

MİMAR SİNAN GÜZEL SANATLAR ÜNİVERSİTESİ ★ FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

**KENTSEL YAŞAM KALİTESİ GÖSTERGELERİ:
BÜYÜKÇEKMECE ÖRNEĞİNDE İRDELENMESİ**

**YÜKSEK LİSANS TEZİ
Mimar Göknur ÖREN ERSİN**

**Anabilim Dalı: Şehir Bölge Planlama
Programı: Kentsel Tasarım**

Tez Danışmanı: Prof. Dr. Aykut KARAMAN

MAYIS 2012

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	IV
ÖZET	V
SUMMARY	VII
ÇİZELGE LİSTESİ	IX
ŞEKİL LİSTESİ	XI
GİRİŞ	1
BÖLÜM 1 SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK KAVRAMI	
1.1. Sürdürülebilirlik Kavramı Tanımı	4
1.2. Sürdürülebilir Kentsel Gelişim Yaklaşımı	7
1.3. Kentsel Sürdürülebilirlik Göstergeleri	10
1. Bölüm Sonucu	18
BÖLÜM 2 KENTSEL YAŞAM KALİTESİ	
2.1. Yaşam Kalitesi Tanımı	19
2.2. Kentsel Yaşam Kalitesi Kavramı'nın Tarihsel Gelişimi	23
2.2.1. Dünyada Kentsel Yaşam Kalitesi Kavramı'nın Tarihsel Gelişimi	23
2.2.2. Türkiye'de Kentsel Yaşam Kalitesi Kavramı'nın Tarihsel Gelişimi	29

2.3. Yaşam Kalitesinin Ölçülmesi.....	32
2.4. Kentsel Yaşam Kalitesi Göstergeleri.....	34
2.5. Kentsel Yaşam Kalitesi'ne Ulaşılabilirliği İçin Stratejiler.....	49
2.Bölüm Sonucu.....	51

BÖLÜM 3 BÜYÜKÇEKMECE ÖRNEĞİNDE TOPLULUK DÜZEYİNDE YAŞAM KALİTESİNİN NESNEL DEĞERLENDİRİLMESİ

3.1. Büyükçekmece'nin Genel Karakteristikleri.....	54
3.2.Büyükçekmece'nin TÜBA Çalışma Grubu Raporu "Topluluk Düzeyinde Yaşam Kalitesi'nin Nesnel Değerlendirme Ölçütleri"ne Göre İncelenmesi.....	62
3.2.1. Çevre Kalitesi ve Sürdürülebilirlik.....	62
3.2.2.İnsan Kaynağı, Nüfus.....	65
3.2.3.Sağlık Durumu.....	69
3.2.4.Eğitim Durumu.....	74
3.2.5.Ekonomik Performans.....	77
3.2.6.Toplumsal Bütünleşme Düzeyi.....	77
3.2.7.Siyasal Sistemin Niteliği.....	79
3.2.8.Yerleşme Kalitesi.....	81
3.BÖLÜM SONUCU	82

BÖLÜM 4 BÜYÜKÇEKMECE ÖLÇEĞİNDE KENTSEL YAŞAM KALİTELERİ GÖSTERGELERİNE YÖNELİK ALAN ÇALIŞMASI

4.1. Araştırmanın Amacı.....	85
4.2. Araştırmanın Yöntemi, Yeri ve Tarihi.....	85
4.3. Büyükçekmece Sosyo-Ekonomik Durum Araştırması.....	86
4.4. Büyükçekmece Kentsel Yaşam Kalitesi Araştırması.....	96
4.BÖLÜM SONUCU.....	110
SONUÇ.....	114
KAYNAKLAR.....	117
İNTERNET KAYNAKLARI.....	121

ÖNSÖZ

Sözkonusu tez çalışmamda; önerileri ve yol göstericiliği ile bana rehberlik eden hocam Sayın Prof.Dr. Aykut KARAMAN'a teşekkürlerimi ve saygılarımı sunarım.

Bugüne kadar sonsuz desteklerini aldığım babam, annem ve kızkardeşlerime, özellikle yardımları için Şebnem'e; bana her konuda yardımcı olan eşim Altan ERSİN'e sonsuz teşekkür ederim.

Mimarlık mesleğimde ve tez çalışmamda desteğini esirgemeyen Büyükçekmece Belediyesi Başkan Yrd. Zafer ÖZSAYIN'a ve Başkan Yrd. Nuraydın SAK'a teşekkürü bir borç bilirim. Arel Üniversitesi Mimarlık Bölüm Başkanı Prof.Dr.Murat ERGİNÖZ'e Büyükçekmece alan çalışmasından tezimde faydalanmama izin verdiği için teşekkür ederim.

Mayıs,2012

Mimar Göknur ÖREN ERSİN

ÖZET

Globalleşen dünyada gelişen teknoloji ile ülkeler, bölgeler arası sınırlar önemini yitirirken kentler öne çıkmaktadır. Yapılan araştırmalar dünya nüfusunun yarısından fazlasının kentlerde yaşadığını göstermektedir. Kentte yaşayan her üç kişiden biri de kentlerin yoksul alanlarında oturmaktadır.

Gelişmekte olan ülkelerin başta gelen sorunlarından olan kaynakların dağılımındaki ve nüfus kitlelerine sunulan refah ve yaşam şartlarındaki eşitsizlik sonucunda; sosyal ve ekonomik problemlerin teşhisinde yaşam kalitesi bir ölçüt olmaktadır. Buradan hareketle tanımlarsak Yaşam Kalitesi kavramı “Topluluklar yada kişilerin hissedilen yada göstergelerle tespit olunan iyilik halidir.”

“Kentsel Yaşam Kalitesi” ise kişinin ihtiyaçlarını karşılama özelliklerine sahip bir çevre ile olan etkileşiminin dışı vurumunun göstergesidir. Bireyin “iyilik hali” kentsel huzur ve yaşam kalitesinden bağımsız olmayıp sürekli bir etkileşim içerisindedir. Yaşam kalitesi arttıkça oluşan kişinin huzuru ve mutlu olma durumu kentsel yaşama ait ihtiyaçlar hiyerarşisindeki tatmini ile yakından ilgilidir. Kentsel yaşam kalitesinin artırılması; yönlü çalışmalar, sosyal, kültürel, siyasal öge ve süreçleri içinde barındırmaktadır.

Bu çalışma kapsamında; sürdürülebilirlik kavramından yola çıkarak Kentsel Yaşam Kalitesi başlangıcından günümüze dünyada ve Türkiye’de incelenerek; Büyükçekmece İlçesi örneğinde sözkonusu göstergeler ışığında mevcut durum analizi yapılmıştır.

Bu çalışma genel olarak beş bölümden oluşmaktadır:

Birinci bölümde; “sürdürülebilirlik” kavramı incelenerek, sürdürülebilir kentsel gelişme yaklaşımı ve kentsel sürdürülebilirlik göstergeleri açıklanmıştır.

İkinci bölümde ise “Kentsel Yaşam Kalitesi” tanımı ile ilgili olarak araştırmacıların yapmış oldukları tanımlar incelenmiştir. Yaşam kalitesinin fiziksel, toplumsal, ekonomik, kurumsal kalite ile psikolojik algıdan oluştuğu üzerinde durulmuştur. Kentsel yaşam kalitesi göstergelerinin bireysel ve toplumsal düzeyde öznel ve nesnel algısının değerlendirme ölçütü olduğu tespitine yer verilmiştir. Devamında kentli haklarının kentsel yaşam kalitesine ulaşmadaki araçlardan biri olduğuna dikkat çekilmiştir.

Bölümün devamında dünya ve Türkiye kentsel yaşam kalitesinin tarihsel gelişimine göz atılarak; Türkiye için geçerli olan kentsel yaşam kalitesi ölçütlerine yer verilmiştir.

3.bölümde Büyükçekmece İlçesi; tarihi, coğrafi yapısı, demografik özellikleri, sosyo-kültürel yapısı ve ekonomisi ile ele alınmıştır.

4.bölümde Büyükçekmece’ye ait nesnel yaşam kalitesi göstergeleri incelenmiştir. İlçe merkezi nüfusunun %0.2 sine denk gelen 215 kişi ile anket çalışması yapılmıştır. Şehir gözlemleri temel alınarak anket soruları hazırlanmış, kişileri demografik yapısı ile kente bakış açıları ayrı ayrı analiz edilmek istenmiştir. Böylece kentin mevcut yaşam kaliteleri gözden geçirilmiştir.

Sonuç olarak: bu çalışmanın yerel ölçekten başlayarak ulusal ölçeye yol göstermesi amacı ile yüz yüze yapılan görüşmelerle bireylerin kişisel değerlendirmelerine bağlı olarak; kentsel yaşam kalitesini arttıran yada azaltan faktörlerin belirlenmesi amaçlanmıştır.

Anahtar Kelimeler : Kalite, Sürdürülebilirlik, Kentsel Yaşam Kalitesi, Büyükçekmece.

SUMMARY

In the globalizing world with developing technology the importance of boundaries between countries and regions löse ground and urbanization stands out Research shows that more than half of the World's population lived in cities. One of every three people living in poor urban areas of the cities.

One of the biggest problems of developing countries, particularly in the distribution of the resources offered and in the result of inequality in wealth and living conditions fort he masses of the population; the Quality of Life is a measure for the diagnosis of social and economic problems. With this definition, the concept of Quality of Life “perceived or detected wellbeing indicators of communities or people.”

“Urban Quality of Life” is the indicator to feature to meet the needs of a person's interaction with the environment. Individual's “well-being” is not indepdent of the quality of urban peace and life is in constant interaction. The higher the quality of life of the person's peace of mind and a happy state of being is closely associated with the satisfaction of the needs hierarchy. Improving the quality of urban life; includes many ways of studies, social, cultural and political elements and adaptation process.

In the scope of this study, based on the sustainability concept Urban Quality of Life in World and Turkey from beginning to present is examined; in the lights of indicators Buyukcekmece County current situation as an example is analyzed.

This work generally consists of five parts: In the first part, the concept of quality is analyzed by addressing the historical development and current process improving

guidance. In the second part the researchers definitions are examined in regards to the “Urban Quality of Life” definition concept.

Quality of life in the physical, social, economic, institutional quality and focused on the psychological perception to occur. Individual and community level indicators of the quality of urban life in the perception of subjective and objective evaluation criteria are included in the determination. Continuation of the rights of the urban quality of urban life is one of the instruments have been noted in the achievement.

In the first part, the concept of “Sustainability” is reviewed, sustainable urban life development and sustainability indicators are explained.

Continuation of the second part, with a glance of historical development of the Quality of Urban Life in the World and Turkey; the Quality of Urban Life criteria’s are addressed which is valid for Turkey Quality of Urban Life.

In the third part, Buyukcekmece County is analyzed in historical, geographical structure, demographic characteristics, socio-culturel structure and economy scope.

In the fourth section objective quality of life indicators Büyükçekmece investigated. %0.2 of the County’s population research, which is equivalent to 215 people, results are shared. The questions in the research are identified based of city analysis, with demographical structure of people. With this the current Quality of Urban Life is analyzed.

In conclusion: The purpose of this study was to show the way from the local scale to the national scale depending on face to face individuals’ personal assessments, to determine the factors that reduce or increase the Quality of Urban Life.

Keys words : Quality, Sustainability, Quality of Urban Life, Büyükçekmece

ÇİZELGE LİSTESİ

Çizelge.1.1. Sürdürülebilir Toplulukların Özellikleri”.....	9
Çizelge.1.2. Avrupa Vakfı Çalışmasında Yer Alan Kentsel Sürdürülebilirlik Göstergeleri.....	11
Çizelge.2.1: Dörtlü Yaşam Kalitesi.....	21
Çizelge 2.2: Yaşam Kalitesi Göstergeleri.....	37
Çizelge 2.3: Topluluk Düzeyinde Nesnel Yaşam Kalitesi.....	38
Çizelge 2.4: Birey Düzeyinde Yaşam Kalitesi.....	39
Çizelge.2.5. TÜBA Çevre Çalışma Grubu Raporu’nda Yer Alan “Topluluk Düzeyinde Yaşam Kalitesinin Nesnel Değerlendirme Ölçütleri”.....	41
Çizelge 2.6: Avrupa Sosyal Kalite Ağ Göstergeleri.....	44
Çizelge 3.1: Büyükçekmece İlçesi Medeni Durum ve Cinsiyete Göre Nüfus Listesi.....	57
Çizelge 3.2: Büyükçekmece İlçesi Yaş Grubu ve Cinsiyete Göre Nüfus Listesi Kaynak: Türkiye İstatistik Kurumu-Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi (ADNKS) Veri Tabanı.....	58
Çizelge 3.3: Büyükçekmece Arazi Dağılımı.....	64
Çizelge 4.1: “Ankete Katılanları Cinsiyeti” Açıklamasının Sayısal İfadesi.....	87
Çizelge 4.2: Eğitim Durumunun Sayısal İfadesi.....	88
Çizelge 4.3: Büyükçekmece’de İkamet Süresi Sayısal İfadesi.....	89
Çizelge 4.4: Evlerindeki Araç Sahipliğinin Sayısal İfadesi.....	90
Çizelge 4.5 : Konut Sahipliğinin Sayısal İfadesi.....	90
Çizelge 4.6 : Evde Yaşayan Birey Sayısının Sayısal İfadesi.....	91
Çizelge 4.7 : Ailenin Aylık Gelirinin Sayısal İfadesi.....	92
Çizelge 4.8: Ailedeki Çalışma Durumunun Sayısal İfadesi.....	93

Çizelge 4.9: Aile Reisinin Mesleği Sonuçlarının Sayısal İfadesi.....	94
Çizelge 4.10: Ailede Sosyal Güvenceye Sahip Kişi Sayısının Sayısal İfadesi.....	95
Çizelge 4.11: “Büyükçekmece’de Yaşamaktan Memnunum” Cevaplarının Sayısal İfadesi.....	97
Çizelge 4.12: “Büyükçekmece Güvenlidir” Cevaplarının Sayısal İfadesi.....	97
Çizelge 4.13: “Büyükçekmece’de Hava Kalitesi Yüksektir” Cevaplarının Sayısal İfadesi.....	98
Çizelge 4.14: “Toplu Taşıma Araçlarından Memnunum” Cevaplarının Sayısal İfadesi.....	99
Çizelge 4.15: “Eğitim Hizmetlerinden Memnunum” Cevaplarının Sayısal İfadesi.....	100
Çizelge 4.16 : “Sağlık Hizmetlerinden Memnunum” Cevaplarının Sayısal İfadesi.....	101
Çizelge 4.17 : “Sosyal ve Kültürel Hizmetlerden Memnunum” Cevaplarının Sayısal İfadesi.....	103
Çizelge 4.18: “Büyükçekmece’de Yeşil Alan Yeterlidir”in Sayısal İfadesi.....	104
Çizelge 4.19 : “Büyükçekmece’de Yaşama Sebebi” Sorusunun Sayısal İfadesi.....	106
Çizelge 4.20 : “Yaşam Kalitesini Kötü Etkileyen Faktör” Sorusunun Sayısal İfadesi.....	108
Çizelge 4.21 : “Yaşam Kalitesini İyi Etkileyen Faktör” Sorusunun Sayısal İfadesi.....	109

ŞEKİL LİSTESİ

Şekil.1.1. Sürdürülebilir Gelişmenin Üçlü Etkileşimi.....	5
Şekil.1.2: Sürdürülebilir Gelişmenin Bileşenleri.....	6
Şekil.1.3. Sürdürülebilir Kavramı ile Yaşam Kalitesinin İlişkisi.....	17
Şekil.2.1: Yaşam Kalitesinin Temel Elemanları.....	19
Şekil 2.2: Yaşam Kalitesi Bileşenleri.....	20
Şekil 2.3. Yaşamsal Memnuniyet İle Değişik Ortamlara İlişkin Memnuniyet Arasındaki İlişkiler.....	33
Şekil 2.4. Yerleşmenin Değişik Birimleri Ve Boyutları Arasındaki Bu İlişkileri Gösteren Model.....	34
Şekil 2.5. Maslow Gereksinmeler Teorisi Piramidi.....	36
Şekil 3.1: İstanbul İli İlçe Haritası.....	52
Şekil 3.2: Büyükçekmece İlçesi Mahalleleri ve İlçe Sınırları.....	54
Şekil 3.3: Büyükçekmece Nüfus Yoğunluğu.....	56
Şekil 3.4 : Büyükçekmece Konut Tipolojisi.....	58
Şekil 3.5 : Büyükçekmece Örnek Verilen Yerleşimlerin Konumu.....	59
Şekil 3.6: Arazi Kullanmada Tarım Arazisi Oranı.....	63
Şekil 3.7: Kişi Başına Toplanan Atık Oranı.....	65
Şekil 3.8: Nüfus Yoğunluğu.....	66
Şekil 3.9: Nüfus Artış Hızı.....	66
Şekil 3.10: Genç Nüfusun Toplam Nüfusa Oranı.....	67

Şekil 3.11: Yaşlı Nüfusun Toplam Nüfusa Oranı.....	68
Şekil 3.12: Bebek Ölüm Hızı.....	70
Şekil 3.13: Perinatal Ölüm Hızı.....	71
Şekil 3.14: Tamamen Aşılı Çocukların Oranı.....	71
Şekil 3.15: Hekim Başına Düşen Kişi Sayısı.....	72
Şekil 3.16: Hemşire Başına Düşen Kişi Sayısı.....	72
Şekil 3.17: Yatak Başına Düşen Kişi Sayısı.....	73
Şekil 3.18: Yetişkin Nüfus Okur Yazarlık Oranı.....	74
Şekil 3.19: İlköğretim Mezunu Olanların Toplam Nüfusa Oranı.....	75
Şekil 3.20: Lise ve Dengi Okul Mezunu Olanların Toplam Nüfusa Oranı.....	75
Şekil 3.21: Yükseköğretim ve Fakülte Mezunu Olanların Toplam Nüfusa Oranı.....	76
Şekil 3.22: Boşanma Hızı.....	77
Şekil 3.23: İntihar Artış Oranı.....	78
Şekil 3.24: Töre Cinayetleri Sıklığı.....	78
Şekil 3.25: Seçimlere Katılma Oranı.....	79
Şekil 3.26: Seçilen İl Genel Meclis Üyelerinde Kadın Oranı.....	80
Şekil 3.27: Seçilen Belediye Meclis Üyelerinde Kadın Oranı.....	80
Şekil 4.1: Ankete Katılanları Cinsiyeti.....	86
Şekil 4.2: Ankete Katılanların Eğitim Durumu.....	87
Şekil 4.3: Ankete Katılanların Büyükçekmece'de İkamet Süresi.....	88
Şekil 4.4: Ankete Katılanların Evlerindeki Araç Sahipliği.....	89
Şekil 4.5: Ankete Katılanların Konut Sahipliği.....	90
Şekil 4.6: Ankete Katılanların Evde Yaşayan Birey Sayısı.....	91
Şekil 4.7: Ankete Katılanların Ailenin Aylık Geliri.....	92
Şekil 4.8: Ankete Katılanların Ailedeki Çalışma Durumu.....	93
Şekil 4.9: Ankete Katılanların Aile Reisinin Mesleği.....	94
Şekil 4.10: Ailede Sosyal Güvenceye Sahip Kişi Sayısı.....	95

Şekil 4.11 : “Büyükçekmece’de Yaşamaktan Memnunum”	96
Şekil 4.12 : “Büyükçekmece Güvenli Bir İlçedir”	97
Şekil 4.13 : “Büyükçekmece’de Hava Kalitesi Yüksek”	98
Şekil 4.14 : “Büyükçekmece’deki Toplu Taşıma Araçlarından Memnunum”	99
Şekil 4.15 : “Büyükçekmece’deki Eğitim Hizmetlerinden Memnunum”	100
Şekil 4.16 : “Büyükçekmece’deki Sağlık Hizmetlerinden Memnunum”	101
Şekil 4.17 : “Büyükçekmece’de Sosyal ve Kültürel Etkinliklerden Memnunum” ..	102
Şekil 4.18 : “Büyükçekmece’de Yeşil Alan Yeterlidir”	104
Şekil 4.19 : “Büyükçekmece’de Yaşama Sebebi”	105
Şekil 4.20 : “Büyükçekmece’de Yaşam Kalitesini Kötü Yönde Etkileyen En Önemli Faktör”	107
Şekil 4.21 : “Büyükçekmece’de Yaşam Kalitesini İyi Yönde Etkileyen En Önemli Faktör”	109

KISALTMALAR

ADNKS : Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi

CIAM : Uluslararası Modern Mimari Kongresi

DİE : Devlet İstatistik Enstitüsü

DPT : Devlet Planlama Teşkilatı

HDI : Human Development Index

İSD : İstatiksel Süreç Denetimi

JUSE : Japon Bilim Adamları ve Mühendisleri Birliği

OECD :

PDCA : Plan-Do-Check-Act

PUDD : Planla-Uygula-Denetle Düzelt

SPC : Statistical Process Control

TÜBA : Türkiye Bilimler Akademisi

WCED : World Commission on Environment and Development

**KENTSEL YAŞAM KALİTESİ GÖSTERGELERİ:
BÜYÜKÇEKMECE ÖRNEĞİNDE İNCELENMESİ**
(Yüksek Lisans Tezi)
Göknur ÖREN ERSİN

MİMAR SİNAN GÜZEL SANATLAR ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
Mayıs 2012

ÖZET

Globalleşen dünyada gelişen teknoloji ile ülkeler, bölgeler arası sınırlar önemini yitirirken kentler öne çıkmaktadır. Yapılan araştırmalar dünya nüfusunun yarısından fazlasının kentlerde yaşadığını göstermektedir. Kentte yaşayan her üç kişiden biri de kentlerin yoksul alanlarında oturmaktadır.

Gelişmekte olan ülkelerin başta gelen sorunlarından olan kaynakların dağılımındaki ve nüfus kitlelerine sunulan refah ve yaşam şartlarındaki eşitsizlik sonucunda; sosyal ve ekonomik problemlerin teşhisinde yaşam kalitesi bir ölçüt olmaktadır. Buradan hareketle tanımlarsak Yaşam Kalitesi kavramı “Topluluklar yada kişilerin hissedilen yada göstergelerle tespit olunan iyilik halidir.”

“Kentsel Yaşam Kalitesi” ise kişinin ihtiyaçlarını karşılama özelliklerine sahip bir çevre ile olan etkileşiminin dışı vurumunun göstergesidir. Bireyin “iyilik hali” kentsel huzur ve yaşam kalitesinden bağımsız olmayıp sürekli bir etkileşim içerisinde. Yaşam kalitesi arttıkça oluşan kişinin huzuru ve mutlu olma durumu kentsel yaşama

ait ihtiyaçlar hiyerarşisindeki tatmini ile yakından ilgilidir. Kentsel yaşam kalitesinin artırılması; yönlü çalışmalar, sosyal, kültürel, siyasal öge ve süreçleri içinde barındırmaktadır.

Bu çalışma kapsamında; sürdürülebilirlik kavramından yola çıkarak Kentsel Yaşam Kalitesi başlangıcından günümüze dünyada ve Türkiye’de incelenerek; Büyükçekmece İlçesi örneğinde sözkonusu göstergeler ışığında mevcut durum analizi yapılmıştır.

Bu çalışma genel olarak beş bölümden oluşmaktadır:

Birinci bölümde; “sürdürülebilirlik” kavramı incelenerek, sürdürülebilir kentsel gelişme yaklaşımı ve kentsel sürdürülebilirlik göstergeleri açıklanmıştır.

İkinci bölümde ise “Kentsel Yaşam Kalitesi” tanımı ile ilgili olarak araştırmacıların yapmış oldukları tanımlar incelenmiştir. Yaşam kalitesinin fiziksel, toplumsal, ekonomik, kurumsal kalite ile psikolojik algıdan oluştuğu üzerinde durulmuştur. Kentsel yaşam kalitesi göstergelerinin bireysel ve toplumsal düzeyde öznel ve nesnel algısının değerlendirme ölçütü olduğu tespitine yer verilmiştir. Devamında kentli haklarının kentsel yaşam kalitesine ulaşmadaki araçlardan biri olduğuna dikkat çekilmiştir.

Bölümün devamında dünya ve Türkiye kentsel yaşam kalitesinin tarihsel gelişimine göz atılarak; Türkiye için geçerli olan kentsel yaşam kalitesi ölçütlerine yer verilmiştir.

3.bölümde Büyükçekmece İlçesi; tarihi, coğrafi yapısı, demografik özellikleri, sosyo-kültürel yapısı ve ekonomisi ile ele alınmıştır.

4.bölümde Büyükçekmece’ye ait nesnel yaşam kalitesi göstergeleri incelenmiştir. İlçe merkezi nüfusunun %0.2 sine denk gelen 215 kişi ile anket çalışması yapılmıştır. Şehir gözlemleri temel alınarak anket soruları hazırlanmış, kişileri demografik yapısı ile kente bakış açıları ayrı ayrı analiz edilmek istenmiştir. Böylece kentin mevcut yaşam kaliteleri gözden geçirilmiştir.

Sonuç olarak: bu çalışmanın yerel ölçekten başlayarak ulusal ölçeğe yol göstermesi amacı ile yüz yüze yapılan görüşmelerle bireylerin kişisel değerlendirmelerine bağlı olarak; kentsel yaşam kalitesini arttıran yada azaltan faktörlerin belirlenmesi amaçlanmıştır.

Bilim Kodu :

Anahtar Kelimeler :Kalite,Sürdürülebilirlik,Kentsel Yaşam Kalitesi, Büyükçekmece.

Sayfa Adedi : 121

Tez Yöneticisi : Prof.Dr. Aykut KARAMAN

EK A.2 CD'DE TESLİM EDİLECEK İNGİLİZCE ÖZET SAYFASI ÖRNEĞİ

**QUALITY OF LIFE INDICATORS FOR URBAN:
EXAMINATION OF BÜYÜKÇEKMECE**

(M.Sc. Thesis)

Göknur ÖREN ERSİN

**MIMAR SINAN FINE ARTS UNIVERSITY
INSTITUTE OF SCIENCE AND TECHNOLOGY**

May 2012

ABSTRACT

In the globalizing world with developing technology the importance of boundaries between countries and regions löse ground and urbanization stands out Research shows that more than half of the World's population lived in cities. One of every three people living in poor urban areas of the cities.

One of the biggest problems of developing countries, particularly in the distribution of the resources offered and in the result of inequality in wealth and living conditions fort he masses of the population; the Quality of Life is a measure for the diagnosis of social and economic problems. With this definition, the concept of Quality of Life "perceived or detected wellbeing indicators of communities or people."

"Urban Quality of Life" is the indicator to feature to meet the needs of a person's interaction with the environment. Individual's "well-being" is not indepdent of the quality of urban peace and life is in constant interaction. The higher the quality of life of the person's peace of mind and a happy state of being is closely associated with the satisfaction of the needs hierarchy. Improving the quality of urban life; includes many ways of studies, social, cultural and political elements and adaptation process.

In the scope of this study, based on the sustainability concept Urban Quality of Life in World and Turkey from beginning to present is examined; in the lights of indicators Buyukcekmece County current situation as an example is analyzed.

This work generally consists of five parts: In the first part, the concept of quality is analyzed by addressing the historical development and current process improving guidance. In the second part the researchers definitions are examined in regards to the “Urban Quality of Life” definition concept.

Quality of life in the physical, social, economic, institutional quality and focused on the psychological perception to occur. Individual and community level indicators of the quality of urban life in the perception of subjective and objective evaluation criteria are included in the determination. Continuation of the rights of the urban quality of urban life is one of the instruments have been noted in the achievement.

In the first part, the concept of “Sustainability” is reviewed, sustainable urban life development and sustainability indicators are explained.

Continuation of the second part, with a glance of historical development of the Quality of Urban Life in the World and Turkey; the Quality of Urban Life criteria’s are addressed which is valid for Turkey Quality of Urban Life.

In the third part, Buyukcekmece County is analyzed in historical, geographical structure, demographic characteristics, socio-culturel structure and economy scope.

In the fourth section objective quality of life indicators Büyükçekmece investigated. %0.2 of the County’s population research, which is equivalent to 215 people, results are shared. The questions in the research are identified based of city analysis, with demographical structure of people. With this the current Quality of Urban Life is analyzed.

In conclusion: The purpose of this study was to show the way from the local scale to the national scale depending on face to face individuals’ personal assessments, to determine the factors that reduce or increase the Quality of Urban Life.

Science Code :

Key Words : Quality, Sustainability, Quality of Urban Life, Büyükçekmece

Page Number : 121

Supervisor : Prof.Dr.Aykut KARAMAN

GİRİŞ

20.yy.ın başından günümüze, kentlerin hızlı ve çoğu zaman denetimsiz gelişmesi, yalnızca üzerinde yer aldığı doğa parçalarını işlevsiz duruma getirmekle kalmamış, o kent içinde yaşayan bireylerin yaşam niteliklerinin bozulmasına yol açmış, kent içinde yer alan özel mekanların ve kültürel birikimlerin de yok edilmesine neden olarak, yaşayan bireylerin oraya olan “aidiyet duyguları”nı erozyona uğratmıştır.

Bireylerde varolan “aidiyet” duygusu (sahiplik, benimseme, sahiplenme, sorumluluk duyma, vazgeçememe) bir yerin güzelliklerini (doğal,kültürel, toplumsal) sürdürmeyi, onları sonraki nesillere bozulmadan aktarmayı, korumayı ve kaybetmeye karşı çıkmayı güçlendiren, besleyen temel duygulardan birisi olarak ele alınabilir.

İşte bu noktada; sürdürülebilirlik kavramı temelde “yaşadığın yere sahip çık, sorunlarını sen belirle, çözümü birlikte üret” düşüncesine dayanmaktadır. (Arapgiroğlu,K. ve Yener.Z,2007)

“Yaşam kalitesi” yaşamı tüm yönleriyle değerlendirmeyi amaçlayan kapsamı geniş bir kavram. Bu sebeple hemen hemen her bilimsel disiplinin, her yaşam pratiğinin, toplumdaki her faaliyetin ilgi alanına girmektedir. Bu nedenle, üzerinde anlaşılan tek bir yaşam kalitesi yok. Bu çalışmada da yaşam kalitesi kavramına farklı yaklaşımlar üzerinde durularak yaşam kalitesi kavramı farklı bakış açılarıyla açıklanmaya çalışılacaktır.

Kentsel yaşam kalitesine ulaşılabilmesi için kentlerin ve kullanıcıları olan kentlilerin temel sorunlarının belirlenmesi önem taşımakta, kentsel yaşam kalitesi araştırmaları yapılarak stratejiler geliştirilmelidir.

Yaşam kalitesi insan hakları bakımından, ek politikaların saptanmasında, sağlık politikalarının yönlendirilmesinde, kentleşme politikalarının belirlenmesinde, yerel ekonomik gelişmeleri hızlandırmak yönünden gerçekleşmesi gereken temel amaç haline gelmelidir.

Günümüzde halen kullanılan sosyal göstergeler, aslında yaşamın öznel boyutunun da değerlendirilmesi gerektiği şeklindeki gelişmelerden sonra önemini yitirmiştir. Alternatif olarak gelişen yaşam kalitesi göstergeleri ise; öznel ve nesnel nitelikli

olması sebebi ile araştırmanın ölçeğine veya araştırmacının ilgilendiği yaşam boyutuna göre değişmektedir.

Yaşam kalitesi göstergeleri iki farklı boyutta sınıflanabilir. Birinci boyut yaşam kalitesi ölçütlerinin nesnel ya da öznel ölçülmesine göre farklılaşabilir. Nesnel ölçütler kaliteli bir yaşam için gerekli ve nesnel olarak ölçülebilen maddi koşullar üzerinde durmaktadır. İkincisi olan öznel ölçütler ise bu koşullar konusunda insanların öznel değerlendirmelerine dayanmaktadır. Bu ölçütlerle tespit edilen dört tür kentsel yaşam kalitesi ölçütü ortaya çıkmaktadır. Bu dörtlü göstergeler sisteminin kavramsal olarak bir bütünlüğü olmasına karşın pratikte uygulanan yaşam kalitesi göstergeleri ile topluluk düzeyinde nesnel yaşam kalitesi göstergeleri o bölgenin istatiki bilgileri tanımlanmaktadır. Bireysel düzeyde öznel yaşam kalitesi göstergeleri ise belli aralıklarla karşılaştırma noktası oluşturacak şekilde anketlerle elde edilmektedir.

İstanbul'un hızlı, çoğu zaman da denetimsiz büyümesi ilçeleri de tehdit etmektedir. Özellikle kendi nitelikleri ile korunmasına ihtiyaç duyulan Büyükçekmece İlçesi'ndeki mevcut yaşam kalitesi göstergelerinin saptanması, olumlu olan özelliklerin sürdürülebilir kılınarak, olumsuz göstergelerin de yaşam kalitesini yükseltecek normlara getirilmesi; İstanbul'un büyüme baskısından Büyükçekmece'nin kendi yaşam kalitesi özelliklerini koruyarak olumsuz etkilenmemesi sağlanabilir.

Bu sebeple araştırmanın amacı; "Büyükçekmece'de kentsel yaşam kalitesi göstergeleri sağlanıyor mu?" sorusuna yanıt aramaktır. Kuramsal kısımda incelenen kentsel yaşam kalitesi göstergeleri baz alınarak; öncelikle nesnel göstergelerin varlığı incelenmiş, alan çalışmasında da yaşam kalitesinin öznel algılamaları test edilmiştir.

Öznel göstergelerinin tespiti amacıyla yapılan araştırmanın yöntemi; Büyükçekmece'de ikamet eden 18 yaş üstü 215 toplam deneğe yüz yüze anket yöntemi uygulanmış, aşağıdaki sonuçlara ulaşılmıştır. Anketin tarihi 15 Eylül 2011'den 30 Kasım 2011'e kadar olan süredir. Araştırma sırasında deneklere yöneltilen anket sorularının haricinde alınan doğaçlama farklı cevaplar ise araştırma içerisinde yer almamış ayrıca yerel yönetimlere tavsiye niyetli olarak rapor edilerek sunulmuştur.

Büyükçekmece İlçesi kentsel yaşam kalitesini belirleyen bileşenleri oluşturacak anket soruları düzenlenmiştir. Araştırmada temel hedef alınan soru için elde edilmesi hedeflenen bilgiler 2 ana grupta ele alınmıştır. 1.grupta "cinsiyet, eğitim durumu, ikamet süresi, araç ve konut sahipliği, hanede birey sayısı, hanenin aylık geliri, hanedeki çalışma durumu, hane reisinin mesleği, hanedeki sosyal güvenceye

sahip kişi sayısı” gibi olgusal sorular ile Topluluk Düzeyinde Kentsel Yaşam Kalitesi Göstergelerinin saptanmasına çalışılmıştır. 2.grupta ise deneğin Bireysel Düzeyde Öznel Yaşam Kalitesi Göstergeleri'nin oluşturulması için “Yaşadığı kentten memnuniyet, güvenlik, hava kalitesi, toplu taşıma hizmetleri, eğitim, sağlık, sosyo-kültürel imkanlardan memnuniyet, yeşil alan yeterliliği, kentte yaşam kalitesini iyi ve kötü yönde etkileyen en önemli unsurların” tespitine çalışılmıştır.

Verilerin analizi; anket formlarının tamamlanmasından sonra her deneğin verdiği yanıtlara göre toplam orandan yola çıkılarak yüzdelikler oluşturulmaya çalışılmıştır.

Araştırmanın yöntemi; alan çalışması yanısıra literatür araştırması şeklinde belirlenmiştir. Literatür araştırmasında;

1.Bölümde “sürdürülebilirlik” kavramı ve bileşenleri, “sürdürülebilirlik” kavramının dünyada ve Türkiye'deki gelişimi, sürdürülebilir toplulukların özellikleri ve kentsel sürdürülebilirlik göstergeleri incelenmiştir.

2.Bölümde “yaşam kalitesi” kavramı, dünyada ve Türkiye'de tarihsel gelişimi detaylandırılmış, sırasıyla yaşam kalitesinin ölçülmesi ve kentsel yaşam kalitesi göstergeleri'ne değinilmiş devamında Avrupa Kentsel Şartı'nda kentlilerin yaşam kalitesinin yükseltilmesini öngören “Kentli Hakları” ve Avrupa sosyal kalite ağ göstergeleri incelenmiş, kentsel yaşam kalitesine ulaşılması için öngörülen stratejilerden bahsedilmiştir.

3.Bölümde Büyükçekmece İlçesi'ne dair nesnel göstergeler incelenmiştir. Büyükçekmece dış çevre analizi yapılarak sırasıyla coğrafi konum, doğal yapı, nüfus ele alınmış, Büyükçekmece'nin kentsel gelişiminden bahsedilerek konut tipolojisi incelenmiştir.

4.Bölümde Büyükçekmece'de yaşayanların öznel göstergelerini oluşturmak, çalışma alanında yaşayanların memnuniyetine etki eden faktörlerin ve bu faktörler arası ilişkinin belirlenmesi için yüz yüze görüşme tekniği ile anket çalışması yapılmıştır. Büyükçekmece'de yaşayanların kentsel yaşam kalitesi hakkında bilgi, düşünce ve davranışlarını ölçmek amacıyla yapılan alan çalışması yer verilmiştir. Elde edilen veriler doğrultusunda, değerlendirmeler yapılmış ve kentsel yaşam kalitesine ulaşmak için öneriler sonuç bölümünde ifade edilmiştir.

BÖLÜM 1 SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK KAVRAMI

1.1. SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK KAVRAMI TANIMI:

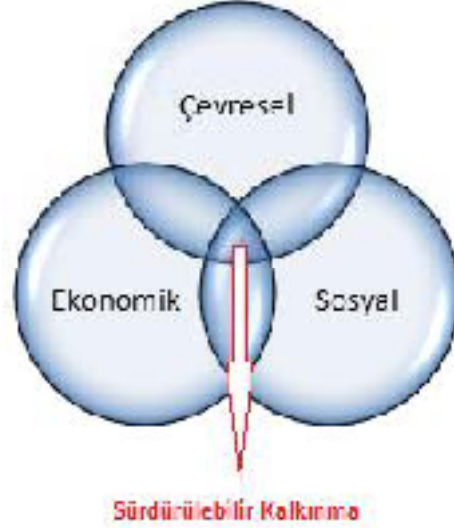
“Sürdürülebilirlik” bir toplumun, ekosistemin ya da sürekliliği olan herhangi bir sistemin işlerini kesintisiz, bozulmadan, aşırı kullanımla tüketmeden ya da sistemin yaşama bağlı olan ana kaynaklara aşırı yüklenmeden sürdürebilmesi yeteneği” olarak tanımlanmaktadır.(Cebeci ve Çakılcıoğlu,2002)

“Sürdürülebilirlik” kavramı belli politik ve felsefi tutumların üzerinde tartışmalar yaptığı, bu eksenler çerçevesinde yaşanabilir bir dünya arayışının temel referanslarını oluşturmaya kalktığı bir kavramlar setinin odak noktasında bulunuyor. “Sürdürülebilirlik” tartışmaları aynı zamanda dünyadaki ekonomik, sosyal, kültürel, yönetsel, örgütsel değişimlerin ve yönelimlerin etkisinde belirleniyor ve bu değişimleri de belirliyor.(Kural ve Özkay,2007)

“Sürdürülebilirlik” gelişmiş bir çevrenin hedeflerine ulaşmaya yönelen, küresel politik alanda şekillenen bir kavram olup, gerçekleştirilmesi gereken bir koşuldur.(Oktay,2007)

Ekonomik, sosyal ve çevresel alanlarda politika geliştirme, eylem planları ve yaşam alanları tasarlama söz konusu olduğunda yönlendirici çerçeve olarak sürdürülebilirlik ön plana çıkmaktadır. Sürdürülebilirlik aynı zamanda farklı konu, alan, disiplin ve aktörler arasındaki ilişkilerin çok karmaşık bir ağlar sistemi içinde hareket ettiğinin bütünsel ve sistemli bir şekilde anlaşılmasının gerekliliğini vurgulamaktadır. “Sürdürülebilir gelişme” bugünün ihtiyaçlarını karşılarken, gelecek nesillerin kendi ihtiyaçlarını karşılama yeteneklerini göz ardı etmeyen gelişme biçimi olarak tanımlanmaktadır.(Karaman,2009)

Sürdürülebilir gelişmenin üçlü etkileşimini; ekonomik, sosyal ve çevresel gelişme süreçleri içinde oluşturmaktadır.

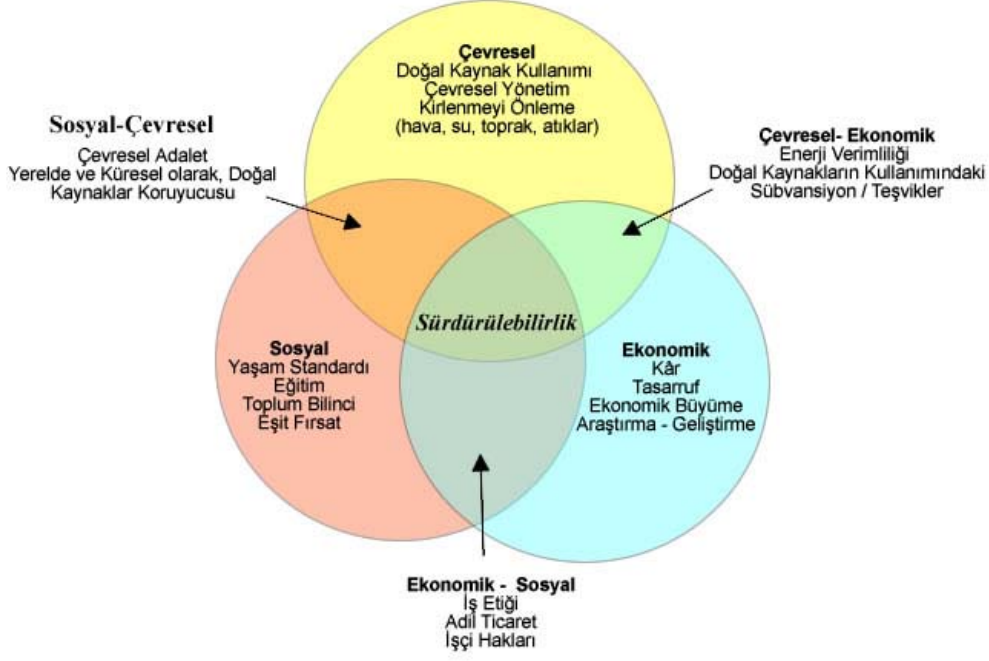
Şekil.1.1. Sürdürülebilir Gelişmenin üçlü etkileşimi

(Kaynak: URL-13,2011)

“Sürdürülebilir gelişme” kavramı, 1987 yılında Birleşmiş Milletler sponsorluğundaki Dünya Çevre ve Kalkınma Komisyonu’nun yayınladığı “Ortak Geleceğimiz” raporunda ortaya atılmıştır. Bu raporda getirilen sürdürülebilir kalkınma tanımı, dünyanın geleceği konusunda genel bir görüş getiren bir tanımdır: *“Günümüzün gereksinimlerini, gelecek nesillerin kendi gereksinimlerini karşılayabilme yeteneklerinden ödün vermeden karşılayan kalkınma”* (Kentleşme Tematik Grubu 2.Raporu,2007)

1992 Rio Konferansı’ndaki beş önemli sonuç belgesinden biri olan “Gündem 21” sürdürülebilir gelişme kavramının yerel ölçekte yaşama geçirilmesine yönelik önemli bir eylem planı olmuştur.(Arapgıroğlu ve Yener,2007)

2000 yılında Rio’da gerçekleştirilen Sürdürülebilir Kent Konferansı’nda sürdürülebilirlik kavramı, kent ile şu şekilde ilişkilendirilmiştir: *“Sürdürülebilirlik kavramı kente uygulandığında, kentsel alanın ve bölgesinin, toplumun arzu ettiği yaşam kalitesi düzeylerinde işlevlerini sürdürmeye devam etmesi, ancak bunu yaparken mevcut ve gelecek nesillerin seçeneklerini kısıtlamaması ve kentsel sınırlar içinde ve dışında olumsuz etkilere neden olmaması anlamına gelmektedir.”* (Kentleşme Tematik Grubu 2.Raporu,2007)

Şekil.1.2: Sürdürülebilir Gelişmenin Bileşenleri (Kaynak: URL-16,2011)

Sürdürülebilir gelişmenin bileşenleri çevresel, ekonomik ve sosyal bileşenler olup;

- Çevresel Bileşenler; doğal kaynak kullanımı, çevresel yönetim, kirlenmeyi önleme (hava,su,toprak)
- Ekonomik Bileşenler; kar, tasarruf, ekonomik büyüme, araştırma-geliştirme
- Sosyal Bileşenler; yaşam standardı, eğitim, toplum bilinci ve eşit fırsat imkanıdır.

Ara yüzlerde ise çevresel-ekonomik bileşenler, ekonomik-sosyal bileşenler ve sosyal-çevresel bileşenler bulunmaktadır.

- Çevresel-Ekonomik Bileşenler; enerji verimliliği, doğal kaynakların kullanımındaki sübvansiyon/teşvikler
- Ekonomik-Sosyal Bileşenler; iş etiği, adil ticaret, işçi hakları
- Sosyal-Çevresel Bileşenler; çevresel adalet, yerel ve küresel olarak doğal kaynakların korunmasıdır.

OECD metinlerinde “sürdürülebilir kalkınma” kavramının tanımı için Ortak Geleceğimizin Raporu kılavuzluk ederken, ekonomik faaliyetlerin sürdürülebilir kalkınmanın ekonomik, sosyal ve çevresel yönlerinin belirlenmesinde anahtar rol oynadığı, hükümetlerin politikalarının sürdürülebilir kalkınma amacının gerçekleştirilmesiyle tutarlı olması gerektiği söylenmiştir.

OECD sürdürülebilir kalkınma amaçlarının gerçekleştirilebilmesi için gerekenleri belirlerken Gündem 21 Belgesi hedefleriyle benzer ve çoğu zaman da aynı olabilecek hedeflerden yola çıkmıştır. ABD’de 2002-2006 dönemini kapsayacak 6.Çerçeve Programı’nda “Topluluğun Temel Amacı” olarak sürdürülebilir gelişme kavramına değinilmiş; sürdürülebilir enerji sistemleri, sürdürülebilir kara ve deniz yolu ulaşımı ve küresel değişme ve ekosistemler olmak üzere konuyu üç başlık altında değerlendirmiştir.

Dünya Bankası’nın 2003 yılındaki yıllık raporu sürdürülebilir gelişme konusuna geniş yer vererek benzer biçimde Gündem 21 hedefleriyle paralel hedefler koymuştur. Bunlar; aşırı yoksulluğun giderilmesi, gelir dağılımındaki eşitsizliklerin azaltılması, iklim değişikliği, biyolojik çeşitlilik, içme suyu azlığı gibi sorunların çözümünün sağlanmasıdır. Türkiye’de Yerel Gündem 21’lerin örgütlenmesi, yürütülmesi ve desteklenmesi, Uluslararası Yerel Yönetimler Birliği ve Doğu Akdeniz ve Ortadoğu Bölge Teşkilatı/IULA-EMME önderliğinde gerçekleşmiştir. (Arapgıroğlu ve Yener,2007)

Türkiye’de “sürdürülebilirlik” kavramına ayrıca 1996-2000 yıllarına ilişkin 7.Kalkınma Planı’nda yer verilmiştir. Metinde “Küreselleşmenin avantajlarından en üst düzeyde yararlanarak çağı yakalaması ve ülkemizin gelişmiş dünya ülkeleri arasında yerini alması hedeflendiği; hedefin gerçekleşmesi için gereken maddelerden biri de: ”Sürdürülebilir hızlı bir büyümenin gerçekleştirilmesine çalışmak” şeklindedir. 8. ve 9. Kalkınma Planları’nda da ulaşımdan kent planlamasına, çevre korumadan orman alanlarına hemen her konuda “sürdürülebilirlik” kavramı yer almıştır.(İlgin,2007)

DPT koordinatörlüğünde “Sürdürülebilirliğin Sektörel Politikalara Entegrasyonu” adı altında bir proje başlatılmış ve sürdürülebilirliğin belli başlı sektör politikaları ile bütünleştirilmesi için çalışmalar planlanmıştır. Proje kapsamında sürdürülebilirliği sağlayacak aktörlerle/taraflarla ilgili olarak, bir yandan karar alıcılar düzeyinde sürdürülebilir gelişmenin ulusal boyutta ele alınmasına yönelik etkinlikler sürerken, öte yandan hibe programları ile sivil toplum ve yerel yönetimlerin desteklenmesi ve güçlendirilmesi öngörülmüştür. (Arapgıroğlu ve Yener,2007)

1.2. SÜRDÜRÜLEBİLİR KENTSEL GELİŞME YAKLAŞIMI:

Sürdürülebilir kentsel gelişme yaklaşımı, sosyal adalet, sürdürülebilir ekonomiler ve çevresel sürdürülebilirlik konularının tümünü kapsamaktadır. Sosyal adalet ilkesi ile, insanların sağlık hizmeti, istihdam ve konut gibi temel sosyal gereksinimlere eşit biçimde erişiminin sağlanması ön görülmektedir. Ekonomik refahın, sosyal adaletin,

evre koruma ve geliştirmenin sağlanması için, birbirini tamamlayan ve güçlendiren amaçlara gereksinim vardır. Sürdürülebilir kentsel gelişme yaklaşımı, bu dengeli gelişime erişebilmek için, aşağıdaki temel amaçları birbiriyle bütünleştirmektedir.

Sürdürülebilir kentleşme/kentsel gelişme yaklaşımını, sürdürülebilir kalkınma yönündeki genel evrensel amacın önemli bir parçası olarak görmek gerekir. Dünyada kentsel nüfus oranının hızla artması ile, kentler, metropoliten alanlar ve kentsel bölgeler yeni olgu ve sorunlarla karşılaşmaktadır. Diğer yandan kentlerde biriken nüfus grupları arasındaki sosyal ve ekonomik farklılaşmalar büyümüş; kentsel yoksulluk, kentsel güvenlik gibi sorunlar da kentsel yaşam kalitesini olumsuz etkilemeye başlamıştır. Kentsel gelişmenin sürdürülebilir olması, çevresel, sosyal ve ekonomik boyutların birlikte düşünülmesini gerektirmektedir. Nijkamp ve Perrels'in yaptığı sürdürülebilir kent tanımı da, bu üç boyutun birlikte ele alınışını yansıtmaktadır: *“Sürekliliği ve değişimi sağlamak için, sosyo-ekonomik kaygıların evre ve enerjiyle ilgili kaygılarla uyumlu hale getirildiği kentler.”* (Kentleşme Tematik Grubu 2.Raporu,2007)

Sürdürülebilirlik ilkesinin çizdiği genel çerçeveye uygun olarak, “Sürdürülebilir Kentleşme” yaklaşımı aşağıdaki temel konuları içermelidir:

- Büyümenin denetlenmesi ve arazi kullanım planlaması
- Kentsel tasarım
- Konut
- Ulaşım
- evre koruma ve restorasyon
- Enerji ve malzeme kullanımı
- Yeşil mimarlık ve yapılaşma
- Eşitlik ve çevresel adalet
- Ekonomik gelişme
- Nüfus

Avrupa evre Ajansı, kentsel sürdürülebilirliği sağlamak için ulaşılması gereken amaçları şu şekilde tarif etmektedir:

- Mekanın ve doğal kaynakların tüketimini en aza indirmek,
- Kentsel akışları etkin biçimde yönetmek,

- Kentsel nüfusun sağlığını korumak,
- Kaynaklara ve hizmetlere eşit erişimi sağlamak,
- Kültürel ve sosyal çeşitliliği sürdürmek.

Özetle, sürdürülebilir kentsel gelişme yaklaşımı, kentsel gelişmenin etkilediği ve kentsel gelişmeyi etkileyen tüm çevresel (yapılı çevre/doğal çevre), sosyal, ekonomik unsurları birbiriyle ilişkili biçimde içermekte; ekonomik ve sosyal gelişimin çevre koruma ve iyileştirme amacı ile birleştirilmesini ön görmekte; gelişimin biçiminin katılımlı süreçlerle kararlaştırılmasını gerektirmektedir. Çizelge 1.1. de Avrupa Birliği'ne üye ülkelerin üzerinde uzlaştığı sürdürülebilir toplulukların temel özelliklerini sunmaktadır. Bu özellikler, yukarıda açıklanan çevresel, sosyal ve ekonomik gelişim boyutlarından türetilmektedir.(URL-19,2008)

Çizelge.1.1. “Sürdürülebilir Toplulukların Özellikleri” (Kaynak:URL-18,2006)

Aktiflik, Kapsayıcılık, Güvenlik	Güçlü bir yerel kültür ve diğer ortak topluluk etkinlikleriyle ortaya çıkan eşitlik, hoşgörü ve bağlılık.
İyi İdare	Etkin ve kapsayıcı katılım, temsil ve liderlik.
İyi Ulaşım	İnsanları işlerine, okullarına, sağlık hizmetleri ve diğer hizmetlere bağlayacak iyi ulaşım hizmetleri.
İyi Hizmet	İnsanların ihtiyaçlarına uygun ve herkes tarafından erişilebilecek kamusal, özel, topluluğa ilişkin ve gönüllü hizmetler.
Çevreye Duyarlılık	İnsanların yaşaması için, çevreye saygılı olarak gerçekleştirilen yerler.
İyi Gelişim	Büyüyen, çeşitli ve yenilikçi yerel ekonomi.
İyi Tasarım ve İnşaat	Kaliteli bir yapılı ve doğal çevre.
Herkes İçin Eşitlik	Bugün ve gelecekteki tüm toplulukları içeren bir anlayış

1.3. KENTSEL SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK GÖSTERGELERİ

Sürdürülebilir kentsel gelişmenin önündeki sorunların sadece niteliksel değil niceliksel olarak da belirlenmesi hem uygulamanın kolaylaştırılmasını hem de denetimin etkin yapılmasını sağlaması açısından gereklidir. Bu belirlenme ve denetlenme süreci de göstergeler sisteminin oluşturulması ile mümkündür.

Bu doğrultuda oluşturulacak sistemde yer alan göstergelerin yararları ise şu şekilde ortaya konmuştur:

- Hedefleri somut eylemlere ve hesap verme sorumluluğunun altına sokar,
- Gelecekteki eylemler için kesin amaçlar ortaya konmasını sağlar,
- Amaçlara doğru kaydedilen ilerlemeyi denetleme gücü kazandırır ve doğabilecek sorunlara karşı erken uyarı sinyali verir,
- Sivil toplumu ve geniş anlamdaki halkı durumun nasıl olduğu konusunda uyararak onlara politika denetleme gücü verir.

Bununla birlikte minimum performans düzeylerini ve kritik eşikleri içeren ölçülebilir göstergeler, modern kentlerin sürdürülebilir gelişme sorunlarının kestiriminde ve çözümünde anahtar bir araç olarak ele alınabilir.(Yazar,2009)

Avrupa Vakfı kentsel sürdürülebilirliğe ilişkin gösterge geliştirmek için, Avrupa Sürdürülebilir Kentler ve Kasabalar Şartı'nı çerçeve olarak kullanmıştır. Göstergelerin politika temalarıyla ilişkilendirilebilir olması gerektiğini vurgulanmaktadır. Politika temalarının çeşitliliği, göstergelerin de çeşitlendirilmesinin önemini ortaya koymaktadır. Avrupa Vakfı aşağıdaki temalarla ilişkilendirilebilecek sürdürülebilirlik göstergeleri geliştirmiştir.(Çizelge 1.2.)

Çizelge.1.2. Avrupa Vakfı Çalışmasında Yer Alan Kentsel Sürdürülebilirlik Göstergeleri (Kaynak:“Türkiye’de Büyükşehir Alanlarında Yaşam Kalitesinin Değerlendirilmesine Yönelik Bir Yöntem Denemesi” Türksever,2001)

Tema	Tanım	Ölçü	Politika	Alt göstergeler/bileşen verileri
Küresel iklim değişikliği göstergesi	Kentlerin küresel iklim değişikliğine katkısı/etkisi	Küresel iklim eşdeğeri (GCEq) = toplam sera gazları (CO ₂ , CH ₄ , N ₂ O ve CFC’ler).	Sera gazlarının deşarjının azaltılması	Salınan toplam CO ₂ , CH ₄ , N ₂ O ve CFC’ler ve halonlar
Hava kalitesi göstergesi	En olumsuz ölçümde, yıl içinde yasada belirtilen alarm düzeylerinin aşıldığı gün sayısı		Herkes için hava kalitesinin iyileştirilmesi	Alt gösterge: Yıl içinde alarm düzeylerinin aşıldığı ve trafik döngüsünün durdurulduğu gün sayısı
Asitleşme göstergesi	Asidik bileşenlerin birikmesi	Asitleşme eşdeğeri (Aeq) = asidik bileşenlerin neden olduğu hektar başına biriken miktar	Çökelmenin etkili biçimde azaltımı	Hektar başına SO ₂ birikimi Hektar başına NO ₂ birikimi Hektar başına NH ₃ birikim,
Ekosistem toksifikasyon (zehirli atık) göstergesi	Toksik maddelerin salınımı	Toksik madde eşdeğeri (TSeq) = öncelikli maddelerin ve radyoaktif maddelerin toplam salınımı	Kentte açığa çıkan her tehlikeli maddenin miktarının, bu maddenin taşıdığı riskin ihmal edilebilir olduğu düzeye indirilmesi	Salınmış kadmiyum, poliaromatik hidrokarbon, civa, dioksin, epoksietan, florür ve bakır miktarları, salınmış radyoaktif maddeler

Kentsel hareketlilik veya temiz ulaşım göstergesi	Özellikle iş yeri konut yolculukları ve temel gereksinimler için (zorunlu yolculuklar), çevre dostu ulaşım türlerinin kullanılması	Kentsel hareketlilik eşdeğeri (Umeq) = her yıl kentte oturan başına çevre dostu olmayan (özel otomobil) türlerle yapılmış yolcu km sayısı (yolcu km kestirilemiyorsa, yolculuklar da kullanılabilir) Zorunlu kentsel hareketlilik eşdeğeri (EUMeq) = temel gereksinimler için her yıl kentte oturan başına yapılan toplam yolcu km sayısı – yürüyerek ve bisikletle yapılan yolcu km – kamu taşımacılığıyla yapılan yolcu km	Motorlu taşıtların gereksiz kullanımının azaltılması, zorunlu yolculukların azaltılması ve erişilebilirliğin artırılması	Alt göstergeler: zorunlu kentsel hareketlilik göstergesi (EUMeq, özellikle konut-işyeri yolculukları için) Yolculuk amaçlarına ve ulaşım türlerine göre alt göstergeler geliştirilebilir (turizm, çalışma ve öğrencilik, eğlence, iş, taşımacılık). Bileşen verisi: Her yıl kentte oturanlar başına özel otomobil ile yapılan toplam yolculuk sayısı (ve uzunluğu) ve konut-işyeri amaçlı ve temel gereksinimler için yapılan yolculuk sayısı (ve uzunluğu)
Katı atık yönetimi göstergesi	Toplam imha edilen katı atık hacmi	Her yıl kentte oturan başına ton cinsinden imha eşdeğeri (Deq)	Temel amaç: katı atığın en aza indirgenmesi, yani önleme ve sakınma, tekrar kullanma ve geri dönüşüm, imha için ayrılan katı atığın etkili	Alt göstergeler: Yakılarak imha edilen, kontrollü/kontrolsüz arazi doldurma alanlarında imha edilen katı atık; tekrar kullanılan veya geri dönüştürülen katı atık Bileşen verisi: İnşaat ve yıkım kaynaklı katı atık,

			biçimde azaltılması	endüstriyel katı atık, evsel katı atık, perakende ve hizmet katı atıkları
Enerji tüketimi göstergesi	Tüketilen toplam enerji miktarı	Her yıl kentte oturan başına TOE (ton cinsinden petrol eşdeğeri) olarak enerji eşdeğeri (Eeq)	Koruma ve azaltım	Alt göstergeler: üretim kaynağına göre tüketilen enerji (yenilenebilir enerji, elektrik, petrol, gaz yağı, ağır fuel oil, doğal gaz, karbon ve odun) Bileşen verisi: evsel, endüstriyel, hizmetler, kamusal mekanlarda enerji kullanımı
Su tüketimi göstergesi	Çekilen toplam su miktarı	Her yıl kentte oturan başına m ³ cinsinden su eşdeğeri (Weq)	Koruma kalıpları ve teknikleri, geri dönüşüm ve tekrar kullanma yolları ile su tüketiminin azaltılması	Bileşen verisi: evsel, endüstriyel, inşaat sektörü, perakende hizmetler, kamusal mekanların bakımı için su kullanımı
Sıkıntı göstergesi	Gürültü, koku ve görsel kirlilik tarafından yaratılan sıkıntı	Sıkıntı eşdeğeri (Neq) = gürültü, koku ve görsel kirlilikten etkilenen nüfus oranı	Kokunun, gürültünün ve görsel kirliliğin azaltılması ile yerel çevrelerin iyileştirilmesi	Alt gösterge: Sözü edilen faktörlerin birinden ciddi biçimde etkilenen nüfus oranı için bir alt gösterge olması esastır. Bileşenler verisi: gürültüden, kokudan, görsel kirlilikten (ör. graffiti) olumsuz etkilenen nüfus oranı
Sosyal adalet	Bir kentin sosyal sürdürü-	Yoksulluktan, işsizlikten etkilenen,	Dışlanmış ve marjinal kalmış	Alt göstergeler: Sözü edilen bileşenlerin birinden ciddi

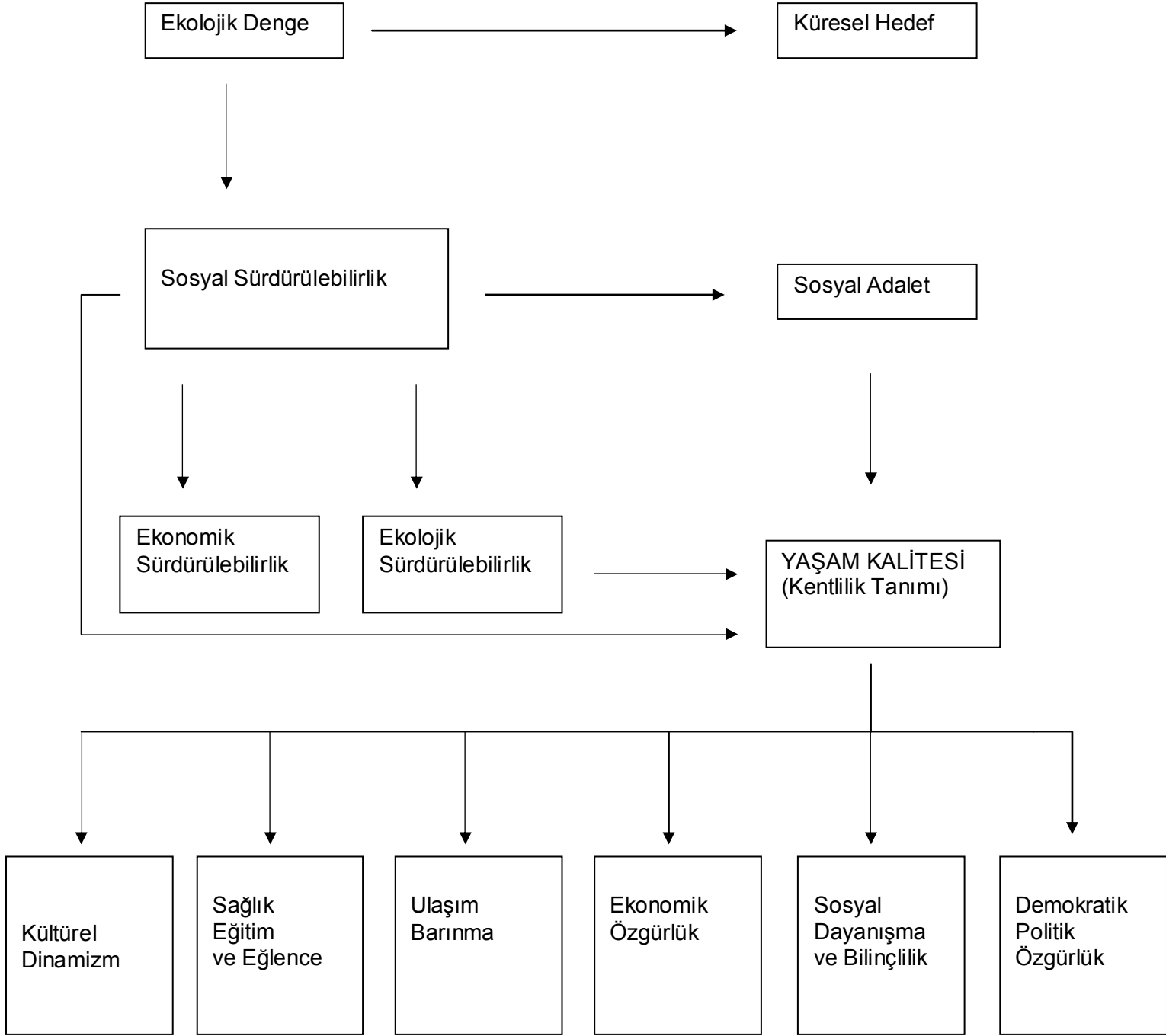
göstergesi	lebilirlik düzeyi	eğitim/öğretim, bilgi, eğlence hizmetlerine erişim sorunu olan nüfus oranı olarak ifade edilen sosyal adalet eşdeğeri (Sjeq)	nüfus oranının azaltılması (ideal olarak bitirilmesi)	biçimde etkilenen nüfus oranı için bir alt gösterge olması esastır. Kırılgan nüfus grupları için de alt göstergeler olması esastır (gençler, kadınlar, engelliler ve uzun dönemli işsizler). Bileşen verisi: Yoksulluktan, işsizlikten etkilenen, eğitim/öğretim, bilgi, eğlence hizmetlerine erişim sorunu olan nüfus oranı
Konut kalitesi göstergesi	Kentte oturanların muhtemelen düşük konut koşulları	Konut kalitesi eşdeğeri (HQeq) = konutu olmayan veya düşük nitelikli konut çevrelerinde oturan nüfus oranı	Kentte oturan herkese iyi konut koşulları sunmak	Alt gösterge: Kentte oturanlar içinde evsizlerin oranı veya evsiz kalabileceklerin oranı Bileşenler verisi: evsiz nüfusun oranı; evini kaybetme tehdidi altında bulunan nüfus oranı; düşük nitelikli konut koşullarında yaşayan nüfus oranı
Kentsel güvenlik göstergesi	İnsanların kent güvenliği konusundaki eksikliklerden muzdarip olma düzeyi	Kentsel güvenlik eşdeğeri (USeq) = suç ve trafik kazalarından ciddi şekilde etkilenen nüfus oranı	Kent güvenliğinin güçlendirilmesi, saldırıların ve olayların azaltılması (ideal olarak ortadan kaldırılması)	Alt gösterge: Geri döndürülemez uzun dönemli zararların toplam oranı için bir alt gösterge olması esastır. Bileşen verisi: Saldırılan nüfus oranı, yol kazalarından etkilenen nüfus oranı
Ekonomik kentsel sürdürülebilirlik göstergesi	Kentsel ekonominin varlığını sürdürebilmesi	Ekonomik Sürdürülebilirlik Eşdeğeri (ESeq)= her yıl kentte oturan başına kent	Kent gelirinin ve bütçesinin artırılması ve kirlilik hasarının azaltılması	Bileşen verisi: Kent geliri (birey gelirlerinin toplamı); kentin mali açıkları (-) (kent bütçesi - vergiler); çevresel

		geliri, kentin mali açığı, çevresel harcamalar ve kirlilik hasarı	ması ile ekonomik sürdürülebilirliğin artırılması	harcamalar (katı atık toplama, kanalizasyon, ulaşım, su yönetimi için); kirlilik hasarı (hava, su, toprak)
Yeşil alan, kamusal alan ve miras göstergesi	Yeşil alan, kamusal alanlar ve miras için gereken iyileştirilmeler	Yeşil alan, kamusal alanlar ve miras eşdeğeri (GPSeq) = iyileştirilmesi gereken yeşil alan, kamusal alanlar ve yerel mirasın oranı	Yeşil alanların ve kamusal alanların iyileştirilmesi, sitelerin restore edilmesi, kentlerin kimliklerinin güçlendirilmesi	Alt gösterge: Kentsel yaşam kalitesi için kentte oturanlar başına yeşil alan yüzeyi, miras alanları yüzeyi ve kamusal alanlar yüzeyi olması önemlidir. Bunlar alternatif göstergeler olarak önerilmektedir. Bileşen verisi: iyileştirilmesi gereken yeşil alan oranı/toplam yeşil alan yüzeyi; iyileştirilmesi gereken miras alanları oranı/toplam miras alanı yüzeyi; iyileştirilmesi gereken kamusal alanlar (miras sit alanları dahil) oranı/toplam kamusal alan yüzeyi
Yurttaş katılımı göstergesi	Yerel halkın karar verme süreçlerine ve yerel yaşam kalitesini iyileştirmeye katılım düzeyi	Yurttaş katılımı eşdeğeri (CPEq) = yerel seçimlere veya kentsel iyileştirme ve yaşam kalitesi derneklerine aktif olarak katılan nüfus oranı	Kentlerin yurttaşlarla beraber yönetilmesi, tüm aktörlerle beraber yerel yönetim	Bileşen verisi: Yerel seçimlere katılan nüfus oranı; çevresel, kamu sağlığı ve kültürel derneklerin aktif üyesi olan nüfus oranı
Eşsiz (unique) sürdürülebilirlik göstergesi	Her kent için eşsiz olan bir özelliğe göre belirlenen gösterge(yani eşsiz iklimsel ve			

yerel koşullar); veya Olimpiyat Oyunları, evren- sel sergiler gibi hayatta bir kez olabilecek orga- nizasyonların planlanması. Bu gösterge eşsiz faktörlerin veya organizas- yonların çevre sel, sosyal ve ekonomik bo- yutlarıyla kent sel sürdürülebi- lirliğe yaptığı katkının düzeyi- ni göstermeli- dir.			
--	--	--	--

Aslında sürdürülebilirlik ve yaşam kalitesi kavramları birbirlerini destekleyen kavramlardır. En geniş kapsamıyla sürdürülebilirlik kavramı, gelecek nesillerin de yaşam ortamlarında yeterli temiz hava, su, toprak ve enerjiyi bulabilmesinden söz etmektedir. Bu durumda sürdürülebilirlik ilkesi gerçekleşmesi gereken bir koşuldur; ancak tek başına alternatif yerleşme biçimleri arasında hangisinin iyi olduğunu seçme olanağı vermez. Dolayısıyla bu kavram “yaşanabilirlik” ilkesi içinde anlam kazanır. Yaşanabilirlik, bir yerleşmenin iyi olarak nitelenebilmesi için gerçekleştirilmesi gereken başarı ölçütleri olarak tanımlanmaktadır. Bu kavram “yaşam kalitesi” kavramı ile beraber ele alınmaktadır. Yaşanabilirlik kavramı, sürdürülebilirlik kavramı içinden doğduğu için benzer yanları bulunmaktadır. Ancak en önemli ayırt edici yanı, yaşanabilirliğin insanların yaşam kalitesine ilişkin göstergeleri içermesi ve insan odaklı olmasıdır. “Yaşam kalitesi”, insanların refahı ve iyi olma durumları ile ilgilidir. İnsanların kişisel durumlarını nasıl algıladıkları; insanların yaşadıkları çevrenin öznel ya da nesnel ölçütlere göre iyi olması durumu gibi pek çok açıdan değerlendirilebilmektedir. İnsan merkezli olarak “insanın iyi olma

hali” ni, mekan merkezli olarak “mekanın iyi olması”nı ifade etmektedir. Sürdürülebilirlik kavramı mekansal ölçeğe taşındığında, yani sürdürülebilir kentsel gelişme olarak özelleştirildiğinde, yaşam kalitesinin iyileştirilmesi amacı ile daha çok üst üste gelmeye başlayacaktır. Çeşitli uygulama örnekleri de, sürdürülebilir kentsel gelişme göstergeleri veya yaşam kalitesi göstergelerinin çok büyük ölçüde aynı olduğunu göstermektedir.

Şekil.1.3. Sürdürülebilir Kavramı ile Yaşam Kalitesinin İlişkisi (Kaynak: “Sürdürülebilirlik; Kent ve Mimarlık” Kural,2007)

1. BÖLÜM SONUCU:

“Sürdürülebilirlik” kavramı özetle “yaşadığın yere sahip çık, sorunlarını belirle, çözümü birlikte üret” düşüncesidir.

1.Bölümde Sürdürülebilirlik kavramı açıklanmış, sürdürülebilir gelişme bileşenleri ve sürdürülebilir kalkınma konularına değinilerek, sürdürülebilir kentsel gelişme yaklaşımına geçilmiştir. Devamında “sürdürülebilir kentleşme” kavramının temel konuları incelenerek, amaçları açıklanmıştır. “Sürdürülebilir kentsel gelişme, kentsel gelişmenin etkilediği ve kentsel gelişmeyi etkileyen tüm çevresel, sosyal, ekonomik unsurları birbiriyle ilişkili biçimde içermekte; ekonomik ve sosyal gelişimin çevre koruma ve iyileştirme amacı ile birleştirilmesini öngörmekte; gelişimin biçiminin katılımlı süreçlerle kararlaştırılmasını gerektirmektedir.” Avrupa Çevre Ajansı'nın belirlediği kentsel sürdürülebilirliği sağlamak için ulaşılmaması gereken amaçlar açıklanıp, Avrupa Birliği'ne üye ülkelerin üzerinde uzlaştığı sürdürülebilir toplulukların temel özellikleri üzerinde durulmuştur. Avrupa Vakfı çalışmasında yer alan kentsel sürdürülebilirlik göstergeleri detaylı olarak açıklanmıştır. Çeşitli uygulama örnekleri sürdürülebilir kentsel gelişme göstergeleri ile yaşam kalitesi göstergelerinin çok büyük ölçüde aynı olduğuna atıfta bulunularak sürdürülebilir kavramı ile yaşam kalitesinin ilişkisi tablo ile açıklanmaya çalışılmıştır. Böylelikle 2.Bölümde ele alınan yaşam kalitesi yaklaşımına altlık oluşturulmuştur.

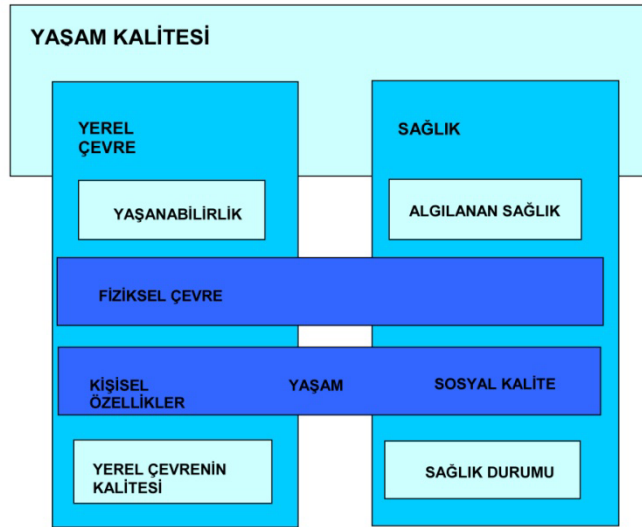
Günümüzde ekolojik dengeyi sağlamak küresel hedef olup hedefe ulaşmak sosyal sürdürülebilirlik ile mümkündür. Sosyal sürdürülebilirlik sosyal adalet, ekolojik sürdürülebilirlik ve ekonomik sürdürülebilirlik ile sağlanabilir. Yaşam kalitesi ile de kültürel dinamizm, sağlık, eğitim ve eğlence, ekonomik özgürlük, sosyal dayanışma ve bilinçlilik, demokratik politik özgürlük, ulaşım ve barınma da kaliteyi arttırmak hedeflenmekte olup yaşam kalitesine de sosyal sürdürülebilirlik ve onun alt bileşenleri olan sosyal adalet ve ekolojik sürdürülebilirlik ile ulaşılabilir. Kısacası sürdürülebilirlik ve yaşam kalitesi kavramını birbirinden bağımsız düşünülmemelidir.

BÖLÜM 2 KENTSEL YAŞAM KALİTESİ

2.1. YAŞAM KALİTESİ TANIMI:

“Yaşam Kalitesi” kavramı, Avrupa’nın güncel literatüründe temel olarak bir insan topluluğunun ekonomik durumu (gelir dağılımı, yoksulluk düzeyi, yaşam standardı), yaşam çevresi (konut, yaşam ve çalışma mekanları), eğitim ve iş olanakları, aile yapısı (iş ve aile hayatı dengesi, ailede iş bölümü), sosyal yaşama katılım (yaşama ve çalışma dengesi, sosyal etkinlikler) ve sağlık durumu (sağlık hizmetlerinden yararlanma oranı) gibi ölçülebilen nesnel koşullar ve bu topluluktaki insanların yaşam kalitelerine ilişkin olumlu veya olumsuz öznel düşünce ve duyguları (karşılıklı güven, toplumsal gerilim, yaşam çevresinin güvenliği) tarafından şekillenen bir olgu olarak ifade edilmektedir. (Tağmat,2007)

Marans yaşam kalitesi kavramını, çevrenin ölçülebilir mekansal, fiziksel ve sosyal bileşenleri ve bu bileşenlerin algılanma biçimlerinin sadece objektif özellikleri ile değil, aynı zamanda bireysel etkilerin de değerlendirildiği bir yaklaşımla ele almaktadır.(2007)

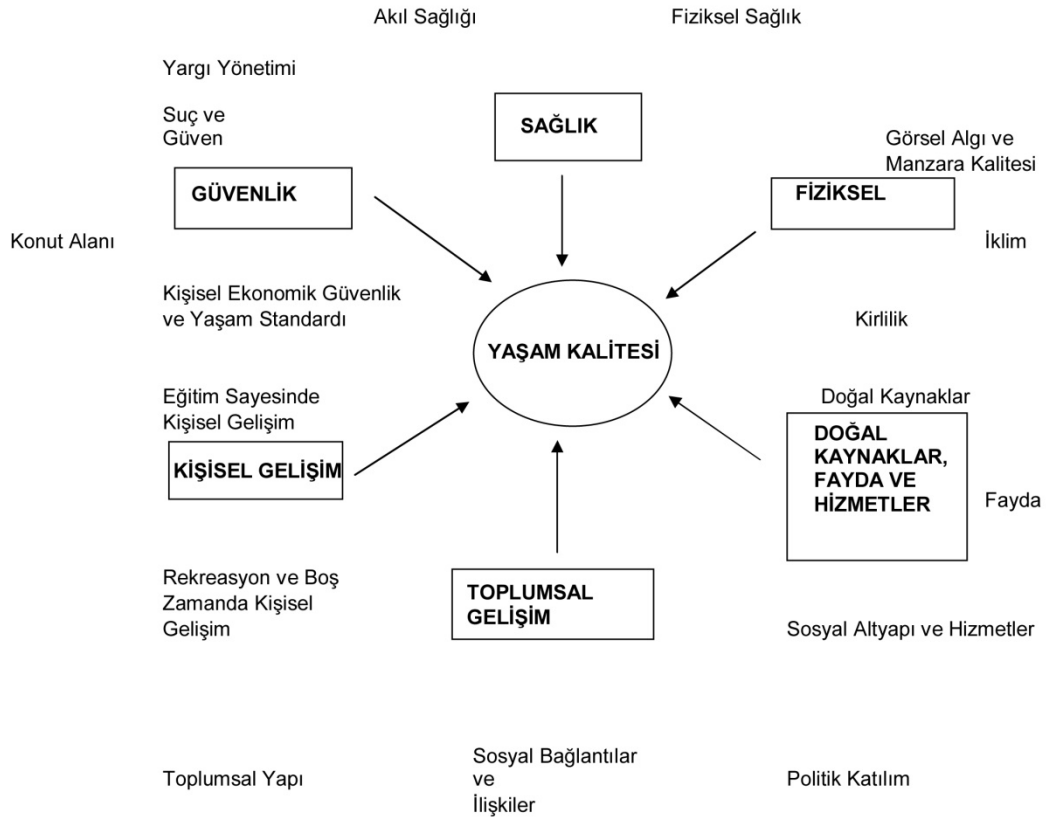

Şekil.2.1: Yaşam Kalitesinin Temel Elemanları (Kaynak:Kabadayı,2006."Yaşam Kalitesi ve Kullanıcı Memnuniyetinin Kentsel Tasarımdaki Etkisine Çok Boyutlu Yaklaşım")

Koçak yaşam kalitesi değerlendirmesinde Slazai'nin görüşüne değinmiş; Slazai yaşam kalitesini; bireyin varoluş hali, refahı ve hayattan memnuniyet düzeyi ile ilişkilendirilmekte, yaşam kalitesinin bir yandan objektif gerçekler ve etkenlerle, diğer

yandan ise bireysel algı ve değerlendirmelere dayalı sübjektif etkenlerle şekillendiğini belirtmektedir.(2008)

Dünya Sağlık Örgütü'ne (WHO) göre ise, yaşam kalitesi bireylerin, hayat içerisindeki durumlarını, ait oldukları kültürel yapı ve değerler sistemi bağlamında, algılama ve değerlendirme biçimidir. Yaşam Kalitesi, bireyin fiziksel sağlığı, psikolojik durumu, özgürlük seviyesi, sosyal ilişkileri ve yaşadığı çevrenin başlıca özellikleriyle etkileşimleri gibi çok sayıdaki etkenle ilişki içerisinde şekillenen, karmaşık ve geniş bir kavramdır.(URL-17,2008)

Şekil 2.2: Yaşam Kalitesi Bileşenleri (Kaynak:Kabadayı,2006."Yaşam Kalitesi ve Kullanıcı Memnuniyetinin Kentsel Tasarımdaki Etkisine Çok Boyutlu Yaklaşım")

Yaşam kalitesi; bireylerin yaşamlarında önemli olan sübjektif deneyimlerin toplamını gösterir. Bu etkiye dört alanın katılımı söz konusudur; fiziksel fonksiyonlar, sosyal etkileşim, psikolojik ve ekonomik durum.(Arslan ve Kutsal,1999)

Çizelge.2.1: Veenhoven Dörtlü Yaşam Kalitesi (Kaynak:Kabadayı,2006."Yaşam Kalitesi ve Kullanıcı Memnuniyetinin Kentsel Tasarımdaki Etkisine Çok Boyutlu Yaklaşım")

	Dışsal Kaliteler	İçsel Kaliteler
Yaşam şansı	Yaşanabilir Çevre	Kişinin Yaşam Kabiliyeti
Yaşam sonuçları	Yaşamın Yararı	Yaşamın Değerini Bilme

Kabadayı yüksek lisans tezinde Veenhoven'ın yaşam kalitesi kavramına yer vermiştir. Buna göre Veenhoven yaşam kalitesi kavramını, refah ve mutluluk terimleri yerine de kullanılmaktadır. Bu terimlerin belirli anlamları için bir sınıflama önerilmektedir: Yaşam şansı ile yaşam sonuçları arasında ve içsel ile dışsal kaliteler arasında. Bu ikili durum, dörtlü yaşam kalitesini ima etmektedir:

1. Yaşanabilir Çevre (ekolojik çevre, temiz hava, geniş konutlar, sosyal çevre, özgürlük, eşitlik, arkadaşlık, ekonomik çevre, zengin ulus, sosyal güvenlik, düzgün ekonomik gelişme, kültürel çevre gibi),
2. Kişinin Yaşam Kabiliyeti (fiziksel sağlık, akıl sağlığı, bilgi, yetenek gibi),
3. Yaşamın Yararı (dışsal yarar, iyi bir vatandaş olma, arkadaşlarla ilgilenme, iyi ahlaklı olma gibi),
4. Yaşamın Değerini Bilme (yaşamı değerlendirme yöntemleri, iş hayatından memnuniyet gibi egemen durumlar, üstün değerlendirmeler.)(2008)

Tekeli ve arkadaşları Türkiye Bilimsel Akademi Raporları'nda yaşam kalitesi kavramını insan hakları bağlamında, çevre merkezli ve kent merkezli yaşam kalitesi şeklinde ele almıştır(2006):

İnsan Haklarının Yaşama Geçirilmesi Olarak Kaliteli Yaşam: Günümüzde Yaşam Kalitesi kavramının yaygınlaşmasının, devlet ve sivil toplum kuruluşlarının söylemlerinde merkezi bir konum kazanmasının, merkezi ve yerel yönetimlerin izlediği politikaların üzerinde kolayca uzlaşılan bir amacı haline gelmesinin en önemli nedenlerinden biri de insan hakları konusunda yaşanan gelişmelerdir. 1948 yılında kabul edilen İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi'nin yirmi beşinci maddesinde "Her insanın yeterli yaşam standardına sahip olma hakkının bulunduğu" belirtilmiştir. Bildirgenin diğer maddelerinde de insanların yaşamının kalitesine katkı yapabilecek

bazı diğer haklar sayılmıştır. Viyana Deklarasyonu'nun ikinci paragrafında aşırı yoksulluk ve dışlanma, insan onurunun zedelenmesi olarak ilan edilmiştir. O halde onurlu bir yaşam hakkı için temel insan gereksinmelerinin karşılanması gerekir. İnsan haklarının soyut kavramlar olmaktan çıkarak somutlaşması, bir anlamda pratiğe geçmesi yaşam kalitesinin yükseltilmesinin sağlanmasıyla olmaktadır.(Tekeli ve diğ.2006)

Kent Merkezli Yaşam Kalitesi Kavramı: Söz konusu kavram sadece fiziksel değil toplumsal, kültürel, siyasal öge ve süreçleri de içermektedir. Bu kavram kentte yaşayan bireylerin kentin sunduğu olanak ve fırsatlardan eşit, dengeli ve gereksinimleri oranında yararlanmasını aynı zamanda eğitsel, sanatsal, kültürel, siyasal etkinliklere ve süreçlere etkin biçimde katılma olanağına sahip olmasını ifade etmektedir.(Polat ve Dostoğlu,2007)

Kentlerde yaşam kalitesi kavramı ile beraber yaşam kalitesi kriterleri de oluşmuştur. Bunlar iklim özellikleri, çevre kirliliği düzeyi, kalabalık, konutun denge şartları, komşularla ilişkiler, sağlık olanakları, suç oranı, trafik durumu (sıkışıklık, yoğunluk), sinema-tiyatro sayısı, iş bulma olanağı, spor olanakları, hayat pahalılığı, eğitim olanakları, parklar, yeşil alanlar, alışveriş olanakları, işe gidiş geliş için sarf edilen süre, toplu taşıma olanaklarıdır.(Türksever,2001)

Çevre Merkezli Yaşam Kalitesi Kavramı: Yaşam Kalitesi, insanın sağlıklı bir ortamda yaşayabilmesi, beslenme, koruma, barınma gereksinimlerini karşılayabilmesi, bedensel, tinsel gelişimine uygun olanakları bulabilmesi, yaratıcı gücünü kullanabilmesi, içinde yaşadığı çevreye ve topluma olumlu katkılarda bulunabilmesi, doğal ve yapay yaşam ortamlarının birbirleriyle dengeli uyumunu yansıtmadır.

Avrupa Çevre Ajansı çevre kriterlerini tarım, enerji, ulaşım, doğa, turizm, iklim değişikliği, kıyıları ve denizler, hava kalitesi, katı atıklar, toprak, su başlıkları altında toplamış olup yaşam kalitesi kriterlerini de kentsel atık sularının arıtılması, nehirlerdeki oksijen düzeyinin yükseltilmesi, çevreye dost ulaşım araçlarının kullanımının artırılması, ev içi tüketimlerinin azaltılması vb. şeklinde ifade etmiştir.(Torlak ve Yavuzçehre,2008)

Yaşam kalitesi, fiziksel, mekansal, çevresel, toplumsal, ekonomik, kurumsal başlıklarda, insanın temel işlevlerinin karşılanma düzeyi ile bireylerin bu düzeylerden memnuniyetlerinin toplamı olarak da tanımlanabilmektedir.

Fiziksel Kalite, çevrenin bileşeni olan doğa, insan, yapı üçgeninde bir yaşam tarzı veya yaşam kalitesi sunan ve belli bir düzen, denge içinde olan bir çevre olarak

tanımlanmaktadır. Doğal kaynakların korunması ve sürdürülmesi, yaşam kalitesinin artırılması ile ilgili olan çevre de fiziksel kalitenin bir bileşenidir. *Çevresel Kalitenin* en yakın anlamı, insanlar üzerinde belirli etkileri olan hava, su kirliliği, kaynakların tükenmesi, evsel ve endüstriyel kirlilik, aşırı nüfusun sonuçları ve ses gibi fiziksel çevrenin maddi yönleridir.

Toplumsal Kalite, sağlık, eğitim, işsizlik, suç, özürülük, ırk ayrımı, sosyal sınıflar gibi konular üzerinden belirlenmektedir. Ülkenin veya ülke içinde ele alınacak bir mekan biriminin gelişmişlik düzeyine, gelir dağılımına, dolayısıyla bireylerin tüketim gücüne, sosyal sınıflara, kültür ve davranışlara, zaman faktörüne göre farklılıklaşacaktır.

Ekonomik Kalite, doğrudan parasal olarak ölçülebilir ki, bunlar da gelirler, kullanıcıların ekonomik düzeyleri, vergiler, mal-mülk değerleri, hizmet ve eşyaların fiyatları, rekabet edebilirlik, girişimcilik gibi konular üzerinden belirlenebilmektedir.

Kurumsal veya Siyasi Kalite ise tüm parametreleri etkilemekte olup; güç birliği, seçme ve seçilme sürecine vatandaşların katılımına olanak verme, hizmet sunum kalitesi, sağlık ve temizlik koşullarının yeterliliği, kentsel hizmetlerin varlığı, yerel yönetimlerin ekonomik düzeyleri faktörleridir.

Mezuniyet Kalitesi (Psikolojik/algılama boyutu) ise insanların yaş düzeylerine, eğitim durumlarına, kültür ve gelir düzeylerine göre farklılaşabilmektedir. Yaşayanların çevrelerinden memnuniyet durumları, somut göstergelere göre ortaya konan yaşam kalitesinin yerlere göre normalize edilme işlemidir. Algılama kalitesi, doğa, insan, yapı grupları ve ekonomi, kurumsal hizmet ile ilgili olarak ortaya çıkan mekanın, çevrenin insanlarca algılanış şeklidir.(Aydemir,2008)

2.2. KENTSEL YAŞAM KALİTESİ KAVRAMININ TARİHSEL GELİŞİMİ

2.2.1.Dünyada Kentsel Yaşam Kalitesi Kavramının Tarihsel Gelişimi

Yaşam Kalitesi kavramı ilk olarak 1957 yılında AET'yi kuran Roma Antlaşması'nda "AB'nin ortak ulaştırma politikalarında temel unsur, ortak pazarı tam manasıyla oluşturmak ve vatandaşların Yaşam Kalitesi'ni arttırıcı yönde düzenlemeler yapmaktır" şeklinde ifade edilmiştir.(Çelik,2007)

1960'larda Toplumsal Göstergeler Hareketi (Social Indicators Movement) içinde ortaya çıkmış ve ekonomik ve sosyal iyilik arasındaki ilişkilere dair varsayımları sorgulamayı hedeflemiştir. Burada sözü edilen kalite, hem doğal hem de yapılı çevre özellikleriyle ilgilidir ve sürdürülebilirlik arayışına odaklanan kaliteden farklı olarak, doğal kaynakların korunması, iklim, ekoloji vb. gibi değişmez öğelerle değil, kentsel

donanım ve konfor öğeleri ile ilişkilidir; yer ve aidiyet duygusu, okunaklılık, ortak bellek vb. gibi kolay ölçülemeyen öznel yanları vardır. Bunların dışında, doğal olarak, kentsel ekonominin belirlediği yaşam standartları kentteki Yaşam Kalitesi'ne yansır.(Oktay,2007)

19-20 Ekim 1972 Paris Zirvesi'nde; çevre politikasının benimsenmesi amacıyla eylem programlarının hazırlanması çalışmalarına başlanmış, Çevre Politikası ortaya çıkmış ve ekonomik gelişme ile birlikte Yaşam Kalitesi'nin artırılmasının sağlanması, bu nedenle çevre konusuna özel bir önem verilmesi gereği bahsedilmiştir.(Batal,2010)

Roma Antlaşması'nda böyle bir zorunluluk olmamasına karşın 1973 yılından başlayarak ileriki yıllar için bir yol haritası olacak biçimde Çevre Eylem Programları hazırlanmıştır.

Birinci Çevre Eylem Programı (1973-1976): Bu dönemde bir çevre eylem programı hazırlanmasında aynı yıl Stockholm'de gerçekleştirilen İnsan Çevresi Konferansı'nın önemli payı bulunmaktadır. Bu programda Topluluğun çevre politikalarının genel amacının, bireylerinin Yaşam Kalitesi'ni, yaşadıkları çevreyi ve yaşam koşullarını geliştirmek doğrultusunda olduğu belirlenmiştir.

Üçüncü Çevre Eylem Programı (1973-1976): "İnsan sağlığının korunması; su, toprak, hava, iklim, hammaddeler, yapay çevre, doğal/kültürel miras, flora, fauna gibi Yaşam Kalitesi'nin belirlenmesinde doğrudan etkili olan bütün öğelerin, kaynakların korunması ve iyileştirilmesi."(Duru,2007)

5-13 Eylül 1994 Uluslararası Nüfus ve Kalkınma Konferansı: Kahire'de gerçekleşen konferansa, 180 ülke ve 1500'ü aşkın sivil toplum kuruluşu katılmıştır. BM Nüfus Fonu ve BM Ekonomik ve Sosyal Bilgi ve Politika Analizi Nüfus Birimi'nin hazırladığı konferansta, 2015 yılına kadar ulusal ve uluslararası nüfus ve kalkınma politikaları eylem planı oluşturulmuştur.

Eylem Planının 5.İlkesi'nde; nüfusa ilişkin amaçlar ve politikalar, temel hedefi bütün insanların Yaşam Kalitesi'ni arttırmak olan kültürel, ekonomik ve sosyal kalkınmanın ayrılmaz parçalarıdır.

Eylem Planının 6.İlkesi'nde; sürdürülebilir kalkınmanın ve bütün insanlar için daha yüksek bir Yaşam Kalitesi'nin başarılması için devletler, gelecek kuşakların kendi ihtiyaçlarını karşılama imkanını tehlikeye atmadan şimdiki kuşakların ihtiyacını karşılamak amacıyla nüfusa ilişkin politikalar dahil uygun politikaları yerleştirmeli, sürdürülemez üretim ve tüketim biçimlerini azaltmalı ve ortadan kaldırmalıdır.(URL-12,2007)

1996 İkinci BM İnsan Yerleşimleri Konferansı: Habitat II Konferansı, kentsel ve kırsal yerleşimlerin sürdürülebilirliğini ve yeterli barınak ve konut sorunlarını global düzeyde sorgulamış, ülkelerin bu sorunlarla baş edebilmesi için yönetsel, toplumsal ve ekonomik bir dizi çağdaş politika ve reforma işaret ederek, “Herkes Yeterli Konut” ve “Sürdürülebilir İnsan Yerleşimleri”ni temel amaç edinmiştir. Bu amaçlara ulaşmak için ise Habitat felsefesi olarak “Kentine Sahip Çıkmak”, “Çözümde Ortaklık” ve “Aktif Katılım” kabul edilmiştir.

HABITAT II 1996 İstanbul Deklarasyonu'nun hedef ve ilkeler bölümünde Yaşam Kalitesi kavramı kentle ilişkilendirilerek şöyle tanımlanmıştır. “Tüm insanların Yaşam Kalitesi diğer ekonomik, sosyal, çevresel ve kültürel faktörlerin yanısıra köy, kasaba ve kentlerimizin fiziki koşullarına ve mekânsal karakteristiklerine bağlıdır. İnsan sağlığı ve yaşam kalitesi, sürdürülebilir insan yerleşmeleri geliştirme çabalarının merkezindedir. Bu nedenle kendimizi kaliteli eğitimden evrensel ve eşit yararlanmaya, beden, ruh ve çevre sağlığında erişilebilecek en yüksek standartları gerçekleştirmeye, temel sağlık hizmetlerinden eşit erişime, ırk, ulusal köken, cinsiyet, yaş ve özürlülük ayırımı gözetmeksizin ortak ve özel kültürlerimize saygı duyarak ve geliştirerek, toplumsal ve ekonomik koşullara ilişkin eşitsizlikleri gidermek için özellikle gayret sarf etmeye adıyoruz.”(Görün ve Kara,2010)

2.10.1997 tarihli Avrupa Birliği Kuruluş Antlaşmaları'nın Değiştirilmesine İlişkin Amsterdam Antlaşması'nda 2. Maddede Yaşam Kalitesi kavramına şu şekilde yer verilmiştir: “Birliğin görevi, ortak bir pazarın, ekonomik ve parasal birliğin kurulmasını; 3. ve 4. Maddelerde belirlenmiş ortak politikaların uygulanması ve ortak önlemlerin alınmasıyla bütün üye devletler için uyumlu, dengeli ve sürdürülebilir ekonomik bir gelişmeyi, istihdamın büyük oranda artırılmasını; kadın erkek için eşit davranma ilkesinin gerçekleştirilmesini; istikrarlı, enflasyonsuz bir büyümeyi; yüksek derecede rekabet ortamını ve ekonomik hizmetlerde tutarlılık sağlanmasını; çevrenin etkin bir şekilde korunmasını, çevrenin kalitesinin artırılmasını; geçim düzeyinin ve Yaşam Kalitesi'nin yükseltilmesini ve üye ülkeler arasında ekonomik ve sosyal birliği ve dayanışmayı sağlamak için yapılan tüm girişimleri desteklemektedir.” (Moroğlu,2006)

1997 tarihli Avrupa Birliği'nde Kentsel Denetleme (Urban Audit) Çalışması: Kentsel Denetleme Programı'ndan Avrupa Komisyonu Bölgesel Politika Genel Müdürlüğü ve Eurostat-Avrupa İstatistik Kurumu sorumlu olup, bu çalışma çerçevesinde Avrupa Birliği ülkeleri ve aday ülkelerdeki kentlerde yaşam koşullarına ilişkin veri tabanı oluşturulmuştur. Bu çalışma ile kentlere ilişkin bilgiler ikiyüzlünün üstünde gösterge

ile irdelenmekte, bu şekilde kentlerdeki Yaşam Kalitesi'ni belirleyen göstergeler üzerinden karşılaştırmalar yapılmaktadır. (Kentleşme Tematik Grubu 1.Raporu)

2000 yılında yayımlanan "Avrupa Topluluğunu Kuran Anlaşmasının Bütünleşik Versiyonu"nda; Birliğin ortak bir Pazar, ortak bir ekonomik-parasal birlik ve ortak bir politika oluşturma amacı doğrultusunda şu ilkeleri benimsediği belirtilmektedir. Ekonomik etkinliklerin uyumlu, dengeli ve sürdürülebilir gelişimi; yüksek düzeyde istihdam ve sosyal koruma, kadın-erkek eşitliği, sürdürülebilir ve enflasyonist olmayan bir büyüme, yüksek düzeyde bir rekabet ortamı, yüksek düzeyde koruma sağlamak ve çevre kalitesini geliştirmek, Yaşam Kalitesi'ni ve yaşam standartlarını yükseltmek, üye ülkeler arasında ekonomik-sosyal uyumu ve dayanışmayı sağlamak.(Duru,2007)

2000 yılında Rio Sürdürülebilir Kent Konferansı'nda; "Sürdürülebilirlik kavramı kente uygulandığında, kentsel alanın ve bölgesinin, toplumun arzu ettiği Yaşam Kalitesi' düzeylerinde işlevlerini sürdürmeye devam etmesi, ancak bunu yaparken mevcut ve gelecek nesillerin seçeneklerini kısıtlamaması ve kentsel sınırlar içinde ve dışında olumsuz etkilere neden olmaması anlamına gelmektedir." şeklinde ifade edilen sürdürülebilirlik kavramının kente uygulanmasında yaşam kalitesine de vurgu yapılmıştır. (Kentleşme Tematik Grubu 1.Raporu)

2001 İstanbul +5, kentsel fakirliğin önlenmesi konusunda ülkelerin, Birleşmiş Milletlerin ve diğer ilgili uluslar arası kuruluşların işbirliğini artırması ve yeni kaynaklar yaratma konusunda gayretlerini arttırmaları gerekliliği vurgulanmıştır. Ayrıca ülkeler, yerel yönetimlerin, sivil toplum kuruluşlarının ve diğer Habitat ortaklarının sürdürülebilir insan yerleşimleri konularında daha etkin bir rol oynamak üzere güçlendirilmelerine karar vermişlerdir. Bu güçlendirmenin de, sorumlulukların, politika-yönetiminin, karar-alma mekanizmalarının adem-i merkezîyetçiliği ve katılım ve ortaklıklar kurulması şeklinde gerçekleştirilebileceği belirtilmiştir. Kadınları ve gençlerin kapasitelerinin geliştirilmesi ve kent hayatındaki rollerinin artırılması da Deklarasyonda önemle vurgulanmıştır.(Torlak ve diğerleri,2006)

2005 Uluslararası Kentsel Bilgi ve Uygulama Bütünleşmesi Konferansı; 2005 yılında İsveç Planlama Araştırma Konseyi(FORMAS) öncülüğünde Göteborg'da gerçekleştirilen ve farklı disiplinlerden 400 bilim insanı ve uygulamacınının bilgi ve deneyimlerini aktardığı "Kentsel Peyzajda Yaşam" temalı Uluslararası Kentsel Bilgi ve Uygulama Bütünleşmesi Konferansı'nın da ana temalarını oluşturmuştur. Kentsel Yaşam Kalitesinin artırılmasını sağlayabilecek yeni kent kuramlarının oluşturulmasına zemin hazırlayan toplantıda öne çıkan tartışmalar, kentlerin yerel

politik liderliğe olan gereksinmesi, yönetim(governance), katılımcılık, çeşitlilik, kentin herkese açık bir kullanım alanı oluşturması, kent ekolojisinin, kimliğinin ve mirasının sürdürülebilirliği, disiplinlerarası yaklaşımların önemi vb. olmuştur.(Oktay,2007)

1992 Avrupa Kentsel Şartı: Yapılan araştırmaların çoğunda, bireyin sosyal çevresi içinde yer alan öğeler ile yaşam kalitesi arasındaki ilişkiler araştırılmıştır. 10 Aralık 1948'de imzalanan İnsan Hakları Evrensel Beyannamesiyle tanınan insan hakları, 1992'de Avrupa Konseyince kabul edilen Avrupa Kentsel Şartındaki Avrupa Kentli Hakları deklarasyonu ile geliştirilmiş ve yaşanan mekanda şekillendirilmiştir. Yerinden yönetimin açık, belirli ve vurgulanmak istenen ipuçlarını içeren Şart, her ülkede uygulanabilir. Şart metninde iyi bir kent yönetimi için gerekli ilke ve yükümlülükleri de tanımlamıştır. Şartın hedefi, kentliler için Yaşam Kalitesinin yükseltilmesidir. Aşağıda belirtilen hakların gerçekleşmesi, fertlerin dayanışma ve sorumlu hemşeriliğe ilişkin eşit yükümlülükleri kabul etmesine bağlıdır.

Kentsel yaşam kalitesi, çağdaş kent ve çevre standartlarının bir kente sağlanmasının yanında, kentli haklarının da herkese sağlanmış olması ile doğrudan ilgilidir. Avrupa Kentsel Şartı'na göre Avrupa yerleşimlerinde yaşayan KENTLİLERİN HAKLARI şu başlıklar altında toplanmıştır:

- *Güvenlik:* Mümkün olduğunca suç, şiddet ve yasa dışı olaylardan arındırılmış emin ve güvenli bir kent;
- *Kirletilmemiş, Sağlıklı Bir Çevre:* Hava, gürültü, su ve toprak kirliliği olmayan, doğası ve doğal kaynakları korunan bir çevre;
- *İstihdam:* Yeterli istihdam olanaklarının yaratılarak, ekonomik kalkınmadan pay alabilme şansının ve kişisel ekonomik özgürlüklerin sağlanması;
- *Konut:* Mahremiyet ve dokunulmazlığının garanti edildiği, sağlıklı, satın alınabilir, yeterli konut stokunun sağlanması;
- *Dolaşım:* Toplu taşıma, özel arabalar, yayalar ve bisikletliler gibi tüm yol kullanıcıları arasında, birbirinin hareket kabiliyetini ve dolaşım özgürlüğünü kısıtlamayan uyumlu bir düzenin sağlanması;
- *Sağlık:* Beden ve ruh sağlığının korunmasına yardımcı çevrenin ve koşulların sağlanması;
- *Spor ve Dinlenme:* Yaş, yetenek ve gelir durumu ne olursa olsun, her birey için spor ve boş vakitlerini değerlendirebileceği olanakların sağlanması;

- *Kültürler Arası Kaynaşma*: Geçmişten günümüze, farklı kültürel ve etnik yapıları barındıran toplulukların barış içinde yaşamalarının sağlanması;
- *Kaliteli Bir Mimari ve Fiziksel Çevre*: Tarihi yapı mirasının duyarlı bir biçimde restorasyonu ve nitelikli çağdaş mimarinin uygulanmasıyla, uyumlu ve güzel fiziksel mekanların yaratılması;
- *İşlevlerin Uyumu*: Yaşama, çalışma, seyahat işlevleri ve sosyal aktivitelerin olabildiğince birbiriyle ilintili olmasının sağlanması;
- *Katılım*: Çoğulcu demokrasilerde, kurum ve kuruluşlar arasındaki dayanışmanın esas olduğu kent yönetimlerinde, gereksiz bürokrasiden arındırma, yardımlaşma ve bilgilendirme ilkelerinin sağlanması;
- *Ekonomik Kalkınma*: Kararlı ve aydın yapıdaki tüm yerel yönetimlerin, doğrudan veya dolaylı olarak ekonomik kalkınmaya katkı konusunda sorumluluk sahibi olması;
- *Sürdürülebilir Kalkınma*: Yerel yönetimlerce ekonomik kalkınma ile çevrenin korunması ilkeleri arasında uzlaşmanın sağlanması;
- *Mal ve Hizmetler*: Erişilebilir, kapsamlı, kaliteli mal ve hizmet sunumunun yerel yönetimi, özel sektör ya da her ikisinin ortaklığıyla sağlanması;
- *Doğal Zenginlikler ve Kaynaklar*: Yerel doğal kaynak ve değerlerin, yerel yönetimlerce, akılcı, dikkatli, verimli ve adil bir biçimde, beldede yaşayanların yararı gözetilerek korunması ve idaresi;
- *Kişisel Bütünlük*: Bireyin sosyal, kültürel, ahlaki ve ruhsal gelişimine, kişisel refahına yönelik kentsel koşulların oluşturulması;
- *Belediyeler arası İşbirliği*: Kişilerin yaşadıkları beldenin, beldeler arası ya da uluslar arası ilişkilerine doğrudan katılma konusunda özgür olmaları ve özendirilmeleri;
- *Finansal Yapı ve Mekanizmalar*: Bu deklarasyonda tanımlanan hakların sağlanması için, gerekli mali kaynakları bulma konusunda yerel yönetimlerin yetkili kılınması;

Eşitlik: Yerel yönetimlerin, tüm bu hakları bütün bireylere cinsiyet, yaş, köken, inanç, sosyal, ekonomik ve politik ayırım gözetmeden, fiziksel veya zihinsel özürlerine bakılmadan, eşit olarak sunulmasını sağlamakta yükümlü olması. (Cebeci ve Çakılcıoğlu,2002)

2.2.2. Türkiye’de Kentsel Yaşam Kalitesi Kavramının Tarihsel Gelişimi

a.Haklar bağlamında tarihsel süreç: 1921 anayasasında bir haklar listesi yoktur. 1924 Anayasası, koruyucu klasik hak ve özgürlükleri içermektedir fakat, o zamanın yeni anayasalarına girmeye başlamış bulunan sosyal ve ekonomik haklara yer vermemiştir. 1961 Anayasası, kamu özgürlükleri rejimi ve getirdiği güvence mekanizmaları bakımından, Türkiye Cumhuriyetinin en ilerici anayasasıdır. 1961 anayasası ile ekonomik, sosyal ve kültürel haklar ilk defa tanınmıştır.

1961 Anayasasının Sağlık Hakkı kenar başlığını taşıyan 49. maddesinin ikinci fıkrasında “Devlet yoksul veya dar gelirli ailelerin sağlık şartlarına uygun konut ihtiyaçlarını karşılayıcı tedbirleri alır” hükmü vardır. Oysa ki, 1982 Anayasası 57. maddesinde; “Devlet, şehirlerin özelliklerini ve çevre şartlarını gözeterek bir planlama çerçevesinde, konut ihtiyacını karşılayıcı tedbirleri alır” hükmü getirmişti ve yeni düzenleme ile konut, insanın verimli çalışmasını doğrudan etkileyen ekonomik ve toplumsal bir sorun olarak ele alınmıştır. 1982 Anayasası, insan hakları açısından bir ileriye gidişi temsil edememiştir. 1982 Anayasası doğrudan çevre ile ilgili düzenleme yapan ilk anayasamızdır. Bu Anayasa, dünyadaki gelişmelere koşut olarak “Herkes sağlıklı ve dengeli bir çevrede yaşama hakkına sahiptir...” şeklinde başlayan hükmü ile “çevre hakkı”nı bir insan hakkı olarak kabul etmiş ve anayasal güvenceye almıştır. Kişinin gelişme hakkı ile ilgili sadece devletin temel amaç ve görevleri arasında “...insanın maddi ve manevi varlığının gelişmesi için gerekli şartları hazırlamaya çalışmaktır” şeklinde hükme yer verilip, bu hak ile ilgili ayrıntılı düzenleme getirilmemiştir. (Torlak ve diğerleri,2006)

b.Kentleşme ve kentsel yaşam kalitesine etkileri: 1950 sonrası hızlı kentleşme süreci ile 1960-2000 yılları arasında kentsel nüfus 8.8 milyondan 44 milyona çıkarak yaklaşık beş kat artmıştır. 1980-1990 döneminde kentsel nüfus artışı %4.39 iken, 1990-2000 arasında %3.26 olmuştur. Adrese dayalı nüfus kayıt sistemi 2008 nüfus sayımı sonuçlarına göre 31.12.2008 itibarı ile Türkiye nüfusu 71.517.100 olup bunun %75 i il ve ilçe merkezlerinde yaşamaktadır. Hızlı kentleşme sürecinin yarattığı sorunların çözümlenemediği, kır ve kent ilişkilerinin nesnel boyutlarının belirlenmesinde ilkelerin konulamadığı ülkemizde, kent yerleşmelerinin kontrolsüz bir gelişim ve değişime terk edildiği görülmektedir. Bu bağlamda kentlerimiz nüfus yığılmalarının olduğu birimler konumundadır.(Görün ve Kara,2010)

Kentleşme kentsel nüfus birikiminin yanı sıra kentsel niteliklere sahip olma, kentli kılınma, kısaca kentleşme süreci olarak değerlendirilmelidir. Çünkü kentleşme, insan davranış ve ilişkilerinde kentlere özgü değişikliklere yol açmaktadır. Kırdan kente göç eden bireyin kente özgü işlerde çalışması, kentli davranış biçimlerini

benimsemesi ve kentin sunduğu bütün olanaklardan yararlanması biçiminde ortaya çıkan kentleşmeye yönelik bir değişim sürecidir.(Çolakoğlu,2005) Neticede Türkiye’de kentleşmenin tüm sorun ve sonuçları kentlerin yaşam kalitesini etkilemiştir.

c.Ulusal ölçekte kentsel yaşam kalitesine yaklaşım: Türkiye’de Yaşam Kalitesinin ortaya çıkışı ve değerlendirilmesi aşamaları, dünyadaki durumla paralellik göstermemiştir. Benzerlik araştırma ve planlamada sosyal olaylara önem verilmesi şeklinde olmuştur. 1960’lı yıllarda sosyal, kültürel ve toplumsal konular dikkate alınmaya başlanıp, bunlarla ilgili istatistiki veriler toplanmaya başlanmış ve bu görev kurumsal olarak Devlet İstatistik Enstitüsüne verilmiştir.

1961 yılında ekonomik, toplumsal ve kültürel kalkınmaya planlı şekilde yürütmek için Devlet Planlama Teşkilatı (DPT) kurulmuştur.

1965 yılında; DPT’nin “İllerin Sosyo-ekonomik Gelişmişlik Sıralaması Araştırması” isimli araştırmalarının ilki yapılmıştır.

1970’li yıllarda gelişmeyi ölçen göstergelerde değişim olmuş gelişme, sosyal ve ekonomik göstergeler arasında bir etkileşim yapısını sergileme eğilimine girmiştir. Hem DİE’nin derlediği istatistikler, hem de DPT’nin hazırladığı raporlar, bu değişimden etkilenmiştir.

DPT’nin 1996 yılında hazırladığı İllerin Sosyo-Ekonomik Gelişmişlik Sıralaması Araştırmasında, sosyal ve ekonomik göstergeler demografik, istihdam, eğitim, sağlık, sanayi, tarım, inşaat, mali, altyapı ve diğer refah göstergeleri olarak, 10 ana başlıkta 58 farklı değişkenden oluşmaktadır.

DPT 1997 yılında da “Coğrafi Bölge Ayrımında İlçelerin Sosyo-ekonomik Gelişmişlik Gruplarının ve Gelişmişlik Seviyelerinin Belirlenmesi” isminde bir araştırma yapmıştır.

Yerel Gündem 21: Türkiye’de Yerel Gündem 21 uygulamaları 1997 yılı sonunda “Türkiye’de Yerel Gündem 21’lerin Teşviki ve Geliştirilmesi” projesi ile başlamıştır. Ocak 2000’de “Türkiye’de Yerel Gündem 21’lerin Uygulaması” ile proje çerçevesinden çıkarılarak programa dönüştürülmüştür. Yerel Gündem 21 toplumun her kesiminin etkin katılımını sağlayacak, diğer yerel yönetimlerle işbirliği ve bilgi alışverişini pekiştiren bir program olup; ana hatları ile “Çevre ve Yaşam Kalitesi’nin geliştirilmesi projesi”, “Yönetişim modeli” ve “Yerel demokrasinin geliştirilmesi projesi”dir.(Kentleşme Tematik Grubu 1.Raporu)

1998’de DPT "Türkiye Genelinde İl ve Bölgeleri İle İlgili Çeşitli Göstergeler" (Various Indicators Related to Provinces and Regions in Turkey) isimli bir kitap yayımlamıştır. Bu kitapta 69 ayrı tabloda, 18 farklı sosyal ve ekonomik gösterge verileri yer almıştır.

DİE'nin, 1998 yılında ilk kez her il için Ekonomik ve Sosyal Göstergeler isimli yayınları başlamıştır.

2003 ve 2004 Yaşam Memnuniyeti Araştırması: DİE, kişinin genel mutluluk algılamasını, temel yaşam alanlarındaki (sağlık ve sosyal güvenlik, örgün eğitim, çalışma hayatı, gelir, kişisel güvenlik ve adalet hizmetleri, kişisel gelişim ve kişisel destek ağları) genel memnuniyetini ölçmek ve bu memnuniyet düzeyinin zaman içindeki değişimini takip etmek amacıyla yaşam memnuniyeti araştırması'nı yapmıştır.(Torlak ve diğerleri,2006)

Yaşam kalitesi kavramı yedinci ve sekizinci beş yıllık kalkınma planında yer almıştır. Yedinci Beş Yıllık Kalkınma Planı(1996-2000): Yedinci Plan, yerleşmelerin planlamasında, planlama-uygulama-denetim süreçlerinin bütünleştirici ve yönlendirici şekilde düzenleneceğinden: kentlerdeki Yaşam Kalitesi'nin geliştirileceğinden; göçün metropoller yerine bölge merkezlerine, orta büyüklükteki kentlere ve merkezi nitelikteki diğer yerleşim birimlerine yönlendirmeye çalışılacağından; bu kentlerin sanayii teşvikleri, altyapı, hizmet ve konut yatırımları ile destekleneceğinden söz etmektedir. (Kentleşme Tematik Grubu 1.Raporu)

Sekizinci Beş Yıllık Kalkınma Planı(2001-2005): 2001-2005 yıllarına ait hedefleri içeren Sekizinci Beş Yıllık Kalkınma Planının Uzun Vadeli Gelişmenin Temel Amaçları ve Stratejisi (2001-2023) başlığını taşıyan ikinci bölümünde, toplumun Yaşam Kalitesinin yükseltilmesi, uzun dönemli gelişme stratejisinin nesnel amaçlarından birisi olarak yer almıştır. Planın Temel Amaç, İlke ve Politikaları (2001-2005) başlıklı üçüncü bölümde ise, plan döneminin toplumun yaşam kalitesinin yükseldiği bir dönem olacağı vurgulanmıştır. edilmiştir.(URL-9,2004)

Dokuzuncu Beş Yıllık Kalkınma Planı(2007-2013): DPT Dokuzuncu Kalkınma Planı'nda halkın Yaşam Kalitesi'nin artırılmasının Avrupa Birliği'ne katılım süreciyle birlikte mümkün olacağı ifade edilmiştir. Bu kapsamda üyelik sürecinin ülkemizin ekonomik, sosyal ve siyasi yaşamında köklü dönüşümlere yol açtığı ifade edilerek; demokrasi, hukuk devleti, insan hakları, sağlık, gıda güvenliği, tüketici hakları, rekabet kuralları, kurumsal iyileşme ve çevrenin korunması gibi bir çok alanda AB norm ve standartlarına ulaşılmasının halkın Yaşam Kalitesi'ni yükselteceği belirtilmiştir.(URL-8,2006)

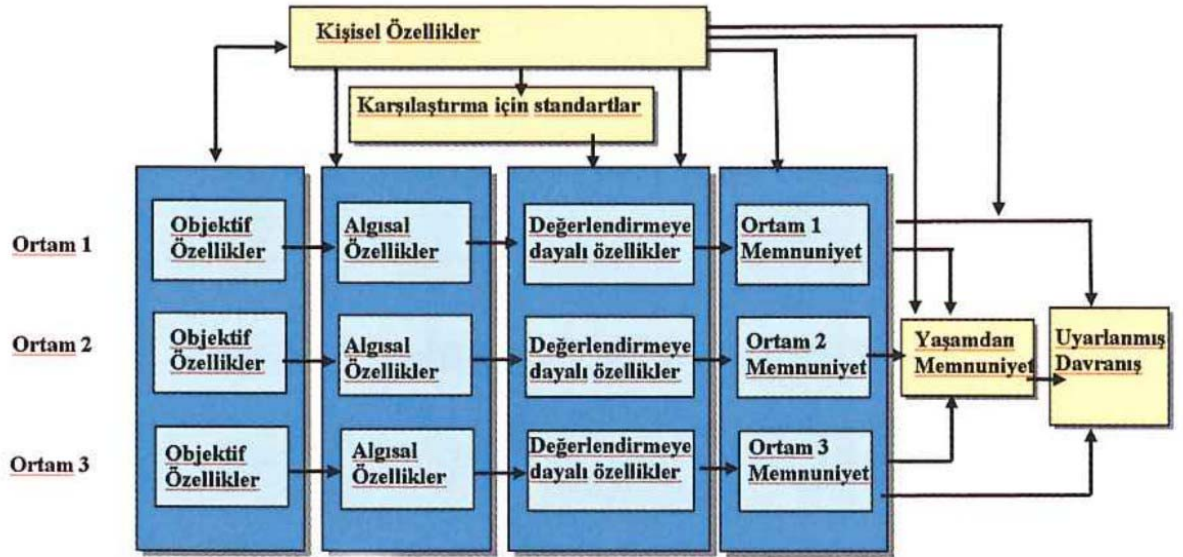
Kırsal Kalkınma Çalıştayı(27-28 Kasım 2008): Çalıştay Raporunda Çalışma Grupları başlığı altında Ana Konular/Sorunlar'da "Kırsal yörelerdeki Yaşam Kalitesi ve temel hizmetlere erişilebilirliğin zayıf olması, kırsal çevrenin ve kültürel mirasın korunmasındaki zorluklar" şeklinde yaşam kalitesi ulaşılması gereken hedef olarak tanımlanmıştır.(URL-10,2008)

Bayındırlık ve İskan Bakanlığı'nca fiziksel planlamada yeni yaklaşım araştırmaları kapsamında sürdürölen Yerleşmelerin Dönemsel Durum Raporları Projesi'nde; "Kentlerin Yaşam Kalitesi imar ve yapılaşma yönünde geniş kapsamlı izlenmesi ve takibi amacıyla yıllık raporların hazırlanması usul ve esasları araştırılmaktadır. Yerleşmeler için kentsel göstergeler tespit edilecek, yatırım programlaması ve ihtiyaçları belirlenecektir." kararı yürütölen güncel projelerde yer almıştır.(Kentleşme Tematik Grubu 1.Raporu)

2.3. YAŞAM KALİTESİNİN ÖLÇÜLMESİ

Türkoğlu ve diğerlerinin çalışmasına göre günümüzde şehir planlama ve sosyal bilimler kesitinde araştırmacılar, temelde iki konu ile karşı karşıya kalmaktadırlar. Bunlardan ilki, yaşam kalitesinin anlamı ve ölçölmesi, ikincisi ise yaşam kalitesindeki değişikliği değerlendirmede kullanılacak ölçütler ya da göstergelerin belirlenmesi ve kullanımı konusundadır.

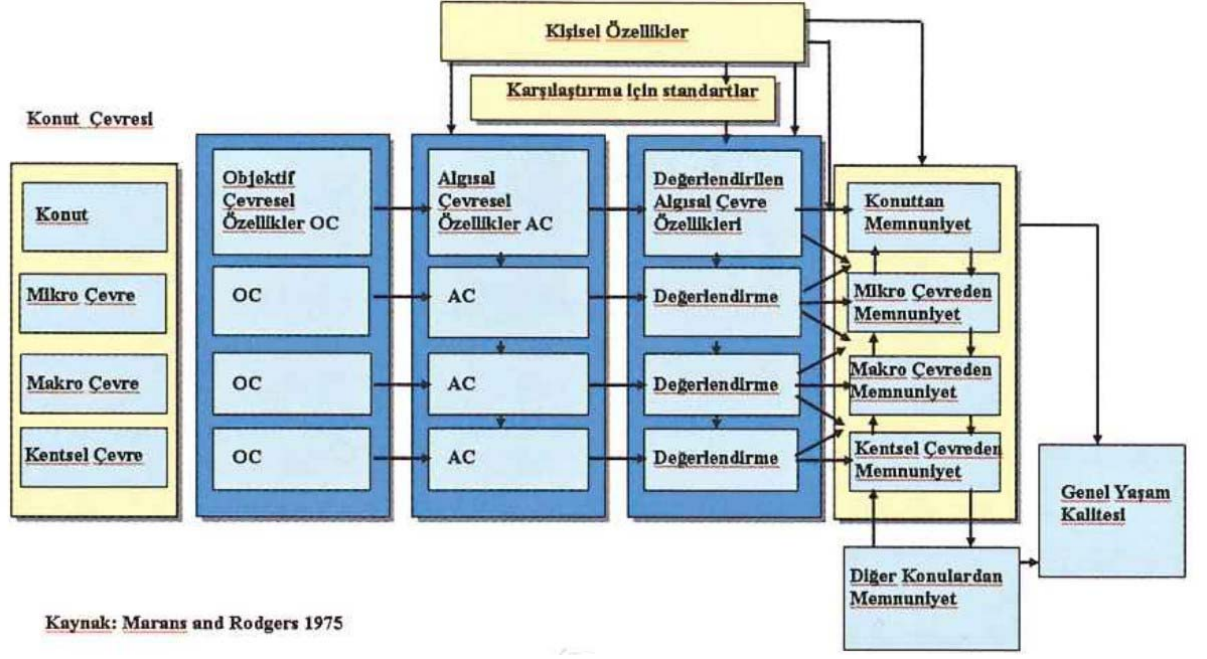
Fakirlik, suçluluk oranı ve fiziksel çevre sorunları gibi toplumun objektif özellikleri, bireylerin yaşamlarını nasıl yargıladıklarını biçimlendiren temel faktörlerdir. Bu konudaki öncü çalışmalardan biri Campbell, Convers ve Rogers'in çalışmasıdır. Campbell ve arkadaşları, yaşam kalitesi deneyiminin kavramlaştırılmasında bireylerin algılama, değerlendirme ve memnuniyetlerinin ölçölmesi yaklaşımını kullanmışlardır. Böylelikle, daha önce kullanılan yaşam koşulları yerine, yaşamın çok boyutlu (holistik) deneyimi konularına ağırlık vermişlerdir. Bu nedenle Campbell ve arkadaşları, bireylerin yaşamlarının değerlendirilmesinin değişik boyutlarını ölçme, karşılaştırma ve bu boyutların yaşam kalitesi deneyimini hangi derecede açıkladıklarını belirlemede, kullanılabilecek en uygun ölçütün bireylerin yaşamın değişik boyutlarıyla ilgili memnuniyetlerinin ölçölmesi olduğunu göstermişlerdir. Campbell ve arkadaşları, bu çalışmada, yaşam kalitesini anlamada memnuniyetinin ölçölmesinin yanısıra, yaşanan ortamın özelliklerinin ve bireysel özelliklerin de önem kazandığını belirtmişlerdir. Onlara göre, yaşamın herhangi bir boyutundan memnuniyet, bireylerin yaşam boyutu özelliklerini algılamasını ve değerlendirmesini yansıtmaktadır. Bu ise, doğrudan yaşam boyutunun objektif özelliklerinden etkilenmektir. Bu genel çerçeve Şekil 2.3' de gösterilmektedir.(2007)

Şekil 2.3. Yaşamsal Memnuniyet İle Değişik Ortamlara İlişkin Memnuniyet Arasındaki İlişkiler.

Kaynak: Marans, 2007 "Kentsel Yaşam Kalitesinin Ölçülmesi"

Campbell ve arkadaşlarının başlattıkları çalışmayı, Marans ve arkadaşları kavramsal ve ampirik açıdan geliştirmişlerdir. Bu çalışmada Campbell ve arkadaşları, herhangi bir coğrafi birim (şehir, mahalle, konut) yaşam kalitesinin algısal bir olgu olduğunu ve her bireyin bu konudaki görüşlerinin farklı olabileceğini öne sürmüşlerdir. Marans ve arkadaşlarına göre bireylerin görüşleri, yaşanılan ortamın özelliklerinin algılanma ve değerlendirilmesinin yanısıra, bireyin özellikleri ve geçmiş deneyimlerinden de etkilenmektedir. Bireyler, şimdiki deneyimlerini geçmiş deneyimleriyle karşılaştırarak değerlendirmektedir. Ayrıca bireylerin yerleşme biriminin özelliklerini değerlendirme ve algılaması, yerleşme özellikleri ile doğrudan ilişkilidir. Örneğin mahalle ölçeğinde hava kalitesi ve aile sağlığının (örneğin astımlı hasta sayısı) algılanması yerleşmenin hava kalitesinin objektif ölçütleri ile ilişkili olması beklenmektedir. Yerleşmenin değişik birimleri ve boyutları arasındaki bu ilişkileri gösteren model Şekil 2.4'de gösterilmektedir.

Şekil 2.4. Yerleşmenin Değişik Birimleri Ve Boyutları Arasındaki Bu İlişkileri Gösteren Model.

Kaynak: Marans, 2007 "Kentsel Yaşam Kalitesinin Ölçülmesi"

Bu modelin temel varsayımı, herhangi bir birimde (örneğin ilçe, mahalle vb.) yaşam kalitesinin tek bir ölçüt ile ölçülemeyeceği, yerleşmenin birçok özelliğinin ölçülmesi gerekliliğidir. Bu ölçütler bir arada ele alındığında, yerleşme biriminin genel yaşam kalitesini yansıtmaktadır. Modelin ikinci önemli varsayımı ise, sadece objektif koşulların yerleşmelerin gerçek kalitesini ifade etmediği ve "kalite"nin bir birimde yaşayanların yaşamlarını yansıtan sübjektif bir olgu olduğudur. (Marans, 2007)

2.4. KENTSEL YAŞAM KALİTESİ GÖSTERGELERİ

Dünya çapında yaşam kalitesini ölçmek için kullanılan en yaygın araçlardan biri göstergelerdir. Gösterge sözlük anlamıyla, bir durum ile ilgili çeşitli aşamaları gösteren listedir. Yaşam kalitesi araştırmalarında, yaşam kalitesinin refahla ilişkilendirilmesi ve yaygın olarak kullanılan ekonomik göstergelerin konuyu açıklamadaki yetersizliği nedeniyle geliştirilmiş olan sosyal göstergelerin ağırlığı göze çarpmaktadır.

Yaşam kalitesi göstergelerinin oluşumunda sosyal göstergelerin katkısını anlamak için sosyal göstergelerin yirminci yüzyılın ikinci yarısındaki seyrine göz atmak uygun olacaktır. Sosyal göstergeler sosyal bilimlerde bir araştırma alanı olarak ilk kez 1960 ların ortasında ortaya çıkmıştır. Amerika Birleşik Devletleri Başkanı Johnson'ın yönetimi süresinde sosyal göstergelere ihtiyaç duyulduğu, 1969 yılında hazırlanan Toward a Social Report'ta dile getirilmiştir. 1970'ler boyunca sosyal göstergeler araştırmalarında önemli artışlar olmuştur. Kavramlar, görüşler dünya çapında kabul görür hale gelmiştir. Bu dönemde, sosyal raporlardan Yaşam Kalitesi Araştırmaları, Yaşam Düzeyi Araştırmaları, Genel Sosyal Araştırmalar ve Hane halkı Profilleri vb. için özel bir altyapı oluşturmak amacıyla veri toplanmaya başlanmıştır, pek çok ülkede periyodik olarak sosyal raporlar hazırlanmaya başlanmıştır. 1990'lara gelindiğinde bütünleştirici bir kavramın öne çıktığı gözlenmektedir. Bu kavram yaşam kalitesidir ve çok boyutlu bir hedeftir. İçinde bulunduğumuz yeni bin yılda, işletme ve pazar araştırmalarına yeni bir boyut eklenmiş, pazar araştırmaları ve sosyal göstergelerin yaşam kalitesi kavramında kesişmeleri sonunda 1990'ların ortasında merkezi Amerika Birleşik Devletlerinde olan Uluslararası Yaşam Kalitesi Çalışmaları Topluluğu/International Society for Quality of Life Studies, ISQOLS kurulmuştur. Öncelikle ekonomik göstergelere alternatif olarak ortaya çıkan sosyal göstergeler, yaşam kalitesi araştırmalarını etkilemiş ve zaman içinde yaşam kalitesi konusunda araştırmaların artmasıyla kullanılan göstergeler daha da çeşitlenmiş ve Yaşam Kalitesi Göstergeleri adını almıştır.(Türksever,2001)

Yaşam kalitesi göstergelerinin oluşturulmasında genel kabul gören Maslow'un Gereksinimler Kademelenmesi Kuramı, insanın işlevlerin yerine getirmeleri ve yaşamlarını sürdürmedeki gereksinimleri arasında zorunluluk derecesi bakımından beşli bir kademelenme önermektedir:

- Fizyolojik Gereksinimler: Besin, hava, su, barınak vb.
- Güvenlik Gereksinimi: Emniyet, korunma vb.
- Sosyal Gereksinimler: Sosyalleşme, grup aidiyeti hissi vb.
- Saygınlık Gereksinmesi: Toplumsal statü, saygınlık vb.
- Gerçekleştirme Gereksinmesi: Kişisel gelişim ve hedeflerin gerçekleşmesi vb.(Demirkaya,2010)

Şekil 2.5. Maslow Gereksinmeler Teorisi Piramidi

(Kaynak:www.egitimvaktim.com.2010)

Yaşam Kalitesi göstergelerinin geliştirilmesinde sürekli gündemde kalan bir ikilem bulunmaktadır. “Günümüzün insanı merkeze alan dünyasında iyi yaşamın ne olduğunun insanların seçmelerine dayandırılması gerektir.” Bu kaygının ön plana alınması halinde iyi yaşamın ne olduğu ancak öznel olarak saptanır hale gelmektedir. Öznel ölçülere dayanan olguların bir politika konusu olması ve geliştirilmesinin planlanmasında birçok kavramsal sorun ortaya çıkmaktadır. “Oysa yaşam kalitesi kavramının geliştirilmesi ve buna bağlı olarak göstergelerin ortaya konulması arayışının gerisinde toplumsal politikaların akılcılığın geliştirilmesi ve bu politikaların yeterli hale getirilmesi kaygısı bulunmaktadır.” Bunun için de geliştirilecek ölçütlerin olabildiğince nesnel olması gerekmektedir.(Tekeli ve diğ,2006)

Tekeli ve diğerleri, yaşam kalitesi göstergelerini iki farklı boyutta sınıflamaktadır. Birinci boyut, yaşam kalitesi ölçütlerinin nesnel ya da öznel ölçülmesine göre farklılaşabilir. Nesnel ölçütler, kaliteli bir yaşam için gerekli ve nesnel olarak ölçülebilen maddi koşullar üzerinde durmaktadır. İkincisi olan öznel ölçütler ise, bu koşullar konusunda insanların duygularına, yani öznel değerlendirmelerine dayanmaktadır. Benzer nesnel koşullara sahip toplumlarda öznel yaşam kalitesi ölçümleri çok farklı sonuçlar verebilecektir. Yaşam kalitesi göstergelerinin ikinci boyutta farklılaşması, bireysel ve komünite düzeyindeki ölçütler halinde olmaktadır. Bu durumda dört tür yaşam kalitesi ölçütü ortaya çıkmaktadır. Araştırmanın devamında Komünite kelimesi yerine Topluluk kelimesine yer vermek istiyorum.

Bireysel Düzeyde Yaşam Kalitesi Öznel Ölçütleri: yaşamda tatmin olma (memnuniyet), mutluluk, iyilik hali duygumu vb.

Topluluk Düzeyinde Yaşam Kalitesi Öznel Ölçütleri: insanların içinde yaşadıkları topluluk hakkındaki duyguları ve bu toplulukta yaşam kalitesini etkileyecek kararlara katılma derecesini ortaya koyma.

Bireysel Düzeyde Yaşam Kalitesi Nesnel Ölçütleri: bu ölçütlerin tanımlanmasında zorluklar vardır. Bu konuda genellikle izlenen yol olarak, bireylerin işlevlerini yerine getirmesinde kullanabileceği kapasitelerin eksikliklerinin ölçülmesine gidilmektedir.

Topluluk Düzeyinde Yaşam Kalitesinin Nesnel Ölçütleri: bir bireyin kaliteli bir yaşam gerçekleştirebilmesi için, içinde bulunduğu topluluğun hangi nitelikte olması gerektiğine ilişkin koşulları belirlemektedir. Bunlar ekonomik, sosyal, çevresel, insani gelişme, yönetim kalitesi vb. konulardaki göstergelerden oluşmaktadır. Topluluk Düzeyinde Nesnel Yaşam Kalitesi Göstergelerinin bu toplulukta yaşayan bir bireyin gerçekleştirdiği yaşam kalitesinin fırsat pencerelerini oluşturduğu söylenebilir. Birey, kendi kapasitelerini ve yaşam kalitesini bu topluluk içinde gerçekleştireceği için, Birey Düzeyinde Nesnel Yaşam Kalitesi ölçütlerinden etkilenmektedir. İster topluluk düzeyinde, ister birey düzeyinde olsun, nesnel göstergeler, bireyin algıladığı öznel yaşam kalitesi göstergelerinden farklıdır. Bireyin kendisinin mutlu olması, nesnel göstergelerden çok, öznel göstergelere bağlıdır.

Çizelge 2.2: Yaşam kalitesi göstergeleri (Kaynak:Türksever,2001)

	ÖZNEL GÖSTERGELER	NESNEL GÖSTERGELER
Amaç	Sosyal oluşumları, bireyin değerlendirmesine bağlı olarak ölçer.	Bireylerin algılamasına bağlı olmaksızın oluşan şartların değerlendirilmesine dayanan ölçümlerdir.
Bileşenleri	Yaşamından hoşnutluk vb.	İşsizlik oranı Havadaki SO2 miktarı Kişi başına düşen GSMH 1000 kişiye düşen hekim sayısı vb.
Ölçüm Araçları	Anket (Opinion survey), İnceleme raporları (Survey research reports) vb.	Sayım sonuçları, İstatistikler vb.

Bu tür çalışmalar yönelik temelde iki önemli eleştiri bulunmaktadır. Birincisi, bir yerleşmenin kalitesini değerlendirirken hangi ölçütlerin kullanılacağı, genelde bu çalışmaları yapanların kişisel görüşlerine dayanmaktadır. Daha önemli olan ikinci eleştiri ise; elde edilen sıralamanın, yerleşme sakinlerinin yaşam kalitesini nasıl değerlendirdiklerini ölçmüyor olmasıdır. Zira bu çalışmalar, halkın yaşadığı yerleşmenin yaşam kalitesini neyin oluşturduğuna ilişkin görüşleri kapsamamaktadır. Ayrıca bir yerleşmenin kalitesinin, yerleşmedeki değişik nüfus kesitleri için değişik olabileceğini de varsaymamaktadır. Örneğin; bir yerleşmede iyi restoranların bulunmasının, söz konusu yerleşmede yaşayan alt gelir grubundaki nüfus kesiti için ne derece önemli olabileceği sorgulanmaktadır.

Yaşayan topluluğun öznel göstergelerine iki farklı türde yaklaşılabılır. Bunlardan birincisi, bireyin nesnel yaşam göstergeleri konusundaki bilgisini ölçmeye çalışırken, öznel değerlendirme ve nesnel değerlendirmenin farkını ortaya çıkarmaya çalışmaktır. İkincisi, bireyin içinde yaşadığı topluluğu nasıl yorumladığı, ona ne tür değerler yüklediği üzerinde durmaktadır.

Çizelge 2.3: Topluluk Düzeyinde Yaşam Kalitesi (Kaynak:Kabadayı,2006).

NESNEL	ÖZNEL
Çevre kalitesi	Risksiz bir yaşam çevresi
İnsan kaynağı	Yüksek bir yaşam kalitesine sahip bir topluluk oluşturmaya uygun nicelik ve nitelikte insan kaynağının varlığı
Sağlık durumu	Güvenli sağlıklı yaşam sağlayan topluluk
Eğitim durumu	Eğitimin mükemmeliyeti ve fırsatların yüksekliği
Ekonomik performansı	Topluluğun sağladığı ekonomik fırsatların algılanması
Toplumsal bütünleşmesi	Yabancılaşma, dışlanma duygusu
Siyasal sistemin niteliği	Topluluğun kararlara katılıma açık olma derecesi
Yerleşme kalitesi	Keyifli ve yer duygusu oluşturan bir yaşam

Çizelge 2.4: Birey Düzeyinde Yaşam Kalitesi (Kaynak:Kabadayı,2006).

NESNEL	ÖZNEL
Doğal çevreyle ilişki kurma biçimleri	Doğayla uyumlu yabancılaşmamış bir yaşam duygusu
Sağlıkla ilgili yaşam kalitesi göstergesi	Tam iyi olma hali duygusu
Eğitim düzeyi ve bilgisi	Eğitim başarısı ve dünyanın gelişmiş bilgilerine ulaşabilme duygusu
Gelir düzeyi	Gelirini tatmin edici bulma duygusu
Sanatsal ve bilimsel başarısı	Sanat ya da bilimsel etkinliklerde başarı duygusu
Toplumsal farklılaşma ve katmanlaşmadaki konumu	Toplumda saygı görme duygusu
Siyasal sürece katılma düzeyi	Hakların korunduğu ve toplumsal bir özne oldu duygusu
Boş zamanın varlık derecesi	İş dışında yaşamına anlam katacak faaliyetleri seçme özgürlüğü
Yaşadığı yerleşmenin (mahallenin) Kalitesi	Yaşadığı yerleşmeden ve kurduğu sosyal ilişkilerden tatmin duygusu

Çizelge 2.4'de birinci sütunda bireysel düzeyde nesnel yaşam kalitesini ölçmekte kullanılacak kavramlar yer almaktadır. Bu kavramlar, topluluk düzeyindeki yaşam kalitesi kavramlarına paralellik göstermektedir. Topluluk düzeyindeki olanaklar ölçülürken, birey düzeyinde bu olanaklar çerçevesinde bireyin gerçekleştirdikleri ölçülmüş olmaktadır. İkinci sütunda yer bireyin yaşam kalitesi hakkındaki öznel değerlendirmeleri; iyi olma hali, başarı, tatmin olma, coşkulara sahip olma duyguları yer almaktadır. Öznel göstergeler, bireyin yaşam deneyiminde elde ettiği yaşam kalitesini temsil etmekte ve aynı zamanda, nesnel göstergelerden de etkilenmektedir.(Kabadayı, 2006)

Türkiye’de yaşam kalitesi göstergeleri konusunda yapılan önemli bir çalışma, Türkiye Bilimler Akademisi (TÜBA) Çevre Çalışma Grubu tarafından hazırlanan veri sistemi önerisi raporudur. TÜBA Çevre Çalışma Grubu Raporu’nun amacı, Türkiye’de yeterli çevre politikaları geliştirebilmek ve bu politikaların uygulanmasını izleyebilmek için ne tür verilerin toplanması gerektiğini ortaya koymaktır. Türkiye’de değişik kurum ve kuruluşların hangi verileri, hangi kalitede ve hangi mekansal ölçekte sağladıkları araştırılarak, çevre konusunda ne tür veri açıklarının bulunduğu tespit edilmiştir. Ayrıca, ortaya konan veri açıklarının hangi kurum ve kuruluşların katkılarıyla kapatılması gerektiği konusunda öneriler geliştirilmiştir. Rapor, “Yaşam Kalitesinin Geliştirilmesi” temel amacı çerçevesinde oluşturulmuştur.

Raporda yaşam kalitesinin çeşitli bakış açıları ile tanımı yapılmaktadır. Kent odaklı bakış ile, yaşam kalitesi, doğal ve insan yapımı çevrenin karşılıklı etkileşmesi sonucu oluşmaktadır. Kentsel yaşam kalitesine katkıda bulunan birinci etmen; iklim, topoğrafya, bitki örtüsü, manzara gibi doğaya ilişkin unsurlardır. İkinci etmen ise, yerleşmelerde yapılı çevrenin oluşturulmasında belirleyici olan ekonomik girdilerdir. Çevre odaklı yaşam kalitesi bakış açısına göre, her nesil, çevresel kaynakları sonraki nesillerin kalkınmadaki önceliklerini yaşama geçirmesini engellemeyecek biçimde kullanılmalıdır. Bu yaklaşım aynı zamanda kendi nesli içindeki eşitsizliklere de duyarlıdır.

Rapor’a göre, “Yaşam Kalitesi Göstergeleri” nde, bir toplum ya da sosyal sistemin diğerleri ile karşılaştırılabilmesi için sistemin doğası ve durumunun ortaya konulması gereklidir. Bir göstergenin ortaya çıkabilmesi için de gerisinde bir kuramın oluşturulması gereği vurgulanmakta, göstergelerin hesaplanabilmesi için ilgili verilerin toplanmış ve gereken işlemlere tabii tutulmuş olmasını gerekli görmektedir. TÜBA tarafından ele alınan göstergeler, Çizelge.2.5.de Topluluk Düzeyinde Nesnel Yaşam Kalitesi Göstergeleri olarak kurgulanmıştır. (Kentleşme Tematik Grubu 2.Raporu,2007)

Çizelge.2.5. TÜBA Çevre Çalışma Grubu Raporu'nda Yer Alan "Topluluk Düzeyinde Yaşam Kalitesinin Nesnel Değerlendirme Ölçütleri" (Kentleşme Tematik Grubu 2.Raporu,2007)

Çevre Kalitesi ve Sürdürülebilirlik	İklimin Yaşama Uygunluğu Hava Kirliliği Göstergeleri Akarsuların Kalitesi Deniz Plajlarının Su Kalitesi Atıksuların Ne Kadarının Arıtıldığı Katı Atıkların Ne Kadarının Toplandığı ve Dönüştürüldüğü Kişi Başına Konutlarda Kullanılan Elektrik Enerjisi Arazi Kullanmada Ormanlık Alan Oranı
İnsan Kaynağı, Nüfus	Nüfus Yoğunluğu Nüfus Artış Hızı Göçmen Nüfus Oranı Net Göç Hızı Toplumsal Çeşitlilik Özürü Nüfus Oranı Genç Nüfus Oranı Yaşlı Nüfus Oranı
Sağlık Durumu	Doğuşta Beklenen Yaşam Süresi Kişi Başına Tüketilen Kalori Bebek Ölüm Hızı Perinatal Ölüm Hızı Tamamen Aşılı Çocukların Oranı Sağlık Sigortası Olan Nüfus Oranı 100 Bin Kişi Başına Doktor 100 Bin Kişi Başına Hemşire 100 Bin Kişi Başına Yatak
Eğitim Durumu	Yetişkin Nüfus Okur Yazarlık Oranı (Kadın – Erkek) Ortalama Eğitim Görülen Yıl Sayısı Anaokulu Eğitimi Görenlerin Oranı Yaş Grubunda Temel Eğitim Görenlerin Oranı Yaş Grubunda Lise ve Dengi Eğitim Görenlerin Oranı Yaş Grubunda Yükseköğretimde Okuyanların Oranı
Ekonomik Performans	Kişi Başına Gayri Safi Milli Hasıla ve Gayri Safi Yurt İçi Hasıla Kişi Başına GSMH, GSYİH Artışı Kişi Başına Sanayi ve Hizmetlerde Kullanılan Enerji Miktarı İşsizlik Oranı Gençlerde İstihdam Edilemeyenlerin Oranı (Erkek – Kadın)

	<p>İşgücüne Katılma Oranı</p> <p>Tarım Dışı Faaliyetlerde Ücretli Çalışanlarda Kadın Oranı</p> <p>Yoksulluk Sınırının Altında Kalanların Oranı</p> <p>Toplam Tüketim İçinde Gıda Harcamalarının Oranı</p>
Toplumsal Bütünleşme Düzeyi	<p>Toplumsal Eşitsizlik Göstergesi</p> <p>Toplumda Orta Sınıfların Büyüklüğü</p> <p>Düşey Mobilitenin Varlığı</p> <p>Toplumda Boşanma Hızı</p> <p>Toplumda Mülkiyete Dayalı Suç (Hırsızlık, Kapkaç vb.), Suç Oranı</p> <p>Uyuşturucu Kullanımının Yaygınlığı</p> <p>İntihar Oranı</p> <p>Tecavüz Olaylarının Sıklığı</p> <p>Töre Cinayetlerinin Sıklığı</p>
Siyasal Sistemin Niteliği	<p>Siyasal Sistemin Demokratikliği ve Toplumun Temsil Açığı</p> <p>Seçimlerde Siyasal Kadroların Yenilenme Oranı</p> <p>Seçimlere Katılma Oranı</p> <p>Seçilenler Arasında Kadın Oranı</p> <p>Sivil Toplumun Gelişmişliği</p> <p>1000 Kişiye Düşen Gazete Sayısı</p> <p>Günde Kaç Saat TV İzlendiği</p>
Yerleşme Kalitesi	<p>Kişi Başına Düşen Yeşil Alan</p> <p>Ödenebilir Fiyatlarla Konut Arzı Yeterliliği</p> <p>Konutlarda Oda Başına Kişi Sayısı</p> <p>Merkezi Isıtma Bulunan Konutların Oranı</p> <p>Yasal Statüsü Olmayan Konutların Oranı</p> <p>Toplu Taşıma Hizmetlerinin Gelişmişlik Düzeyi</p> <p>Gündelik Yaşamda Ulaşımında Kaybedilen Zaman</p> <p>Trafik Kazasında Ölenlerin Sayısı</p> <p>Yerleşmede Altyapıların Özürlülerin Yaşamını Kolaylaştıracak Biçimde Düzenlenme Derecesi</p> <p>Ses Kirliliği Düzeyi</p> <p>Dinlenme ve Eğlence Hizmetlerinin Gelişmişliği</p> <p>Sağlıklı İçme Suyuna Ulaşabilenlerin Oranı</p> <p>Güvenli Kanalizasyon Bağlantısı Olanların Oranı</p>

2002 yılında UNESCO'nun William M.Mercer insan kaynakları danışmanlık şirketine yaptırdıkları ankette, Kentlerdeki Yaşam Kalitesi'ni belirleyen ölçütler şunlardır:

- Politik ve sosyal ortam (politik istikrar, suç oranı, yasal zorlamalar)
- Ekonomi (ortalama alım gücü, döviz bozdurma düzenlemeleri...)
- Sosyo-kültürel çevre (sansür uygulamaları, özgürlük kısıtlamaları)
- Sağlık (sağlık hizmetleri, salgın hastalıklar, atık kontrolü, hava ve çevre temizliği)
- Okullar ve eğitim (olanaklar ve eğitim düzeyi)
- Altyapı ve ulaşım hizmetleri (yol,su,elektrik, toplu taşıma, trafik)
- Kültürel etkinlikler (sinema, tiyatro, restoranlar, spor ve kente renk katan diğer etkinlikler)
- Tüketim ürünleri (gıda gibi günlük tüketim ürünlerinin bulunabilirliği)
- Konut (konut kalitesi)
- Doğal çevre (iklim,doğal felaketlerin sıklığı, doğal güzellikler.)
- Politik ve sosyal ortam (politik istikrar, suç işleme oranı, yasal zorlamalar.)(Çolakoğlu,2005)

Yaşam Kalite Göstergelerine bir örnek de Avrupa Birliği Sosyal Kalite Ağ Göstergeleridir. AB sosyal kalite göstergeleri kapsamında onsekiz ana, kırkbeş alt konu ile bağlantılı doksanbeş gösterge belirlenmiştir.(Aydemir,2008)

Çizelge 2.6: Avrupa Sosyal Kalite Ağ Göstergeleri(Hackling,2005)

Kaynak:Aydemir,2008. "Kentsel Yaşam Kalitesi Değerlendirmesinde Bulanık Küme Modeli: Örnek Alan Zeytinburnu İlçesi"

Alanlar	Alt-Alanlar	Göstergeler
Mali kaynaklar	Gelir yeterliliği	1.Hane halkı gelirinden sağlığa, giyime, gıdaya ve iskana harcanan kısım
	Gelir güvencesi	2.Hane halkı seviyesinde bazı yaşam öyküsel olaylar fakirlik riskini nasıl etkiler? 3.Toplam nüfusun hanede yaşayan kesiminden, AB fakirlik seviyesinin üzerinde yaşamalarına olanak tanıyacak kadar transfer alanların oranı
İskan ve çevre	Konut güvencesi	4.Evlerini ellerinde bulundurmaya kesin olarak devam edeceklerin oranı 5.Gizli ailelerin oranı
	Konut koşulları	6.Hane halkı üyesi başına düşen m2 sayısı 7.Temel ihtiyaçlara erişimi olmayan konutlarda yaşayan nüfusun oranı
	Çevresel koşullar (toplumsal ve doğal)	8. 10.000 kişide kriminal saldırılardan etkilenenler 9.Ortalamaların üzerinde kirlilik oranına sahip semtlerde yerleşik hane halklarının oranı
Sağlık ve bakım	Sağlık tedarikinin güvenliği	10.Zorunlu/isteğe bağlı sağlık sigortası tarafından korunan kişilerin oranı
	Sağlık hizmetleri	11. 10.000 kişi başına düşen tıp doktoru sayısı 12. Hastaneden ortalama uzaklık 13. Ambulansın ortalama yanıt verme süresi
	Bakım hizmetleri	14.Ödeme yapan ve yapmayan kişi arasında bakım için harcanan süre farkı
Çalışma	İstihdam güvencesi	15.İş ilişkisini/sözleşmesinin koşullarını ve hükümlerini değiştirmeden önce işverenin çalışanı bilgilendirme süresi 16.İş sözleşmesinin feshinden önce bildirim süresi 17.Geçici iş sözleşmesi ile istihdam edilmiş iş

		gücünün oranı 18.Yasadışı iş gücü oranı
	Çalışma koşulları	19.Kesintiler nedeniyle çalışma süresini azaltan çalışanların böylesi çalışma saati azaltmalarına hakları olan çalışanlara oranı 20.Her 100.000 çalışan için iş kazalarının sayısı 21.Tam zamanlı tipik bir çalışanın haftalık çalışma saatlerinin sayısı
Eğitim	Eğitim güvencesi	22.Zorunlu eğitimini tamamlamadan okulu terk eden öğrencilerin oranı 23.Okul ücretlerinin net ulusal ortalama aylık ücrete oranı
	Eğitim kalitesi	24.Diploma alarak veya almaksızın okulu terk etmiş olan öğrencilerden bir yıl içerisinde iş bulanlar
Güven	Genelleşmiş güven	25."Çoğunluk güvenlidir"e uzanacak şekilde
	Özel(spesifik) güven	26.Hükümete, seçili parlamenterlere, siyasal partilere, silahlı kuvvetlere, yasal sisteme, medyaya, sendikalara, polise, dinsel kurumlara, sivil hizmetlere, ticari ilişkilere güven 27.Avrupa Adalet Divanı'na gelen davaların sayısı 28.Ailenin, arkadaşların, boş zamanın, siyasetin, ebeveyn saygının, ebeveynin çocuklara karşı görevlerinin önemi
Bütünleyici normlar ve değerler	Özgecilik(Fedakarlık)	29.Gönüllülük: Haftanın çalışma saatleri 30.Kan bağışı
	Hoşgörü	31.Göç, çoğulculuk ve çok kültürlülük hakkında düşünceler 32.Diğer kişilerin kimliklerine, inançlarına, davranışlarına ve yaşam tarzı tercihlerine hoşgörü
	Toplumsal sözleşme	33.Fakirliğin nedenleri hakkında inanışlar: Kişisel mi? Yapısal mı? 34.Fakirlerin durumunu düzeltereğinden emin olunsaydı daha fazla vergi ödemeye isteklilik 35.Kuşaklararası: Ülkenizdeki yaşlı insanların

		<p>durumlarının düzeleceğinden emin olmanız durumunda %1 fazladan vergi vermeye isteklilik</p> <p>36.Topluluğunuzdaki/semtinizdeki insanlar için yararlı bir şey yapma isteği</p> <p>37.Kadınlarla erkekler arasında hane içi iş bölümü</p>
Toplumsal şebekeler	Şebekeler	<p>38.Siyasal, gönüllü, yardım örgütlerine ve spor klüplerine üyelik(aktif/inaktif)</p> <p>39.Aileden, komşulardan ve arkadaşlardan görülen destek</p> <p>40.Arkadaşlar ve meslektaşlarla görüşme sıklığı</p>
Kimlik	Avrupa ulusal kimliği	<p>41.Ulusal gurur duygusu</p> <p>42.Ulusal simgeler ve Avrupa simgeleriyle kendini özdeşleştirme</p>
	Bölgesel/topluluk/ Yerel kimlik	43.Bölgesel/topluluk/yerel kimlik duygusu
	Kişilerarası kimlik	44.Aile ve akrabalık ağına aidiyet duygusu
Vatandaşlık hakları	Anayasal/siyasal haklar	<p>45.Sakinlerden vatandaşlığı olanların oranı</p> <p>46.Yerel seçimlerde oy hakkı olanların ve bu hakkı kullananların oranı</p>
	Toplumsal haklar	<p>47.Kamusal ödemelere hakkı olanların oranı</p> <p>48.Kadınların erkeklere oranı</p>
	Medeni haklar	<p>49.Ücretsiz avukatlık hizmetine erişim hakkı oranı</p> <p>50.Ayrıma maruz kalan nüfusun oranı</p>
	Ekonomik ve siyasal şebekeler	<p>51.Parlementoya, özel şirketlerin yönetim kurullarına ve derneklere seçilen veya atanan etnik azınlık gruplarının oranı</p> <p>52. Parlementoya, özel şirketlerin yönetim kurullarına ve derneklere seçilen veya atanan kadınların oranı</p>
Emek piyasası	Ücretli istihdama erişim	<p>53.Uzun dönemli işsizlik(12 aydan fazla)</p> <p>54.Yarım zamanlı veya geçici istihdam</p>
Hizmetler	Sağlık hizmetleri	55.Kamusal temel sağlık hizmetlerinden yararlanma

		hakkı ve yararlanma oranı
	Konut	56.Evsizlerin, belli bir yeri olmayanların oranı 57.Toplu konut için ortalama bekleme süresi
	Eğitim	58.Okula kayıt oranı ve yüksek okul katılım oranı
	Toplumsal bakım	59.Bakım hizmeti alan muhtaç kişilerin oranı 60.Bakım hizmetleri için ortalama bekleme süresi
	Mali hizmetler	61.Gelir gruplarına göre kredi başvurusu reddedilenlerin oranı 62.Finansal yardıma/ihtiyaç durumunda danışma hizmetlerine erişim
	Ulaşım	63.Toplu taşıma sistemlerine erişimi olan nüfus 64.Toplu taşıma sisteminin yoğunluğu ve yol yoğunluğu
	Medeni/kültürel hizmetler	65. 10.000 kişi başına kamuya ait spor tesisi sayısı 66. 10.000 kişi başına özel ve kamusal kentsel ve kültürel tesislerin sayısı
Toplumsal şebekeler	Komşuluk katılımı	67.Komşularıyla düzenli temas halindekiilerin oranı
	Arkadaşlıklar	68.Arkadaşlarıyla düzenli temas halindekiilerin oranı
	Aile yaşamı	69.Kendisini yalnız/soyutlanmış hissedenenlerin oranı 70.Akrabalarla temas süresi 71.Değişik aile tiplerince alınan informal yardım
Bilgi tabanı	Bilgi uygulama	72.Toplumsal hareketliliğin ne kadar bilgi tabanlı olduğu
	Bilgiye erişebilirlik	73.Okuma yazma ve hesap bilen nüfusun oranı 74.Özgür medyaya erişim 75.İnternete erişim
	Bilginin kullanım kolaylığı	76.Toplumsal hizmetlerde bilginin birçok dilde sunulması 77.Ücretsiz avukatlık, tavsiye ve yönlendirme merkezlerine erişim
Emek	İstihdam	78.Bir sendikaya kayıtlı olan işgücünün yüzdesi

piyasası	sözleşmeleri üzerinde kontrol	79.Toplu sözleşme tarafından korunmakta olan işgücünün yüzdesi
	İş hareketliliği beklentileri	80.Meslek tabanlı eğitim alan işgücünün yüzdesi 81.Kamusal olarak verilen eğitim hizmetlerinden yararlanan işgücü yüzdesi 82. "İşe geri dönüş" programına katılan işgücünün yüzdesi
	İş ve aile yaşamının uzlaştırılması	83.İş yaşamı denge politikaları uygulayan şirketlerin yüzdesi 84.Halihazırda iş/yaşam denge önlemlerini uygulamakta olan işgücü yüzdesi
Kurumların açıklığı ve destekleyiciliği	Siyasal sistemin açıklığı ve destekleyiciliği	85.Danışma ve doğrudan demokrasi uygulamalarının varlığı
	Ekonomik sistemin açıklığı	86.Önemli ekonomik karar alımlarında kamunun katılımına olanak tanınan durumların sayısı
	Organizasyonların açıklığı	87.Yönetim kurulu olan örgütlerin/kurumların yüzdesi
Kamusal alan	Kollektif hareket desteği	88.Gönüllü ve kar amaçlı olmayan yurttaş inisiyatiflerine tahsis edilmiş ulusal ve yerel kamu bütçesinin yüzdesi 89.Son 12 ayda tüm gösteri ve yürüyüşlere toplam yürüyüş ve gösterilerin oranı
	Kültürel zenginlik	90.Bütün kültürel faaliyetlere ayrılmış yerel ve ulusal bütçenin oranı 91.Kendiliğinden organize olmuş kültürel grup ve olayların sayısı 92.Düzenli olarak bireysel zenginleşmenin değişik şekillerini tecrübe edenlerin oranı
Kişisel ilişkiler	Fiziksel ve toplumsal bağımsızlığı destekleyen hizmet sağlanması	93.Ulusal ve yerel bütçenin engelli insanlara tahsis edilmiş yüzdesi
	Kişisel destek hizmetleri	94.Okul öncesi ve okul sonrası çocuk bakımı seviyesi

	Toplumsal etkileşim desteği	95.İskan ve çevresel tasarıma dahil olma derecesi
--	-----------------------------	---

2.5.KENTSEL YAŞAM KALİTESİ'NE ULAŞILMASI İÇİN STRATEJİLER

Kentsel yaşam kalitesi kavramının içeriği ve öncelikleri, zaman içinde ve ülkeden ülkeye, kentten kente değişmektedir. Bunun en önemli nedeni, ülkelerin gelişmişlik düzeyine göre kentlilerin ihtiyaç ve beklentilerinin değişiklik göstermesidir. Bu nedenle kentsel yaşam kalitesi konusunda tek bir tanımda birleşmek zordur. Kentlilerin ihtiyaç ve beklentileri aynı olsa bile, bunların öncelikleri değişmektedir. *Kentsel Yaşam Kalitesine ulaşılabilmesi için dikkate alınması gerekenler şunlardır:*

- Kentsel Yaşam Kalitesi hem doğal, hem yapılanmış çevreden etkilenmektedir,
- Kentsel Yaşam Kalitesi'ne ulaşılmasında psikolojik ve sosyo-kültürel ölçütler önem taşımaktadır,
- Kentsel Yaşam Kalitesi, yerel hizmetlerin niteliği ve niceliği ile ölçülür,
- Kentsel sorunlar Kentsel Yaşam Kalitesi'ne ulaşılmasının önünde bir engeldir,
- Kentlerde insanca yaşam için kentlilerin temel ihtiyaçları dikkate alınmalıdır,
- Kentsel Yaşam Kalitesi ilkeleri ve kentsel işlevlerin örtüşmesi sağlanmalıdır.(Çolakoğlu,2005)

Kentsel yaşam kalitesinin geliştirilmesi için bir yandan kentin fiziki gelişimi sağlanırken diğer yandan da kentlilerin ihtiyaç ve beklentileri esas alınarak çeşitli hizmetlerin üretilip sunulması gerekmektedir. Bütün bunların yanı sıra da kent idaresi ile kentli arasında da karşılıklı ve sağlıklı iletişim kurulması gerekmektedir. Çünkü kentsel yaşam kalitesi bir algılama konusu ise, algılama da bir iletişim konusudur.(URL-11,2009)

Kentsel Yaşam Kalitesi'nin artırılması için Yerel Yönetimler'in odaklanması gereken stratejik çalışma alanları şunlardır:

- Planlama ve imar faaliyetleri,
- Kentsel altyapının geliştirilmesi,
- Kentsel donatı alanlarının zenginleştirilmesi,

- Sağlıklı ulaşımın tesisi,
- Kentsel yapı stoğunun iyileştirilmesi
- Sosyal ve beşeri sermayenin geliştirilmesi,
- Kùltùrel mirasın korunması ve kùltùrel altyapının tesisi,
- Sùrdùrùlebilir kentleşmenin sağlanması,
- Kent gùvenliđinin sağlanması,
- Kent hukukunun geliştirilmesi,
- Kentlilik bilincinin geliştirilmesi,
- Kent ekonomisi ve ticaretin geliştirilmesi,
- Kurumlar arası işbirliğinin tesisi,
- Belediye yùnetiminde kalite, etkinlik ve verimlilik sağlanması. (Gùrùn ve Kara,2010)

Kentsel yaşam kalitesine ulaşılmada aktùrler yerel yùnetimler ve merkezi yùnetim olup sùz konusu stratejileri uygulayarak; oluşuma vatandaşın katılımını da sağlayarak sùreci hızlandırılabilirler.

2.BÖLÜM SONUCU

Dünya kentleştiğçe şehirlerdeki yaşam kalitesi globalleşmenin güncel sorunu haline gelmiştir. “Yaşam Kalitesi” kavramı ve ölçülmesi ile ilgili yapılan çalışmaların çokluğu ile dünya nüfusunun büyük bir oranının kentlerde yaşaması “kent” ve “yaşam kalitesi” kavramlarını biraraya getirmiştir.

Dünya nüfusunun büyük bir kısmının kentlerde yaşadığı 21. yüzyılın başındaki bu önemli zaman eşiğinde, kentlerdeki yaşam kalitesinin yükseltilmesi kentli insanın mutluluğunda önemli bir etken olacaktır. Kentlerde daha yüksek bir yaşam kalitesine ulaşmak için dev bütçeler gerekmemekte, sistematik ve yenilikçi yaklaşımlarla ve yönetim düzeyindeki kararlılıkla istenen olumlu değişimler yaratılabilmektedir. Marans'ın vurguladığı gibi, çevresel kalitenin anlamının daha iyi kavranması, çevresel öğelerin nesnel (objektif) ölçümleri ile insanların kendi çevrelerine algısal tepkileri arasındaki ilişkilerin sistematik olarak araştırılmasını gerektirir. Bu nedenlerle, yaşam kalitesinin, öncelikle yerel çevre koşullarının ve kullanıcıların dikkate alındığı, hem doğal hem de yapıli çevre değerlerini kapsayan bir çerçevede, uygun yöntemlerle ölçülmesi büyük önem taşımaktadır. Bu araştırmalar sonunda elde edilen göstergelerle kent halkının daha iyi bir yaşam kalitesine kavuşturulması hedefine yönelik kararların alınması, kentsel donanımların kurulması ve güçlenmesi, yüksek kaliteli kamu hizmetlerinin sunulması, vb. konularında karar alma sürecinde gerekli bilgiler kullanıma hazır hale getirilmiş olacaktır.

Kentsel yaşam kalitesi kentin yaşanabilir olmasında en önemli etkidir. Yaşam kalitesini yükseltecek yönde kararlar almak ve uygulamak yetkililer için çok önemlidir. Zira, küreselleşme ve bölgeselleşme hareketleri, uluslar arasındaki fiziksel ve ekonomik engelleri kaldırıncaya, çok uluslu şirketler, global ekonomik sistemin aktörleri olmuşlar, ülkeler yerine de kentler bu sistemin yapı taşları haline gelmişlerdir. Sonuçta, bir kentler sistemi hiyerarşisi oluşmuştur.

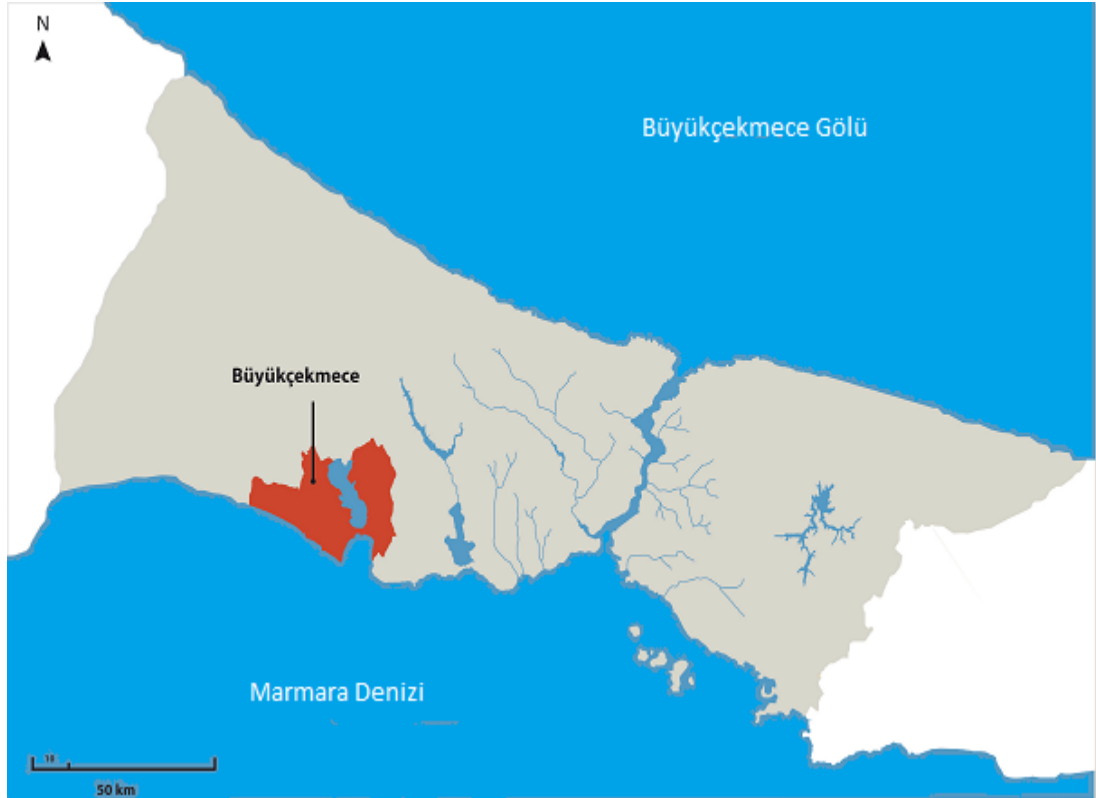
Kentsel yaşam kalitesinin düşük olduğu yerlerde, bireylerde yer değiştirme eğilimi ortaya çıkmaktadır. Bu sonuç bölgeler arası dengesizlik ve göç sorununa neden olmaktadır. Kent ve bölge planlama faaliyetlerinde, ele alınması gereken kavramlardan, kentsel yaşam kalitesi kavramı, önemli bir araç olarak görülmektedir. Kentsel yaşam kalitesi, planıcı, politikacı ve halk kitleleri arasında da bütünleştirici olabilecek bir kavramdır. Yaşam kalitesi araştırmalarında elde edilecek sonuçlar üç

grubu da etkileyecektir. Yaşam kalitesinin yüksek olması, kentsel alanda ekonomik canlılığın artmasına, yerleşimin ekonomik anlamda zenginliğine de katkıda bulunacaktır.

BÖLÜM 3 BÜYÜKÇEKMECE ÖRNEĞİNDE TOPLULUK DÜZEYİNDE YAŞAM KALİTESİNİN NESNEL DEĞERLENDİRİLMESİ

İstanbul'un son 7 yılda en çok göç alan ilçesi Büyükçekmece, Avrupa ile Asya'yı bağlayan önemli bir yol güzergahı üzerinde bulunmaktadır. Coğrafi konumu, Ulaşım kolaylığı ve İstanbul merkeze yakınlığı ile sanayii kenti, sahil şeridinin varlığı ile turizm kenti, Tüyap Fuar Merkezi, TV Kulesi, Atatürk Kültür Merkezi ve üniversitelerin varlığı ile eğitim ve kültür kenti, Büyükçekmece Lagün Gölü ekolojik özellikleri ile habitat alanı ve tarım kentidir. Büyükçekmece tüm bu özellikleri ile bir cazibe merkezi oluşturmaktadır.

Bu bölümde Büyükçekmece İlçesi'nin TÜBA Çevre Çalışma Grubu Raporunda yer alan "Topluluk Düzeyinde Yaşam Kalitesinin Nesnel Değerlendirme Ölçütleri"ne uygunluğu tespit edilmeye çalışılacaktır.

Şekil 3.1: İstanbul İli İlçe Haritası Kaynak: Erginöz,2011. "Diagnostic territorial de l'arrondissement de Buyukcekmece,ISTANBUL"

3.1. BÜYÜKÇEKMECE'NİN GENEL KARAKTERİSTİKLERİ:

Büyükçekmece İlçesi konum olarak Marmara Bölgesi'nde İstanbul İli'nin batı yakasında, Marmara Denizi kıyısında yer almaktadır. 18.145ha alansal büyüklüğe sahip olan ilçenin kuzeyinde Çatalca ve Arnavutköy İlçeleri, doğusunda Esenyurt İlçesi, güneyinde Beylikdüzü İlçesi ve Marmara Denizi, batısında ise Silivri İlçesi bulunmaktadır. Bu konum içerisindeki ilçe İstanbul İli'nin %3.35'ini kapsamaktadır. Büyükçekmece, Marmara Denizi'nde kendi adını taşıyan körfezin doğu kıyısında ve yine kendi adını taşıyan 29km²lik alana sahip Büyükçekmece lagün gölünü içine alan bir yerleşim merkezidir. 5747 sayılı Büyükşehir Belediyesi sınırları içerisinde ilçe kurulması ve bazı kanunlarda değişiklik yapılması hakkındaki kanun çerçevesinde 29.03.2009 tarihi itibarı ile tüzel kişiliği kaldırılan ilk kademe belediyelerden Mimarsinan,Kumburgaz, Celaliye-Kamiloba,Tepecik ve Muratbey ilk

Şekil 3.2: Büyükçekmece İlçesi Mahalleleri ve İlçe Sınırları (Kaynak: Erginöz,2011. "Diagnostic territorial de l'arrondissement de Buyukcekmece,ISTANBUL"

kademe belediyeleri ile Gürpınar ilk kademe belediyesinin Pınartepe Mahallesi, Kıraç ilk kademe belediyesinin de Hadımköy-TEM bağlantı yolunun batısında kalan kısmı Büyükçekmece Belediyesi'ne bağlanmıştır. Bu sınırlar itibarı ile Büyükçekmece İlçesi'ndeki toplam mahalle sayısı 23'tür. Mahalleler şunlardır; Alkent 2000, Atatürk, Cumhuriyet, Dizdariye, Fatih, Karaağaç, 19 Mayıs, Pınartepe, Bahçelievler, Güzelce, Kumburgaz Merkez, Yenimahalle, Batıköy, Mimarsinan Merkez, Murat Çeşme, Hürriyet, Ulus, Ahmediye, Türkoba, Muratbey Merkez, Celaliye, Kamiloba ve Çakmaklı.

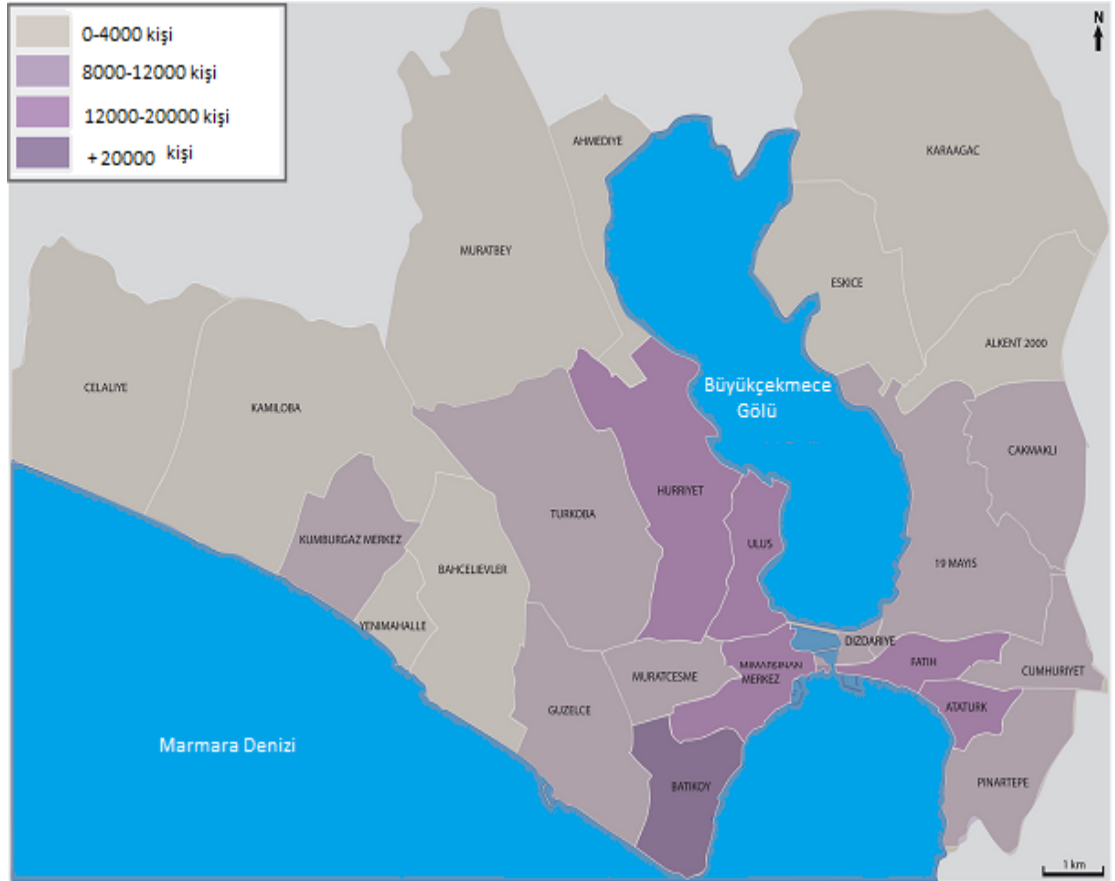
Büyükçekmece İlçesi'nin doğal yapısına gelince; Büyükçekmece Gölü İstanbul'un batı kesiminde yer alır ve Marmara Denizi'nin kuzey kıyısındaki bir koyun kıyı kordonu ile denizden ayrılması sonucu oluşmuş bir lagündür. Eski lagün setinin kuzeyine 1982 yılından itibaren DSİ tarafından bir baraj gövdesi inşa edilmiş, böylece bu doğal göl 1988'de bir baraj gölüne dönüştürülerek kullanıma açılmıştır. Göl; 100 milyon m³'lük bir değerle bugün için İstanbul'un su gereksiniminin %17'sini karşılamaktadır. Büyükçekmece Gölü lagün özelliğiyle, sığ göl özelliğiyle, kuş göç yollarında bulunmasından dolayı, gölde yaşayan balıklar ve diğer canlılarıyla özel bir niteliğe sahiptir ve korunmalıdır.

Büyükçekmece Gölü İstanbul'a içme suyu İSKİ İçmesuyu Havzaları yönetmeliği çerçevesinde yapılaşmadan uzak tutmak, kirlilikten Büyükçekmece Gölü'nü korumak için koruma bölgeleri (yaklaşma sınırları) belirlenmiştir. Bu sınırlar sırası ile mutlak koruma alanı, orta mesafeli koruma alanı ve uzun mesafeli koruma alanıdır. Kentsel gelişim doğudan batıya ve güneyden kuzeybatı yönüne doğru yayılmaktadır.

1958 yılına kadar köy statüsünde devam eden Büyükçekmece, nüfusun artışı ve kentsel gelişimin başlamasıyla 19.02.1958 tarihinde belediye oluyor. 1973 - 1980 tarihleri arasında şehir merkezi ve sahil kesiminde planlama çalışmaları yapılmış, Büyükçekmece İstanbul'un sayfiye yeri olarak kullanılan bir bölge haline gelmiştir. 1984 itibarı ile Çatalca'ya bağlı bulunan Esenyurt, Kavaklı, Yakuplu, Gürpınar, Çakmaklı, Karaağaç, Ahmediye, Tepecik, Mimarsinan, Güzelce ve Kumburgaz köyleri, Büyükçekmece'nin gelişmesine paralel olarak tüm bölgedeki imar gelişmelerinin kontrol altına alınması ve planlı gelişimin sağlanması için Büyükçekmece'nin mücavir sınırları içerisine alınmışlardır. 1984 -1994 yılları arasında Gecekondu Önleme Plan ve Projesi kapsamında 30.000 civarında konut üretilerek, gecekondu önlemeye dönük çalışmalar yapılmıştır. Aynı dönemde Büyükçekmece Lagün Gölü, Devlet Su İşleri Kurumu tarafından İçme Suyu Baraj Gö

l yapılarak gln çevresindeki su toplama havzasının korunmasına yönelik imar planlarının yapılmasına başlanmıştır.

1984 yılından sonra Büyükçekmece ve çevresinin hızlı kentsel gelişimi yaşaması ve kalkınması sonucu, yeni iş imkanlarının oluşması, planlı gelişimi, sayfiye yeri olması ile beraber bölge nüfusu hızla artmış ve böylelikle Büyükçekmece 04.07.1987 tarihinde Çatalca ilçesinden ayrılarak ilçe statüsüne kavuşmuştur.1989 yılında Esenyurt, Kumburgaz, Mimarsinan ve Tepecik köyleri; 1994 yılında Grnar, Kavaklı, Yakuplu ve Kırա köyleri; 1999 yılında da Hoşdere Ky Bahçeşehir adını alarak müstakil belediyeler olmuştur. Bu dönemde Büyükçekmece'nin planlı kalkınma dönemi başlamıştır. Alt yapı sorunu (kanalizasyon, kollektör, arıtma tesisi...vb.) 1994 ve 1997 yılları arasında tamamlanmıştır. Sonrasında evre düzenleme çalışmalarına hız verilmiştir.

şekil 3.3: Büyükçekmece Nüfus Yoğunluğu

Kaynak: Erginöz,2011. "Diagnostic territorial de l'arrondissement de Buyukcekmece,ISTANBUL"

Büyükçekmece nüfusu 2011 yılı itibarı ile 192.843 dir. Nüfusun %50.19'unu erkekler, %49.81'ini kadınlar oluşturmaktadır.Çizelge 3.1.deki verilere göre genç nüfusun toplam nüfusa oranı %15.41, yaşlı nüfusun toplam nüfusa oranı da %5.96'dır. Söz konusu veriler Büyükçekmece İlçesi TÜBA Çalışma Raporu topluluk düzeyinde yaşam kalitesinin nesnel değerlendirme ölçütlerine göre incelenirken genç ve yaşlı nüfus oranı tespitinde kullanılacaktır.

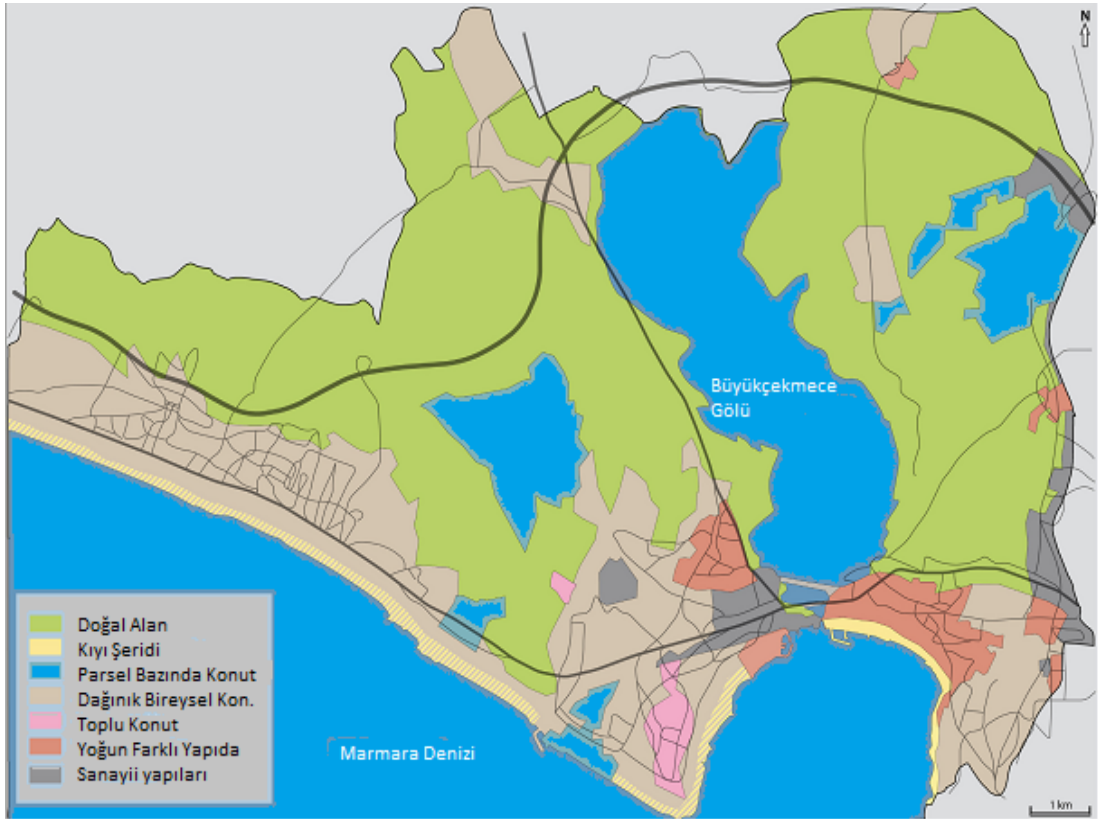
Çizelge 3.1: Büyükçekmece İlçesi Yaş Grubu ve Cinsiyete Göre Nüfus Listesi
Kaynak: Türkiye İstatistik Kurumu-Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi (ADNKS) Veri Tabanı(2011)

İL	İLÇE	YAŞ GRUBU	TOPLAM	ERKEK	KADIN
İSTANBUL	BÜYÜKÇEKMECE	0-4	14.687	7.498	7.189
		5-9	14.525	7.522	7.003
		9-14	15.396	7.967	7.429
		15-19	14.501	7.527	6.974
		20-24	15.220	7.663	7.557
		25-29	17.113	8.334	8.779
		30-34	19.171	9.504	9.667
		35-39	17.171	8.610	8.561
		40-44	14.023	7.042	6.981
		45-49	13.422	6.844	6.578
		50-54	10.457	5.298	5.159
		55-59	9.100	4.528	4.572
		60-64	6.560	3.197	3.363
		65-69	4.497	2.215	2.282
		70-74	3.042	1.421	1.621
		75-79	2.170	1.004	1.166
		80-84	1.148	434	714
		85-89	517	150	367
		90+	123	31	92
		Toplam	192.843	96.789	96.054

Çizelge 3.2.deki veriler Büyükçekmece İlçesi TÜBA Çalışma Raporu topluluk düzeyinde yaşam kalitesinin nesnel değerlendirme ölçütlerine göre incelenirken toplumsal bütünleşme düzeyi toplumda boşanma hızı tespitinde kullanılacaktır.

Çizelge 3.2: Büyükçekmece İlçesi Medeni Durum ve Cinsiyete Göre Nüfus Listesi
Kaynak : Türkiye İstatistik Kurumu-Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi (ADNKS) Veri Tabanı

MEDENİ DURUM	TOPLAM	ERKEK	KADIN
Hiç Evlenmedi	35.987	20.591	15.396
Evli	89.814	45.063	44.751
Boşandı	6.450	2.460	3.990
Eşi Öldü	5.926	737	5.189
Toplam	138.177	68.851	69.326

Şekil 3.4 : Büyükçekmece Konut Tipolojisi

Kaynak: Erginöz,2011. “Diagnostic territorial de l'arrondissement de Buyukcekmece,ISTANBUL”

Şekil 3.5 : Büyükçekmece Örnek Verilen Yerleşimlerin Konumu

Blok Nizam Konut Dokusu: Fatih, Atatürk ve Cumhuriyet mahallelerindeki konut yapısı bu şekilde olup, binalarda özellikle kot yüksekliğine dikkat edilmiştir.

Toplu Konut Yerleşimi: Toplu konutlar ağırlıklı olarak Batıköy ve az miktarda Türkoba'da vardır. Batıköy yerleşimleri Mimaroba ve Sinanoba olarak geçmektedir.

Planlı Müstakil Konut Yerleşimi: Alkent 2000, Tepekent, Güzelce Hukukçular Sitesi ve Güzelşehir sözkonusu yerleşim şeklidir. Özellikle Tepekent yerleşimi bünyesinde sağladığı donatı ve imkanlarla yüksek yaşam kalitesine sahip bir yerleşimdir.

Dağınık Müstakil Konut Yerleşimi: Kamiloba, Celaliye, Kumburgaz ve Güzelce'de müstakil konut yerleşimi dağınıktır. Bu sebeple altyapı sorunları, ulaşım olanaklarındaki yetersizlik, sosyal ve kültürel imkanlara uzaklık sözkonusu yerleşimlerde sorun olarak karşımıza çıkmaktadır.

Kıyı Yerleşimi: Denize kıyısı olan mahalleler Celaliye, Kamiloba, Kumburgaz, Yenimahalle, Bahçelievler, Güzelce, Batıköy, Büyükçekmece merkeze ait sahil şeridi de Fatih, Atatürk ve Pınar-tepe Mahallelerini kapsamaktadır. Özellikle Büyükçekmece sahil şeridi gerek kentsel düzenlemeler gerekse doğal güzelliği ile ilçenin yaşam kalitesine olumlu etki yapmaktadır.

Endüstriyel Yapılaşma: Sanayii yapıları Mimarsinan ve Tepecik'te göze çarpmaktadır. Bu bölgede yaşayanlar sanayii kaynaklı çevresel etkilere maruz kalmaktadır.

Uydu fotoğrafları kaynak: Erginöz,2011. "Diagnostic territorial de l'arrondissement de Buyukcekmece,ISTANBUL"

Fotoğraflar kaynak: Erginöz,2011. "Projet Mimar Sinan Renforcer et valoriser un heritage historique."

3.2. BÜYÜKÇEKMECE'NİN TÜBA ÇALIŞMA GRUBU RAPORU “TOPLULUK DÜZEYİNDE YAŞAM KALİTESİNİN NESNEL DEĞERLENDİRME ÖLÇÜTLERİ”NE GÖRE İNCELENMESİ :

Yaşam kalitesinin geliştirilmesi temel amacı çerçevesinde Türkiye Bilimler Akademisi Çevre Çalışma Grubu tarafından oluşturulan veri sistemi önerisi raporu Türkiye'de yaşam kalitesi konusunda yapılan önemli çalışmalardan biridir. TÜBA Çevre Çalışma Grubu Raporu'nda yer alan topluluk düzeyinde yaşam kalitesinin nesnel değerlendirme ölçütlerine göre Büyükçekmece yaşam kalitesi göstergelerinin tespitine çalışılacaktır. Söz konusu ölçütlere ait veriler Büyükçekmece İlçesi için henüz tamamen oluşturulmamıştır. Bu sebeple elde edilen veriler ışığında değerlendirme yapılacaktır.

3.2.1. Çevre Kalitesi ve Sürdürülebilirlik:

Çevre Kalitesi ve Sürdürülebilirlik ölçütlerinin alt göstergeleri: İklimin yaşam uygunluğu, hava kirliliği göstergeleri, deniz plajlarının su kalitesi, atık suların ne kadarının arıtıldığı, katı atıkların ne kadarının toplandığı ve dönüştürüldüğü, kişi başına konutlarda kullanılan elektrik enerjisi ve arazi kullanmada ormanlık alan oranıdır.

*Büyükçekmece Gölü ekolojik yapısı ile Habitat Alanı'dır.

*Sanayii alanlarının tarihi dokuya olumsuz etkisi

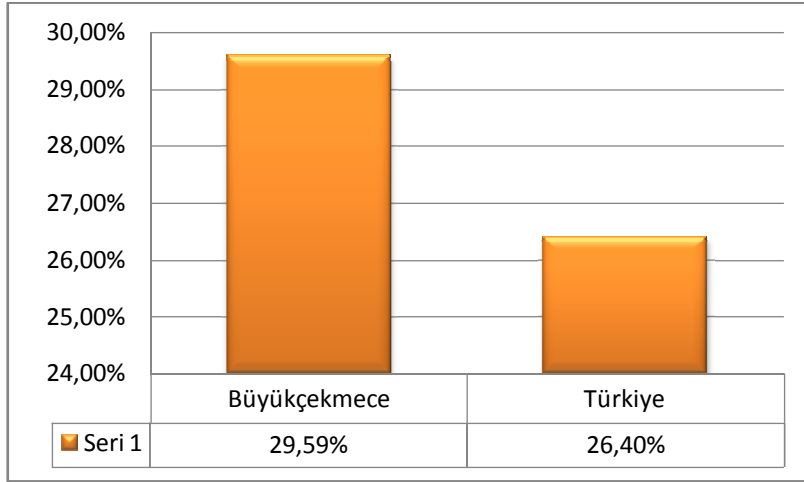
*Sahil şeridinde halkın kullanımına açık olan plajlar

**Mimarsinan kıyı şeridi doğal marina yapısında olması sebebi ile yelken sporu için tercih edilmektedir.

Fotoğraflar kaynak:* Erginöz,2011. "Projet Mimar Sinan Renforcer et valoriser un heritage historique." ** URL-23,2011

- **Arazi Kullanmada Ekili-Dikili Alan Oranı**: Arazi kullanmada ormanlık alan oranını bölge şartlarına göre ekili-dikili alan oranı olarak değiştirdim. Büyükçekmece'de arazi dağılımı Çizelge 3.3.de açıklanmış olup; Büyükçekmece toplam arazisinde ekili-dikili arazi %29,59 oranındadır. Türkiye ölçeğinde ise toplam arazinin ekili dikili araziye oranı ise %26.4'tür.(URL-7,2003)

Şekil 3.6: Arazi Kullanmada Tarım Arazisi Oranı (Kaynak:URL-7,2003)

*Büyükçekmece göl koruma havzası nedeni ile Tarım Kenti vasfını korumaktadır.

**Kamiloba ve Celaliye'de tarım arazi-lerinde yapılaşma vardır.

Fotoğraflar kaynak:* Erginöz,2011. "Projet Mimar Sinan Renforcer et valoriser un heritage historique" ** URL-31,2008

Çizelge 3.3: Büyükçekmece Arazi Dağılımı
(Kaynak:Büyükçekmece İlçe Tarım Müdürlüğü)

Arazi Dağılımı

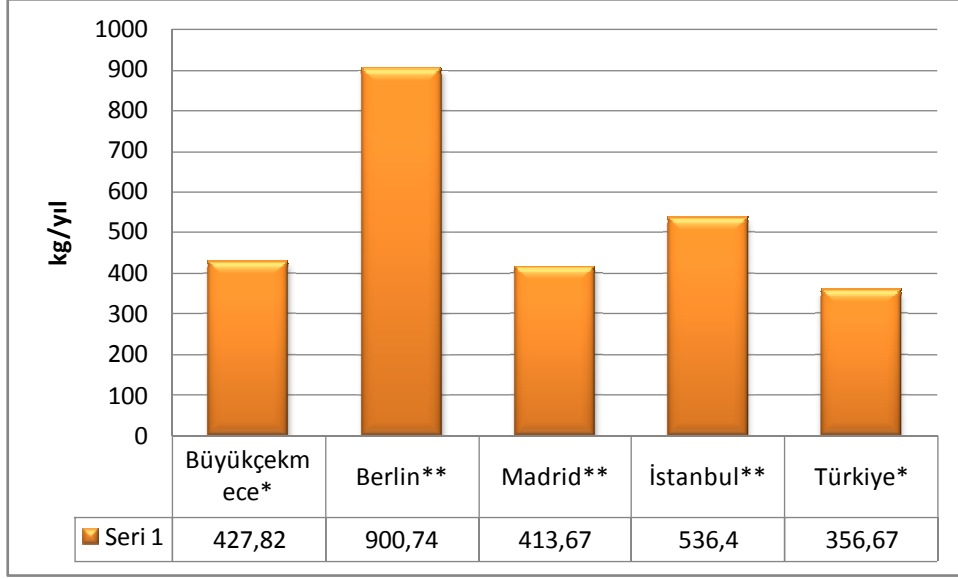
	ARAZİNİN CİNSİ	Ha.
TARIM ALANI	TARLA ALANI	5063
	MEYVE ALANI	4,6
	SEBZE ALANI	300,5
	BAĞ ALANI	2
	ÜRÜN GETİRMEYEN ALAN	-
	ÇAYIR MERA ALANI	125,9
ORMAN VE FUNDALIK ALAN- KORULUK	16	
YERLEŞİM VE SANAYİ ALANI	14611	
TOPLAM	19602	
SULANAN TOPLAM TARIM ALANI	189,9	
ÇİFTÇİ AİLE SAYISI	225	

- **Toplanan Atık Miktarı:**

Türkiye’de yıllık toplanan atık miktarı toplamı 25.276.698 ton ve kişi başına düşen atık miktarı 1.14kg.dır. Yaz mevsiminde toplam 14.430.540 ton, kişi başı 1.15kg ve kış mevsiminde ise toplanan 10.846.158 ton, kişi başı 1.10kg.dır.

Büyükçekmece’de yıllık toplanan atık miktarı toplamı 77.871 ton ve kişi başına düşen atık miktarı 1.17kg.dır. Yaz mevsiminde toplam 49.502 ton, kişi başı 1.27kg ve kış mevsiminde ise toplanan 28.369 ton, kişi başı 1.03kg.dır.

Türkiye’de 2010 yılı itibarı ile atık hizmeti verilen kişilerin nüfus içindeki oranı %83 olup; Büyükçekmece’de atık hizmeti verilen kişi sayısının nüfus içindeki oranı %100’dür.

Şekil 3.7: Kişi Başına Toplanan Atık Miktarı

Kaynak: * Türkiye İstatistik Kurumuna 10.04.2012 tarih ve 541-2482 sayılı bilgi isteği başvurusu ile veriler elde edilmiştir.

** ÜNAL,2006. "Kentsel Yaşam Ölçütleri ile İstanbul Analizi ve Toplam Kentsel Yaşam Kalitesi Yönetim Yaklaşımı"

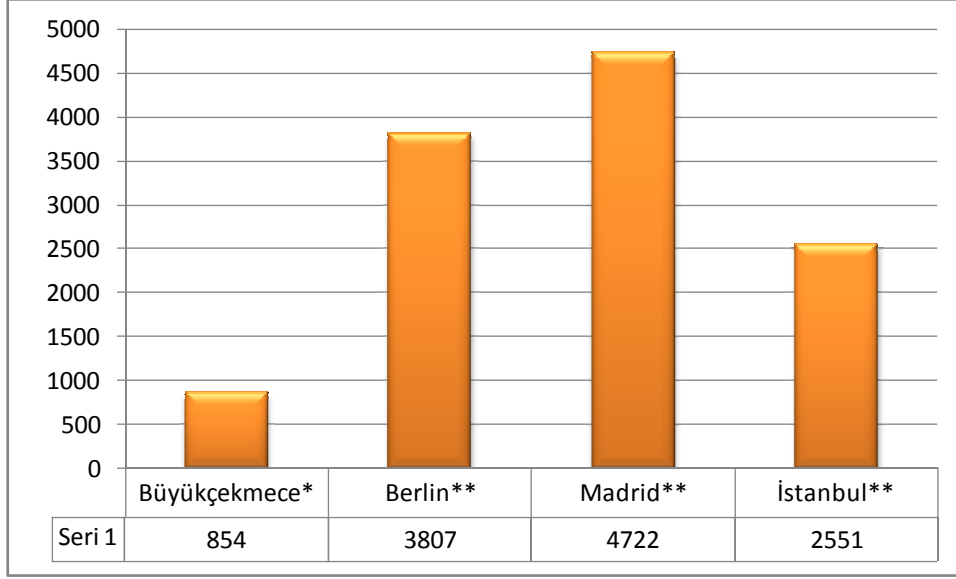
Büyükçekmece İlçesi 2005 yılında Katı Atık konusunda pilot bölge seçildi ve İstanbul Büyükşehir Belediyesi ile işbirliği protokolü imzaladı.

Proje amacı; çöplerin üretildiği kaynakta ayrıştırılması, bir kısmının geri dönüştürülerek katı atık yoğunluğunun azaltılmasını desteklemek ve böylece yörenin çevre sorunlarının çözümüne katkıda bulunmayı hedefliyor.(URL-15,2011)

3.2.2. İnsan Kaynağı, Nüfus:

Nüfus ve insan kaynağı göstergeleri; nüfus yoğunluğu, nüfus artış hızı, göçmen nüfus oranı, net göç hızı, toplumsal çeşitlilik, özürlü nüfus oranı, genç nüfus oranı ve yaşlı nüfus oranıdır. Sekiz adet parametrenin dört tanesi oluşturulmuştur. Bunlar sırası ile:

- Nüfus Yoğunluğu: Türkiye İstatistik Kurumu verilerine göre; Büyükçekmece 2011 yılı nüfusu 192.843 kişi, yüzölçümü de 213km² dir. Bu verilere göre Büyükçekmece nüfus yoğunluğu 905 kişi/km² dir.

Şekil 3.8: Nüfus Yoğunluğu

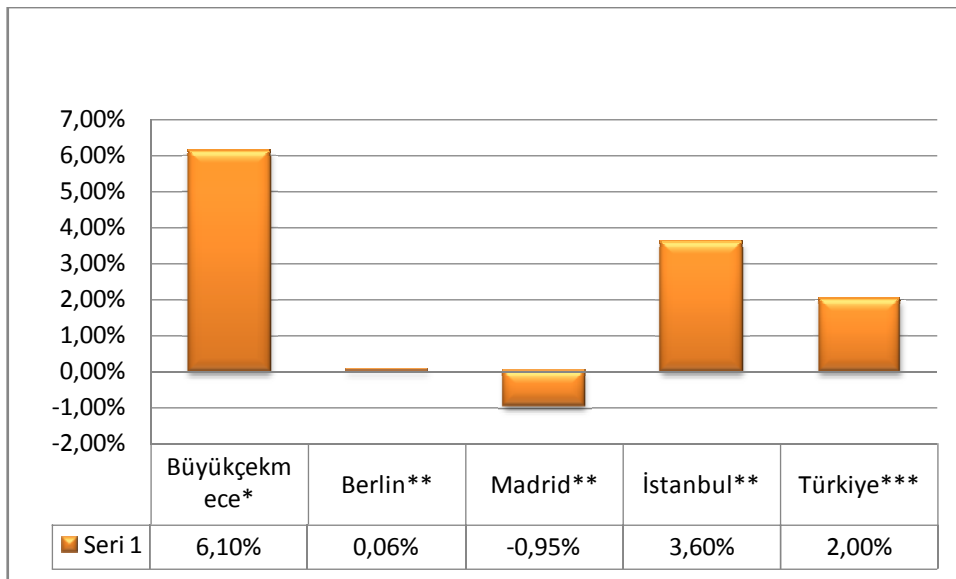
Kaynak: * URL-20,2012

** ÜNAL,2006. "Kentsel Yaşam Ölçütleri ile İstanbul Analizi ve Toplam Kentsel Yaşam Kalitesi Yönetim Yaklaşımı"

- Nüfus Artış Hızı: Türkiye İstatistik Kurumu verilerine göre;

Türkiye nüfus artış hızı 2011 yılı verilerine göre %2,0'dir.

Türkiye İstatistik Kurumuna 10.04.2012 tarih ve 54I-2482 sayılı bilgi isteği başvurusu bilgilerine göre Büyükçekmece 2010 yılı nüfus artış hızı %6.11'dir. İstanbul ilçeleri arasında nüfus artış hız oranında Esenyurt, Çekmeköy, Başakşehir ve Arnavutköy'den sonra gelmektedir. Nüfus artı hızı nüfus yoğunluğunu arttırıcı bir etki yarattığı için Yaşam Kalitesi'ne yansımaları da olumsuz olmaktadır.

Şekil 3.9: Nüfus Artış Hızı

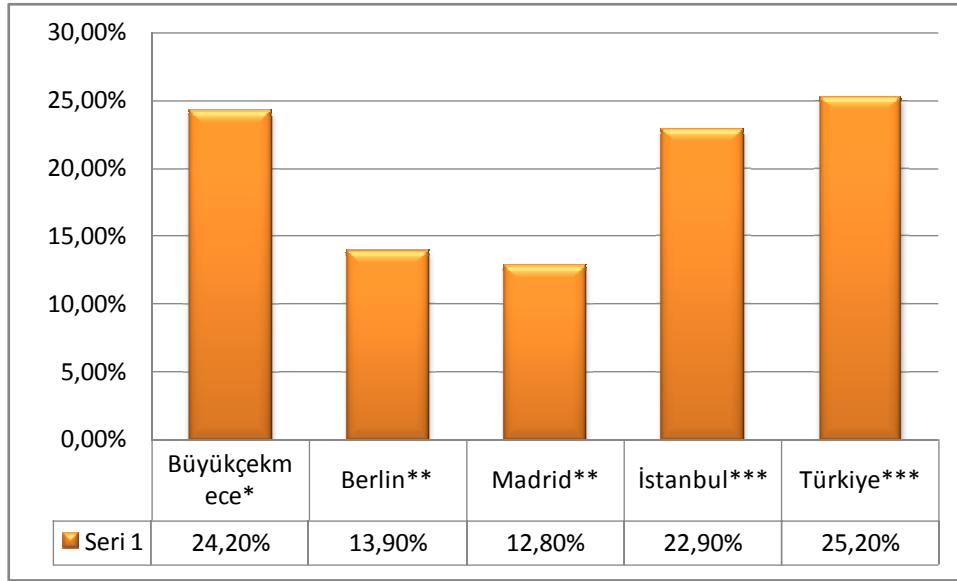
Kaynak: * Türkiye İstatistik Kurumuna 10.04.2012 tarih ve 541-2482 sayılı bilgi isteği başvurusu ile veriler elde edilmiştir.

** ÜNAL,2006. "Kentsel Yaşam Ölçütleri ile İstanbul Analizi ve Toplam Kentsel Yaşam Kalitesi Yönetim Yaklaşımı"

*** URL-20,2012

- Genç Nüfus Oranı: Türkiye İstatistik Kurumu verilerine göre;

Türkiye 2011 yılı toplam nüfusu 74.724.269 kişi olup; genç nüfus aralığı olarak 16-29 yaş arasını alırsak genç nüfus toplam 18.848.407 kişi olup toplam nüfusa oranı %25.22'dir. Büyükçekmece 2011 yılı toplam nüfusu 192.843 kişi olup; genç nüfus aralığı olarak 16-29 yaş arasını alırsak genç nüfus toplam 46.834 kişi olup toplam nüfusa oranı %24.20'dir.

Şekil 3.10: Genç Nüfusun Toplam Nüfusa Oranı

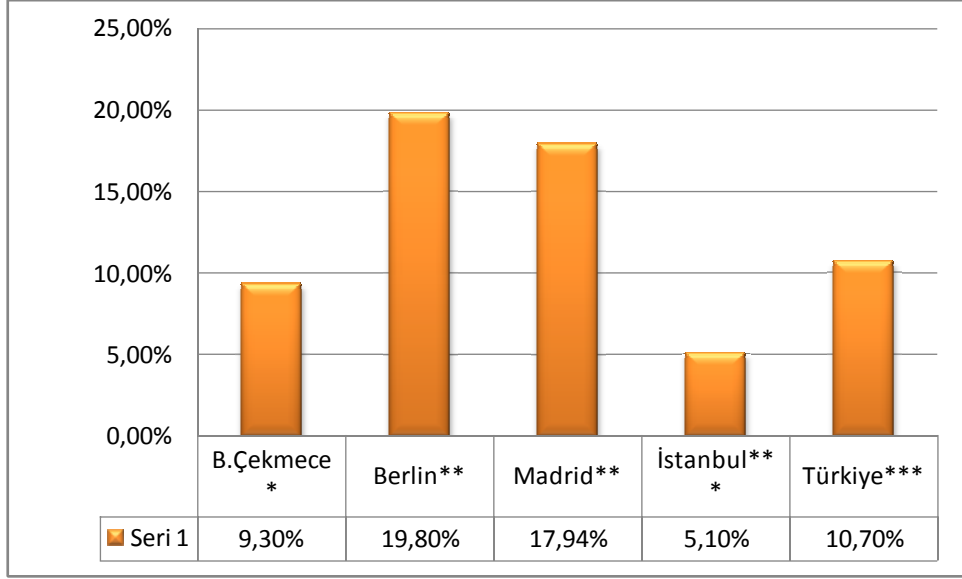
Kaynak: * Türkiye İstatistik Kurumuna 10.04.2012 tarih ve 541-2482 sayılı bilgi isteği başvurusu ile veriler elde edilmiştir.

** ÜNAL,2006. "Kentsel Yaşam Ölçütleri ile İstanbul Analizi ve Toplam Kentsel Yaşam Kalitesi Yönetim Yaklaşımı"

*** URL-20,2012

- Yaşlı Nüfus Oranı:

Büyükkçekmece 2011 yılı toplam nüfusu 192.843 kişi olup; yaşlı nüfus aralığı olarak da 60+ alırsak; yaşlı toplam nüfusu toplam 18.057 kişidir, toplam nüfus içindeki oranı da %9.36'dır. Türkiye 2011 yılı toplam nüfusu 74.724.269 kişi olup yaşlı nüfus aralığı olarak da 60+ alırsak; yaşlı toplam nüfusu toplam 8.057.202 kişidir, toplam nüfus içindeki oranı da %10.70'dir.

Şekil 3.11: Yaşlı Nüfusun Toplam Nüfusa Oranı

Kaynak: * Türkiye İstatistik Kurumuna 10.04.2012 tarih ve 541-2482 sayılı bilgi isteği başvurusu ile veriler elde edilmiştir.

** ÜNAL,2006. "Kentsel Yaşam Ölçütleri ile İstanbul Analizi ve Toplam Kentsel Yaşam Kalitesi Yönetim Yaklaşımı"

*** URL-20,2012

*Tepekent

**Güzelşehir

***Alkent 2000

Tepekent, Alkent 2000 ve Güzelşehir yerleşme ve çevre kalitesi yüksek yerleşimlendendir.

Fotoğraflar kaynak: * URL-24,2010 ** URL-25,2008 *** URL-26,2009

*Kent merkezinde yer alan ticaret ve konut alanları

Fotoğraflar kaynak:* Erginöz,2011. "Projet Mimar Sinan Renforcer et valoriser un heritage historique."

** URL-30,2010

*Kent merkezinden geçen ve gürültü kirliliği yaratan E-5 Karayolu

*Kumburgaz sahil şeridindeki yapılaşma yüksek kotta olup kıyı kanununa da uygun değildir.

Fotoğraflar kaynak: *URL-32,2009 **URL-33,2010

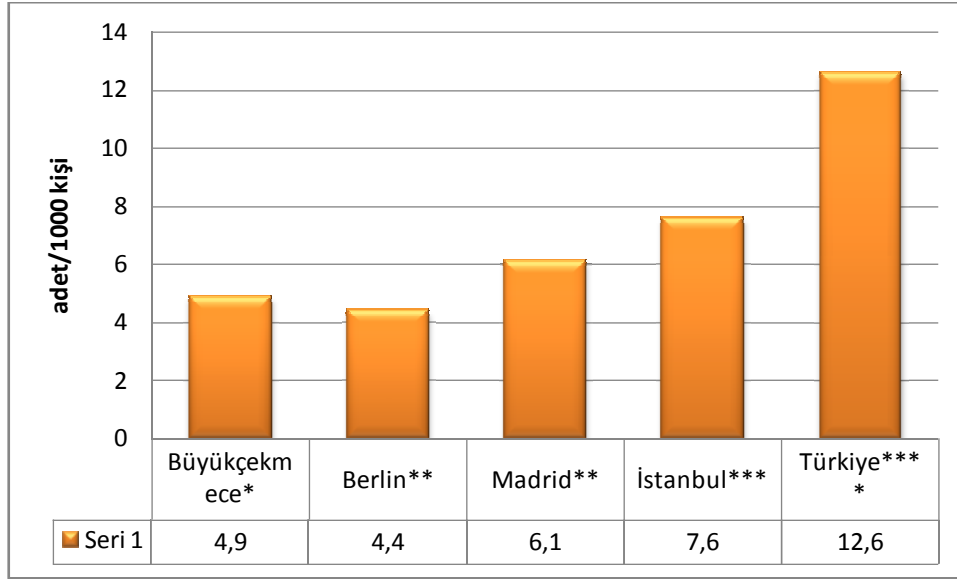
**Celaliye yerleşiminde de aynı sorun vardır.

3.2.3. Sağlık Durumu:

Sağlık durumu göstergeleri; doğuşta beklenen yaşam süresi, kişi başına tüketilen kalori, bebek ölüm hızı, perinatal ölüm hızı, tamamen aşılı çocukların oranı, sağlık sigortası olan nüfus oranı, 100 bin kişi başına doktor, 100 bin kişi başına hemşire, 100 bin kişi başına yatak verileridir. Dokuz adet sağlık göstergelerinden altı tanesi Büyükçekmece için oluşturulmuştur.

Büyükçekmece'de 1 adet Devlet Hastanesi, 1 adet özel hastane, 14 adet sağlık ocağı, 4 adet poliklinik bulunmaktadır.

- **Bebek Ölüm Hızı:** Türkiye İstatistik Kurumu verilerine göre; Türkiye 2011 yılı için bebek ölüm hızı 12.6'dır. Büyükçekmece İlçe Sağlık Grup Başkanlığı'ndan alınan Büyükçekmece ait veri binde 4,9'dur. Berlin:4,4 Madrid:6,1 İstanbul:7,6 dır. Bu verilerle Büyükçekmece bebek ölüm hızı oranı ile Berlin'den sonraki değer olup bu oran Madrid, İstanbul ve Türkiye'de daha fazladır.

Şekil 3.12: Bebek Ölüm Hızı

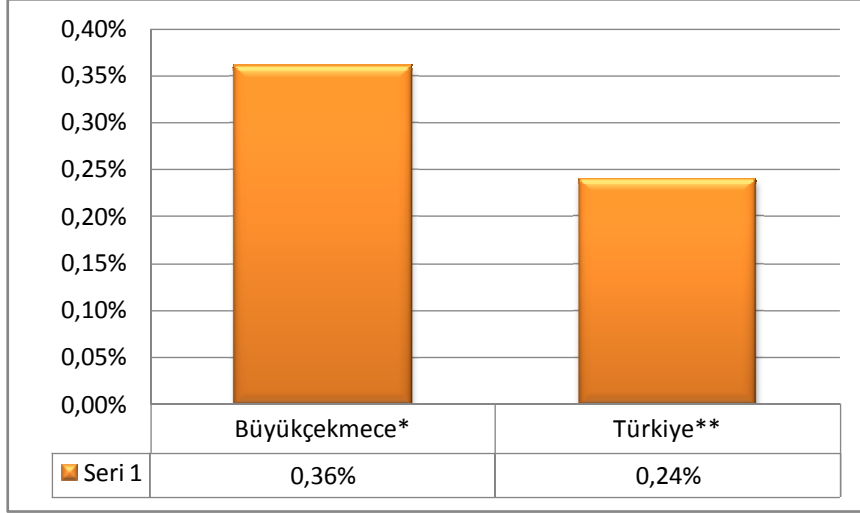
Kaynak: * Büyükçekmece İlçe Sağlık Müdürlüğü

** ÜNAL,2006. "Kentsel Yaşam Ölçütleri ile İstanbul Analizi ve Toplam Kentsel Yaşam Kalitesi Yönetim Yaklaşımı"

*** URL-22,2012

**** URL-20,2012

- **Perinatal Ölüm Hızı:** Türkiye İstatistik Kurumu verilerine göre; Türkiye perinatal ölüm hızı %0.24'tür.(Aslan,G. ve Şenol,S.2003) Büyükçekmece İlçe Sağlık Grup Başkanlığı ile yapılan görüşmede Büyükçekmece perinatal ölüm hızı %0.36'dır.

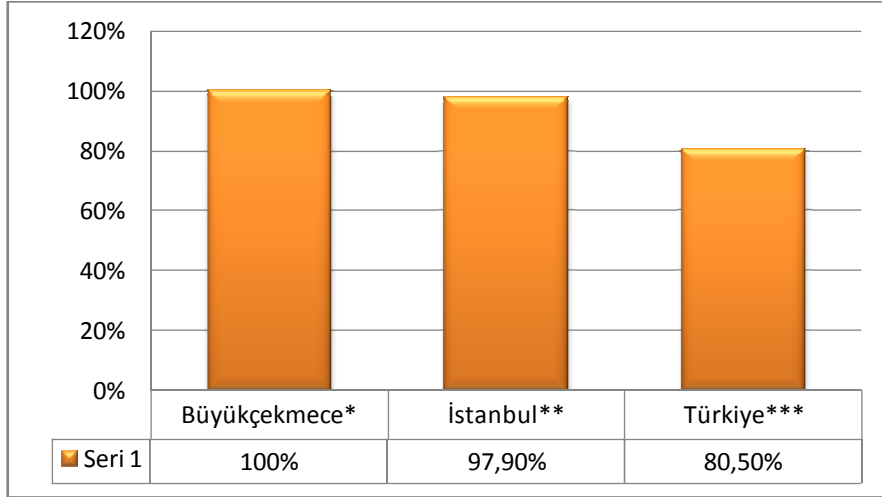

Şekil 3.13: Perinatal Ölüm Hızı

Kaynak: * Büyükçekmece İlçe Sağlık Müdürlüğü

** URL-20,2012

- Tamamen Aşılı Çocukların Oranı: Türkiye'de tam aşılı çocukların oranı %80,5'dir ancak bu oran Doğu ile Batı Bölgelerinde değişmektedir. Doğu Bölgelerin tam aşılı çocuk oranı %64,3 iken Batı'da %84,6'dır.(URL-3,2011) Büyükçekmece İlçe Sağlık Grup Başkanlığı ile yapılan görüşmeye göre Büyükçekmece tam aşılı çocukların oranı %100'dür.

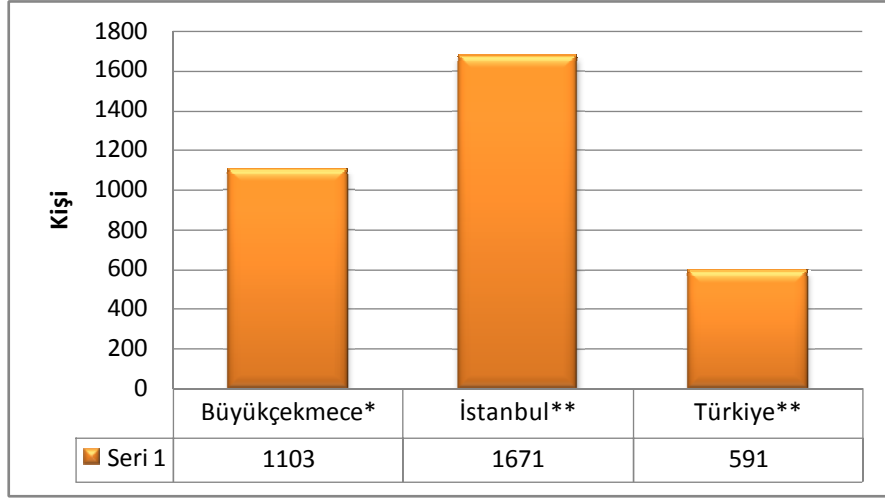
Şekil 3.14: Tamamen Aşılı Çocukların Oranı

Kaynak: * Büyükçekmece İlçe Sağlık Müdürlüğü

** URL-3,2011

*** URL-20,2012

- Hekim Başına Düşen Kişi Sayısı: Türkiye İstatistik Kurumu verilerine göre; Türkiye’de hekim başına düşen kişi sayısı 591’dir. Büyükçekmece’de hekim başına düşen kişi sayısı 1103’tür.

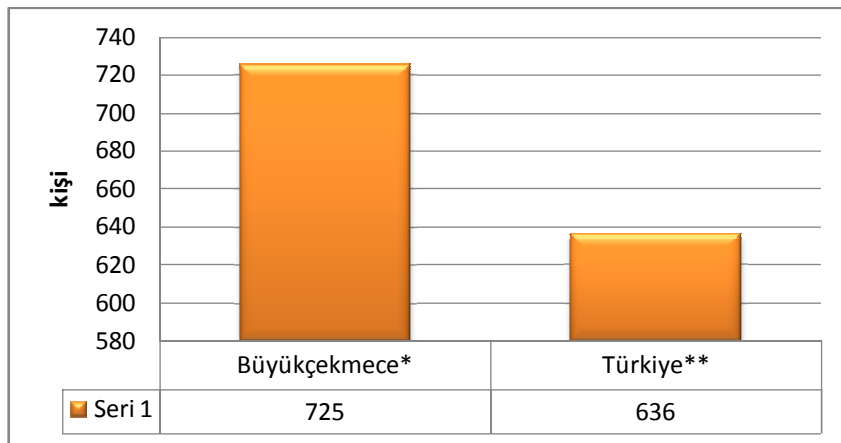
Şekil 3.15: Hekim Başına Düşen Kişi Sayısı

Kaynak: * Büyükçekmece Devlet Hastanesi İstatistik verileri

** URL-21,2012

*** URL-20,2012

Hemşire Başına Düşen Kişi Sayısı: Türkiye İstatistik Kurumu verilerine göre; Türkiye’de hemşire başına düşen kişi sayısı 636’dır. Büyükçekmece’de hemşire başına düşen kişi sayısı 725’dir. Büyükçekmece İlçesi hemşire sayısının nüfusa oranında Türkiye oranlarına yaklaşmıştır.

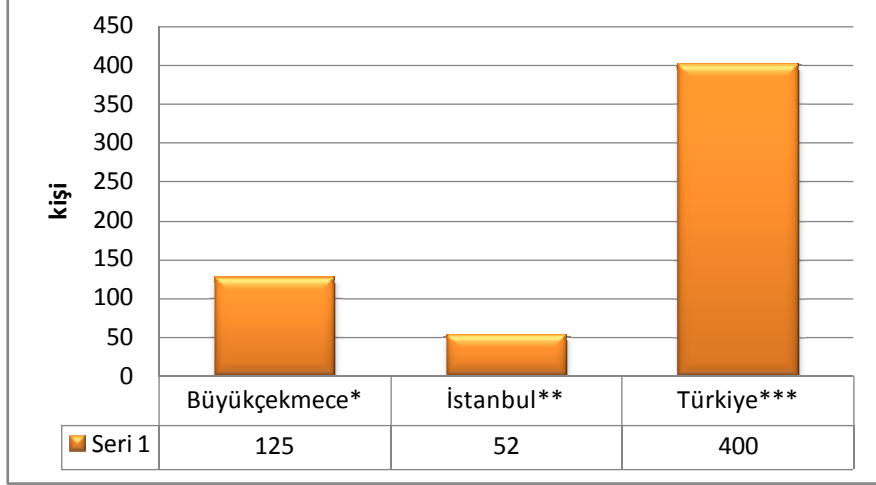

Şekil 3.16: Hemşire Başına Düşen Kişi Sayısı

Kaynak: * Büyükçekmece Devlet Hastanesi İstatistik verileri

** URL-20,2012

- Yatak Başına Düşen Kişi Sayısı: Türkiye İstatistik Kurumu verilerine göre; Türkiye’de yatak başına düşen kişi sayısı 400, İstanbul için bu oran 52 kişidir. Büyükçekmece’de yatak başına düşen kişi sayısı 125’dir.

Şekil 3.17: Yatak Başına Düşen Kişi Sayısı

Kaynak: * Büyükçekmece Devlet Hastanesi İstatistik verileri

** URL-22,2012

*** URL-20,2012

*Tepecik'te sanayi bölgeleri ile konut alanlarının yakınlığı yaşam kalitesini düşürmektedir.

**Konut yerleşimleri verimli arazilere doğru gelişme göstermektedir.

Fotoğraflar kaynak: *URL-34,2011 **URL-35,2012

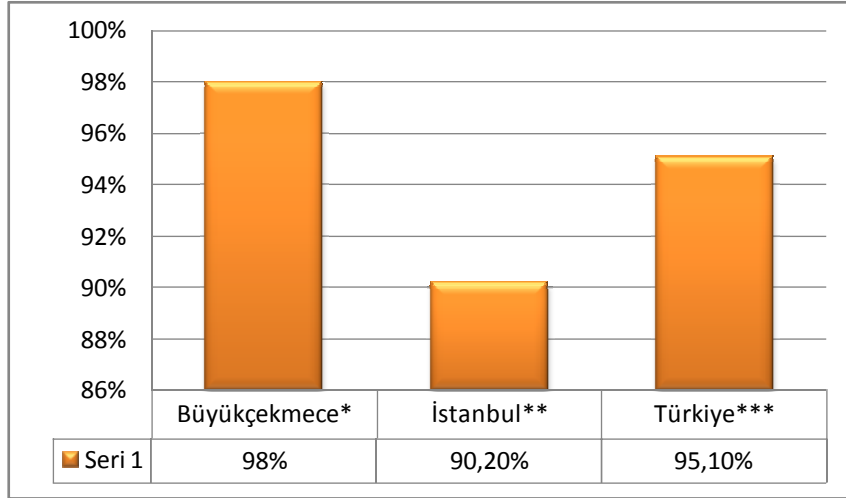
3.2.4. Eğitim Durumu:

Eğitim Durumu göstergeleri; yetişkin nüfus okur yazarlık oranı, ortalama eğitim görülen yıl sayısı, anaokulu eğitimi görenlerin oranı, yaş grubunda temel eğitim görenlerin oranı, yaş grubunda lise ve dengi eğitim görenlerin oranı, yaş grubunda yükseköğretimde okuyanların oranı olup altı adet göstergenin dördü oluşturulmuştur. Büyükçekmece Milli Eğitim Müdürlüğü'nden alınan bilgi doğrultusunda Büyükçekmece'de 3 adet üniversite, 58 resmi 11 özel ilköğretim okulu, 8 resmi genel lise, 13 özel lise, 2 resmi anaokulu, 16 özel anaokulu, 23 okul bünyesinde ana sınıfı, 2 Anadolu Lisesi, 2 çok programlı lise, 1 adet Ticaret Meslek Lisesi ve 1 adet Anadolu Meslek Lisesi vardır.

- Yetişkin Nüfus Okur Yazarlık Oranı: Türkiye İstatistik Kurumu 2010 yılı ADNKS sonuçlarına göre;

Türkiye'de okuryazarlık oranı da %95,12, İstanbul oranı ise %90,20'dir.

Büyükçekmece'de okur yazarlık oranı da %98'dir.

Şekil 3.18: Yetişkin Nüfus Okur Yazarlık Oranı

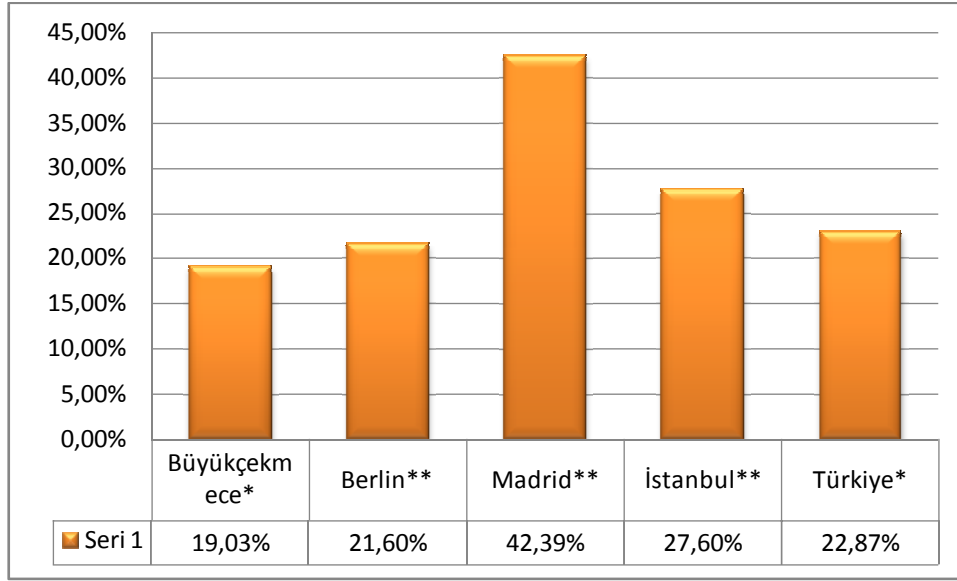
Kaynak: * Büyükçekmece İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü verileri

** URL-21,2012

*** URL-20,2012

İlköğretim Mezunu Olanların Oranı: Türkiye İstatistik Kurumu 2010 yılı ADNKS sonuçlarına göre; Türkiye'de ilkokul mezunu kişi sayısı 15.333.800'dür. Nüfus içindeki oranı da %22,87'dir. Büyükçekmece'de ilkokul mezunu kişi sayısı 33.055,

nüfus içindeki oranı da %19.03'tür. Bu oran İstanbul:%27,60 Berlin:%21,60 ve Madrid:%42,39'dur.

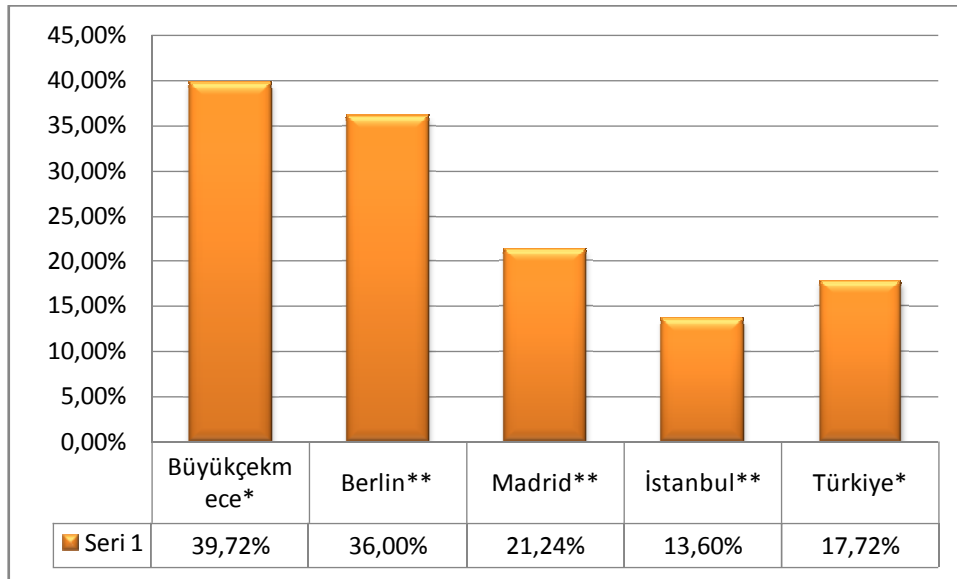

Şekil 3.19: İlköğretim Mezunu Olanların Toplam Nüfusa Oranı

Kaynak: * URL-20,2012

** URL-6,2006

- Lise ve Dengi Okul Mezunu Olanların Oranı: Türkiye İstatistik Kurumu 2010 yılı ADNKS sonuçlarına göre; Türkiye’de Lise ve dengi okul mezunu kişi sayısı 11.883.336’dır. Nüfus içindeki oranı da %17.72’dir. Büyükçekmece’de Lise ve dengi okul mezunu kişi sayısı 39.72’dir. Nüfus içindeki oranı da %22.87’dir. Bu oran İstanbul:%13,6 Berlin:%36,0 ve Madrid:%21,24’tür.

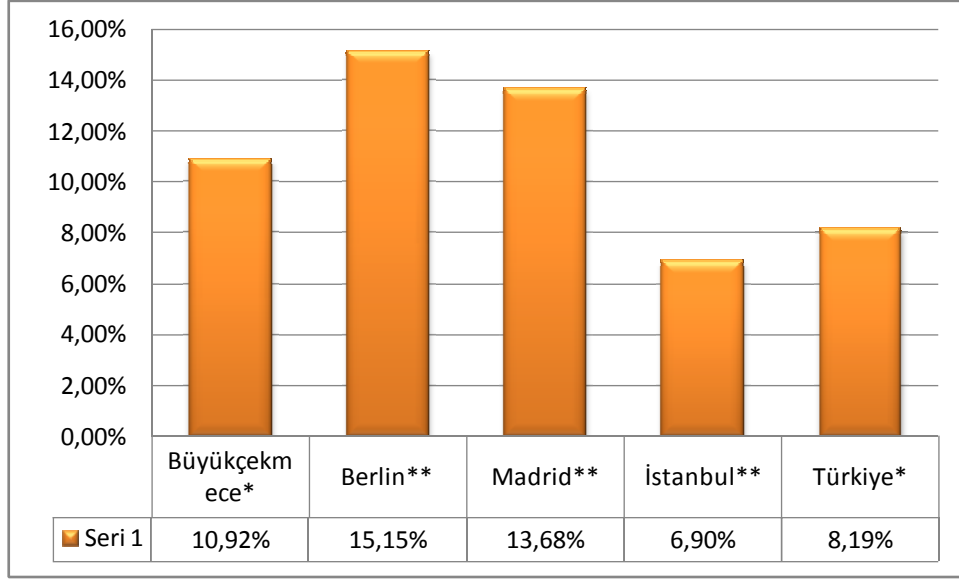

Şekil 3.20: Lise ve Dengi Okul Mezunu Olanların Toplam Nüfusa Oranı

Kaynak: * URL-20,2012

** URL-6,2006

- Yükseköğretim ve Fakülte Mezunu Olanların Oranı: Türkiye İstatistik Kurumu 2010 yılı ADNKS sonuçlarına göre; Türkiye’de yüksekokul ve fakülte mezunu kişi sayısı 5.495.749’dur. Nüfus içindeki oranı da %8.19’dur. Büyükçekmece’de yüksekokul ve fakülte mezunu kişi sayısı 18.968’dir. Nüfus içindeki oranı da %10.92’dir. İstanbul:%6,9 Berlin:%15,15 ve Madrid:%13,68 oranındadır. Büyükçekmece de 3 üniversitenin varlığı yükseköğretim ve fakülte mezunu oranını Türkiye ortalamasının %2.73 üzerinde olmasına olanak sağlamıştır.

Şekil 3.21: Yükseköğretim ve Fakülte Mezunu Olanların Toplam Nüfusa Oranı

Kaynak: * URL-20,2012

** URL-6,2006

*Arel Üniversitesi

**Fatih Üniversitesi

***Beykent Üniversitesi

İlçede 3 üniversitenin varlığı yaşam kalitesinde eğitim durumu parametresinde Yaş Grubunda Yükseköğretimde Okuyanların Oranına olumlu katkı sunmuştur.

Fotoğraflar kaynak: *URL-27,2012 **URL-29,2010 ***URL-28,2011

3.2.5. Ekonomik Performans:

TÜBA Çevre Çalışma Grubu Raporu Ölçütlerine göre ekonomik performans göstergeleri; kişi başına GSMH ve GSYİH, kişi başına GSMH, GSYİH artışı, kişi başına sanayii ve hizmetlerde kullanılan enerji miktarı, işsizlik oranı, gençlerde istihdam edilemeyenlerin oranı, işgücüne katılma oranı, tarım dışı faaliyetlerde ücretli çalışanlarda kadın oranı, yoksulluk sınırının altında kalanların oranı ve toplam tüketim içinde gıda harcamalarının oranıdır. Ancak bu verilere Büyükçekmece İlçesi ölçeğinde ulaşamadım.

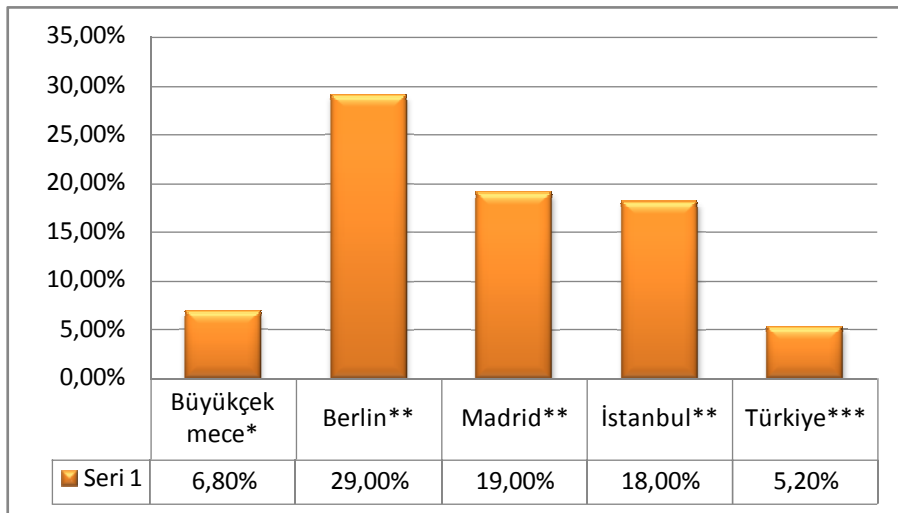
3.2.6. Toplumsal Bütünleşme Düzeyi:

Toplumsal bütünleşme düzeyi ölçütleri; toplumsal eşitsizlik göstergesi, toplumda orta sınıfların büyüklüğü, düşey mobilitenin varlığı, toplumda boşanma hızı, toplumda mülkiyete dayalı suç ve suç oranı, uyuşturucu kullanımının yaygınlığı, intihar oranı, tecavüz olaylarının sıklığı ve töre cinayetlerinin sıklığıdır. Dokuz adet göstergenin üç tanesi için veriye ulaşılabilmektedir.

Toplumda Boşanma Hızı: Türkiye İstatistik Kurumu verilerine göre;

Türkiye’de 2011 yılı boşanan kişi sayısı 1.673.661 kişi olup toplam nüfusa oranı %3,0’dır. 2010 yılında boşanan kişi sayısı 1.562.082 kişi olup toplam nüfusa oranı %2,85’tir. Verilere göre Türkiye’de boşanma hızı %5,2 artmıştır.

Büyükçekmece’de 2010 yılı boşanan kişi sayısı 6.450 kişi olup toplam nüfusa oranı %4,66’dır. 2009 yılında boşanan kişi sayısı 5.647 kişi olup toplam nüfusa oranı %4,36’tir. Verilere göre Büyükçekmece’de boşanma hızı %6,8 artmıştır. Bu oran İstanbul:%18,0 Berlin:%29 ve Madrid:%19’dur.

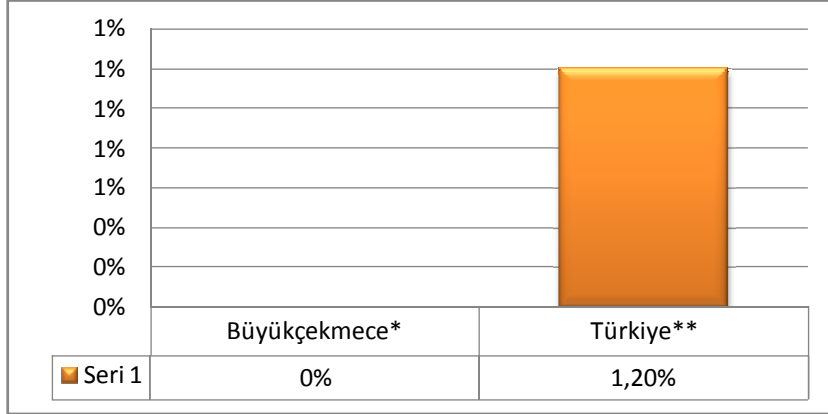
Şekil 3.22: Boşanma Hızı

Kaynak: * Büyükçekmece Başsavcılık Yazı İşleri Müdürlüğü

** URL-6,2006 ***URL-20,2012

İntihar Oranı: Türkiye İstatistik Kurumu verilerine göre;

Türkiye’de 2009 yılında intihar eden kişi sayısı 2.898 kişi, 2010 yılında intihar eden kişi sayısı 2.933 kişidir. Türkiye’de intihar oranı %1.2 artmıştır. Büyükçekmece’de Toplumsal Bütünleşme Düzeyi parametreleri ile ilgili olarak Büyükçekmece Başsavcılık Yazı İşleri Müdürü ile görüşme yapılmıştır. Büyükçekmece’de 2011 yılında intihar oranında artış olmamıştır.

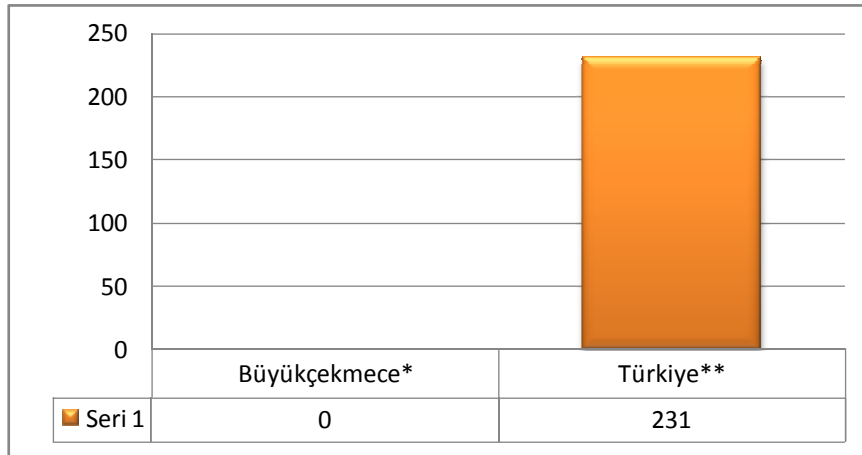

Şekil 3.23: İntihar Artış Oranı

Kaynak: * Büyükçekmece Başsavcılık Yazı İşleri Müdürlüğü

** URL-20,2012

Töre Cinayetlerinin Sıklığı: AP üyelerinden Türkiye’deki töre cinayetleri için hazırlanan yazılı deklarasyon”unda Türkiye’de 2003 yılı ile 2007 yılı töre cinayetleri oranına dair bir araştırma yapılmış. Buna göre 2003 yılında 159 kişi, 2007 yılında 231 kişi töre cinayetlerinde hayatını kaybetmiştir. 2010 yılı Ocak-Şubat ayında ise 43 kişi ölmüştür. Büyükçekmece’de Toplumsal Bütünleşme Düzeyi parametreleri ile ilgili olarak Büyükçekmece Başsavcılık Yazı İşleri Müdürü ile yapılan görüşmede Büyükçekmece’de töre cinayetinin hiç olmadığı belirtilmiştir.

Şekil 3.24: Töre Cinayetleri Sıklığı

Kaynak: * Büyükçekmece Başsavcılık Yazı İşleri Müdürlüğü

** URL-20,2012

3.2.7. Siyasal Sistemin Niteliği:

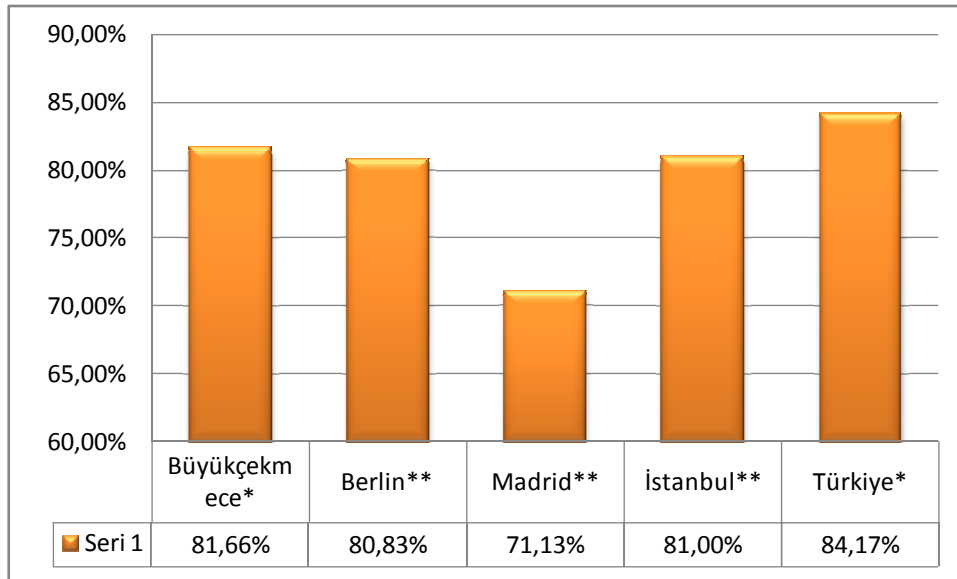
TÜBA Çevre Çalışma Grubu Raporu Ölçütlerine göre siyasal sistemin niteliğini belirleyen göstergeler; siyasal sistemin demokratikliği ve toplumun temsil açığı, seçimlerde siyasal kadroların yenilenme oranı, seçimlere katılma oranı, seçilenler arasında kadın oranı, sivil toplumun gelişmişliği, 1000 kişiye düşen gazete sayısı ve günde kaç saat TV izlendiği verileridir. Büyükçekmece için yedi adet göstergenin iki tanesi oluşturulmuştur.

Seçimlere Katılma Oranı: Türkiye İstatistik Kurumu verilerine göre;

Türkiye’de 2009 yılı Seçimlerinde Kayıtlı Seçmen sayısı 39.809.274 kişi olup Oy Kullanan Kişi sayısı 33.510.343 kişidir. Bu orana göre kayıtlı seçmenin %84.17’si seçimlerde oy kullanmıştır.

Büyükçekmece’de 2009 yılı Seçimlerinde Kayıtlı Seçmen sayısı 113.085 kişi olup Oy Kullanan Kişi sayısı 92.346 kişidir. Bu orana göre kayıtlı seçmenin %81.66’sı seçimlerde oy kullanmıştır.

Seçimlere katılma oranı İstanbul:%81,0 Berlin:%80,83 ve Madrid:%71,13’dir.

Şekil 3.25: Seçimlere Katılma Oranı

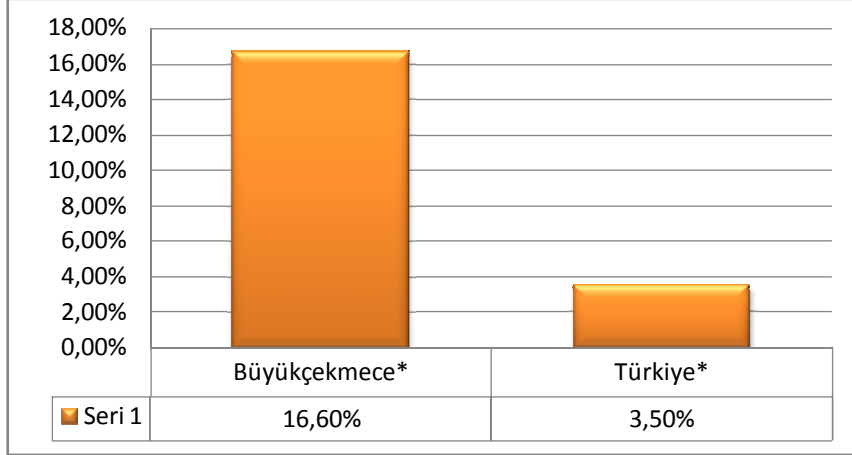
Kaynak: * URL-20,2012

** URL-6,2006

Seçilenlerde Kadın Oranı: Türkiye İstatistik Kurumu verilerine göre;

Türkiye’de 2009 yılı Seçimlerinde İl Genel Meclis Üyesi 3281 kişi olup, bu sayının 115’i kadındır. Bu orana göre İl Genel Meclis Üyesinin %3.5’u kadındır.

Büyükçekmece’de 2009 yılı Seçimlerinde İl Genel Meclis Üyesi 6 kişi olup, 1 kişi kadındır. Bu orana göre İl Genel Meclis Üyesi oranı %16.6’dır.

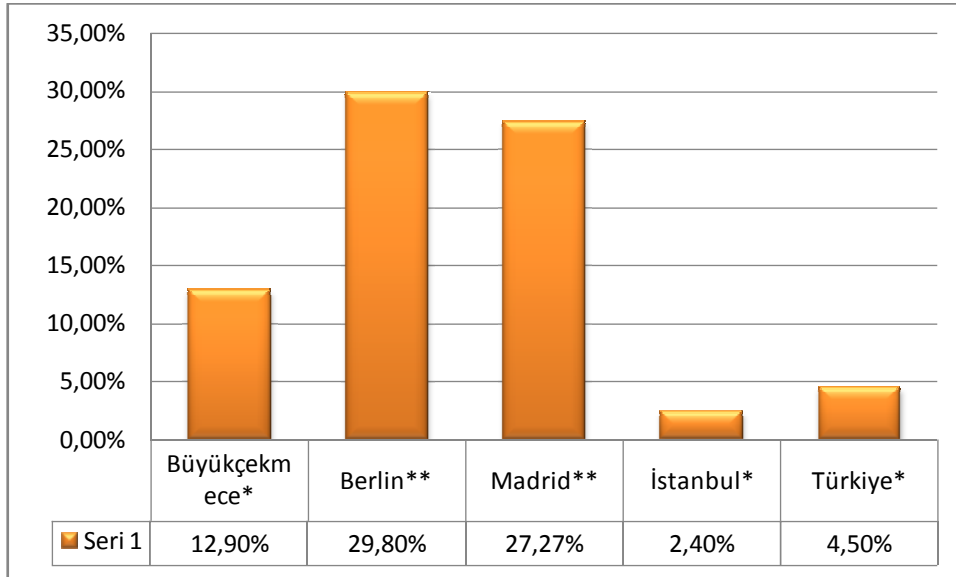

Şekil 3.26: Seçilen İl Genel Meclis Üyelerinde Kadın Oranı

Kaynak: * URL-20,2012

Türkiye’de 2009 yılı Seçimlerinde Belediye Meclis Üyesi 32.392 kişi olup, bu sayının 1.471’i kadındır. Bu orana göre Belediye Meclis Üyesinin %4.5’u kadındır.

Büyükçekmece’de 2009 yılı Seçimlerinde Belediye Meclis Üyesi 31 kişi olup, bu sayının 4’ü kadındır. Bu orana göre Belediye Meclis Üyesinin %12.9’u kadındır. Bu oran İstanbul:%2,40 Berlin:%29,80 ve Madrid:%27,27 dir.

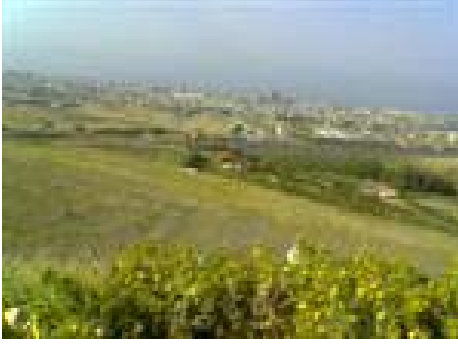
Şekil 3.27: Seçilen Belediye Meclis Üyelerinde Kadın Oranı

Kaynak: * URL-20,2012

** URL-6,2006

3.2.8. Yerleşme Kalitesi:

TÜBA Çevre Çalışma Grubu Raporu Ölçütlerine göre yerleşme kalitesini belirleyen göstergeler; kişi başına düşen yeşil alan, ödenebilir fiyatlarla konut arzı yeterliliği, konutlarda oda başına kişi sayısı, merkezi ısıtma bulunan konutların oranı, statüsü olmayan konutların oranı, toplu taşıma hizmetlerinin gelişmişlik düzeyi, gündelik yaşamda ulaşımda kaybedilen zaman, trafik kazasında ölenlerin sayısı, yerleşmede altyapıların özürülülerin yaşamını kolaylaştıracak biçimde düzenlenme derecesi, ses kirliliği düzeyi, dinlenme ve eğlence hizmetlerinin gelişmişliği, sağlıklı içme suyuna ulaşabilenlerin oranı, güvenli kanalizasyon bağlantısı olanların oranıdır. Büyükçekmece ilçesi için bu verilere ulaşamamıştır.

*Eskice, göl havzası olması sebebi ile yapılaşma olmadan doğal yapısı korunabilmekte, böylece Kişi Başına Düşen Yeşil Alan oranı artmaktadır.

**Büyükçekmece Ulusal Kültür ve Sanat Festivali kentte yerleşme kalitesinde Eğlence Hizmetlerinin gelişmişliğini sağlamaktadır.

***Kıyı şeridindeki dolaşım alanları Yerleşme Kalitesinde Dinlenme Hizmetlerinin gelişmişliğine örnektir.

****Atatürk Kültür Merkezi ile sayesinde Büyükçekmece'de kültür aktiviteleri artmıştır.

Fotoğraflar kaynak: *URL-36,2008 **URL-37,2011 ***URL-38,2010 ****URL-39,2011

3. BÖLÜM SONUCU:

Büyükçekmece İlçesi'ni TÜBA Çalışma Grubu Raporu "Topluluk Düzeyinde Yaşam Kalitesinin Nesnel Değerlendirme Ölçütleri"ne göre incelediğimizde:

- Çevre Kalitesi ve Sürdürülebilirlik göstergelerinden biri "Arazi Kullanmada Tarım Arazisi Oranı"dır. Türkiye'de bu oran %26,40 Büyükçekmece'de ise %29,59'dur. Büyükçekmece göl havzasının varlığı yapılaşmaya izin vermediği için Büyükçekmece bir tarım kentidir diyebiliriz.

- Çevre Kalitesi ve Sürdürülebilirlik göstergelerinden biri "Toplanan Atık Miktarı"dır. Büyükçekmece İlçesi özellikle 2005 yılında İstanbul Büyük Şehir Belediyesi ile imzaladığı protokol ile bu konuda pilot bölge seçilerek %100 başarı yakalamıştır. Türkiye İstatistik Kurumuna 10.04.2012 tarih ve 54I-2482 sayılı bilgi isteği başvurusu ile Büyükçekmece'ye dair veriler elde edilmiştir. Büyükçekmece'de toplanan atık miktarı 427,82kg/yıl olup Berlin:900,74kg/yıl Madrid:413,67kg/yıl İstanbul:536,40kg/yıl ve Türkiye:356,67kg/yıl'dır. Büyükçekmece bu veri ile Madrid ve Türkiye ortalamasının üzerindedir.

- İnsan Kaynağı ve Nüfus göstergelerinden biri "Nüfus Yoğunluğu"dur. İstanbul'da nüfus yoğunluğu yani km² ye düşen kişi sayısı 2551 iken bu oran Büyükçekmece için 905 kişi/km² Berlin:3807kişi/km² Madrid:4722kişi/km²'dir. Büyükçekmece'nin nüfus yoğunluğu metropollerin altındadır.

- İnsan Kaynağı ve Nüfus göstergelerinden biri "Nüfus Artış Hızı"dır. Türkiye nüfus artış hızı 2011 yılı için %2 olup Büyükçekmece 2011 yılı nüfus artış hızı %6,1 Berlin:%0,06 Madrid:%-0,95 İstanbul:%3,6'dır. Bu göstergelere göre Büyükçekmece nüfus artış hızı Türkiye, İstanbul, Berlin ve Madrid'den fazladır. İstanbul ilçeleri arasında nüfus artış hız oranında Esenyurt, Çekmeköy, Başakşehir ve Arnavutköy'den sonra gelmektedir. Nüfus artı hızı nüfus yoğunluğunu arttırıcı bir etki yarattığı için Yaşam Kalitesi'ne yansımaları da olumsuz olmaktadır.

- Genç Nüfusun Toplam Nüfusa Oranı Türkiye: %25.22, Büyükçekmece: %24.28, Berlin:%13,90 Madrid:%12,80 İstanbul:%22,90'dır. Büyükçekmece'de genç nüfus oranı İstanbul, Berlin ve İstanbul'un üzerindedir. Yaşlı Nüfusun Toplam Nüfusa Oranı Türkiye: %10.78, Büyükçekmece: %9.36, Berlin:%19,80, Madrid:%17,94 ve İstanbul:%5,10 olup Büyükçekmece'de İstanbul'un üzerinde,

Berlin, Madrid ve Türkiye değerlerinin altındadır. Sözkonusu değerler ile Büyükçekmece'de genç nüfusun yoğun olduğu sonucuna varabiliriz.

- Sağlık Durumu göstergelerinde bebek ölüm hızı Türkiye için binde 12.6'dır. Büyükçekmece İlçe Sağlık Grup Başkanlığı'ndan alınan Büyükçekmece ait veri binde 4,9'dur. Berlin:4,4 Madrid:6,1 İstanbul:7,6 dir. Bu verilerle Büyükçekmece bebek ölüm hızı oranı ile Berlin'den sonraki değer olup bu oran Madrid, İstanbul ve Türkiye'de daha fazladır.

- Perinatal ölüm hızı Büyükçekmece'de %0,36 Türkiye'de %0,24 tür. Büyükçekmece'de perinatal ölüm hızı Türkiye değerlerinin üzerindedir.

- Tamamen aşıllı çocukların oranı Büyükçekmece:%100, İstanbul:97,90 ve Türkiye:%80,50 olup Büyükçekmece'de bu konuda ciddi başarı sağlanmıştır.

- "Hekim başına düşen kişi sayısı" Türkiye: 591 kişi, İstanbul: 1671 kişi Büyükçekmece'de 1103 kişidir.

- Sağlık Durumu göstergelerinde "Hemşire başına düşen kişi sayısı" Türkiye'de 636 kişi, Büyükçekmece'de 725 kişidir.

- Sağlık Durumu göstergelerinde "Yatak başına düşen kişi sayısı" Türkiye'de 400 kişi, Büyükçekmece'de 125 ve İstanbul'da 52 kişidir.

- Eğitim Durumu Göstergelerini incelemeyen önce Büyükçekmece Milli Eğitim Müdürlüğü'nden alınan bilgi doğrultusunda Büyükçekmece'de 3 adet üniversite, 58 resmi 11 özel ilköğretim okulu, 8 resmi genel lise, 13 özel lise, 2 resmi anaokulu, 16 özel anaokulu, 23 okul bünyesinde ana sınıfı, 2 Anadolu Lisesi, 2 çok programlı lise, 1 adet Ticaret Meslek Lisesi ve 1 adet Anadolu Meslek Lisesi olduğu bilgisini verelim.

- Eğitim Durumu göstergelerinde "Yetişkin Nüfus Okur Yazarlık Oranı" Türkiye:%95,12, İstanbul:%90,20 ve Büyükçekmece'de %98'dir.

- Eğitim Durumu Göstergelerinden "İlköğretim Mezunu Olanların Oranı" Türkiye:%5,20 İstanbul:%18,00 Berlin:%29,00 Madrid:%19,00 Büyükçekmece:%6,80 dir.

- "Lise ve Dengi Okul Mezunu Olanların Oranı" Türkiye:%17,72 İstanbul:%13,60 Berlin:%36,00 Madrid:%21,24 Büyükçekmece:%22,87 olup

Büyüçkece'de lise ve dengi okullardan mezun olanların toplam nüfusa oranı Türkiye ortalamasının %5.15 üzerindedir.

- "Yükseköğretim ve Fakülte Mezunu Olanların Oranı" Türkiye:%8,19 İstanbul:%6,90 Berlin:%15,15 Madrid:%13,68 Büyüçkece:%10,92 olup Büyüçkece de 3 üniversitenin varlığı yükseköğretim ve fakülte mezunu oranını Türkiye ve İstanbul ortalamasının üzerinde olmasına olanak sağlamıştır.

- "Toplumsal Bütünleşme Düzeyi" göstergelerinden Toplumda Boşanma Hızı Türkiye için %5.2, Büyüçkece için %6.8'dir. İntihar oranı 2011 yılında Türkiye'de %1.2 artmış, Büyüçkece'de artış olmamıştır. Töre cinayetleri sıklığı Türkiye için 213 kişi iken Büyüçkece'de töre cinayeti yoktur.

- "Siyasal Sistemin Niteliği" göstergelerinden Seçimlere Katılma Oranı Türkiye:%84,17 İstanbul:%81,00 Berlin:%80,83 Madrid:%71,13 Büyüçkece:%81,66'dır. Seçime katılım oranı İstanbul, Berlin ve Madrid'in üzerindedir.

- "Siyasal Sistemin Niteliği" göstergelerinden Seçilenlerde Kadın Oranı için belediye meclis üyelerinde kadın oranı Türkiye:%4,5 İstanbul:%2,40 Berlin:%29,80 Madrid:%27,27 Büyüçkece:%12,90'dır. İl genel meclisi üyelerinde kadın oranı Büyüçkece için %16,6 Türkiye için %3,5 tur. Seçilenlerde kadın oranı Türkiye ve İstanbul'un üzerindedir.

BÖLÜM 4 BÜYÜKÇEKMECE ÖLÇEĞİNDE KENTSEL YAŞAM KALİTELESİ GÖSTERGELERİNE YÖNELİK ALAN ÇALIŞMASI

4.1. ARAŞTIRMANIN AMACI:

1958 yılına kadar köy, 19.02.1958 tarihinde nüfus artışı ile belde statüsüne kavuşan Büyükçekmece bu yıllardan sonra yazları bunalan İstanbulluların sayfiye yeri, İstanbul'a yakınlığı ve hızlı yapılaşmasıyla seksenli yıllara kadar büyümüş 1987 yılında ilçe konumuna gelen Büyükçekmece İstanbul'un Avrupa'ya açılan kapısı; gölü ile içme suyu deposu ve habitat alanı, verimli topraklarının varlığı, konumu ile etrafında oluşan yeni beldeler ile önemli bir kent konumuna gelmiştir. Doğup büyüdüğüm, hala yaşadığım ve iş yaptığım ilçenin bahsettiğim sürecin pek çoğuna tanıklık etmem sebebi ile Büyükçekmece'yi akademik anlamda analiz etme sorumluluğunu hissettim.

Buraya kadar yapılan kurumsal araştırmanın ışığında; alan araştırmasında Yaşam Kalitesinin Nesnel Koşulları ortaya konulmuş; bu bölümde Büyükçekmece İlçesi'nde yapılan anket çalışması ile Büyükçekmece Öznel Algılamaları üzerindeki etkisi test edilecektir. Böylelikle bu çalışma ile Kentsel Yaşam Kalitesi Göstergelerinin Büyükçekmece üzerinden analiz edilmesi düşünülmektedir.

4.2. ARAŞTIRMA YÖNTEMİ, YERİ VE TARİHİ:

Büyükçekmece İlçesi Kentsel Yaşam Kalitesi'ni belirleyen bileşenleri oluşturacak anket soruları düzenlenmiştir. Büyükçekmece'de ikamet eden kişilere; Kentsel Yaşam Kalitesi hakkındaki bilgi, düşünce ve davranışlarını ölçmek amacıyla doğrudan gözlem ve yüz yüze görüşme tekniği kullanılarak anket uygulanmıştır.

Araştırmada temel hedef alınan soru için elde edilmesi hedeflenen bilgiler 2 ana grupta ele alınmıştır. 1.grupta "cinsiyet, eğitim durumu, ikamet süresi, araç ve konut sahipliği, hanede birey sayısı, hanenin aylık geliri, hanedeki çalışma durumu, hane reisinin mesleği, hanedeki sosyal güvenceye sahip kişi sayısı" gibi olgusal sorular ile Topluluk Düzeyinde Kentsel Yaşam Kalitesi Göstergelerinin saptanmasına çalışılmıştır. 2.grupta ise deneğin Bireysel Düzeyde Öznel Yaşam Kalitesi Göstergeleri'nin oluşturulması için "Yaşadığı kentten memnuniyet, güvenlik, hava kalitesi, toplu taşıma hizmetleri, eğitim, sağlık, sosyo-kültürel imkanlardan memnuniyet, yeşil alan yeterliliği, kentte yaşam kalitesini iyi ve kötü yönde etkileyen en önemli unsurların" tespitine çalışılmıştır.

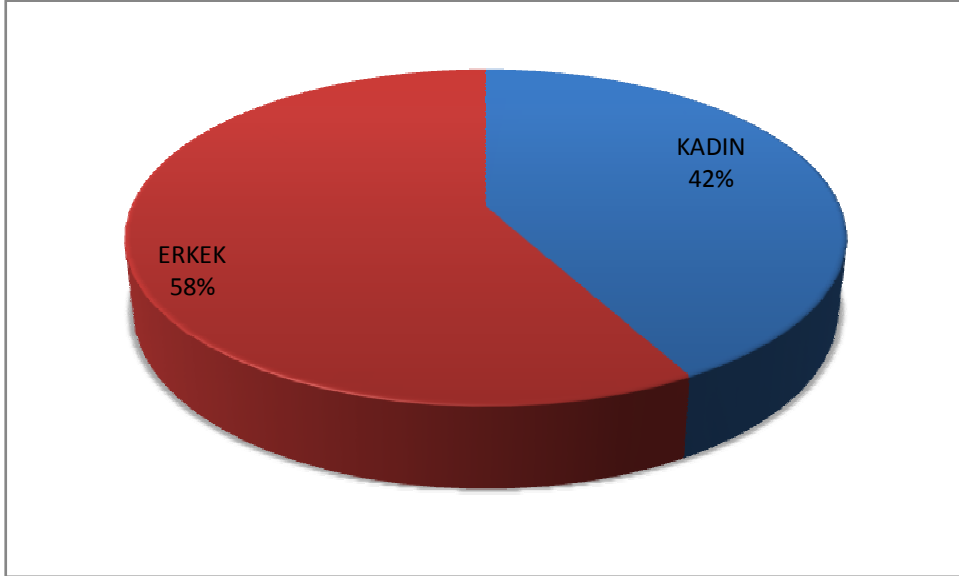
Büyükçekmece’de ikamet eden 18 yaş üstü toplam 215 denek üzerinde yapılan çalışmada zaman olarak; şehirle duygu bağı sadece eğlenme ve dinlenme olan yazlıkçıların döndüğü bir tarih olan okulların açılışı beklenmiş; Büyükçekmece’de 12 ay sürekli ikamet edenlere ulaşılmaya çalışılmıştır. Bu nedenle anketin tarihi 15 Eylül 2011’den 30 Kasım 2011’e kadar olan süredir. Araştırma sırasında deneklere yöneltilen anket sorularının haricinde alınan doğaçlama farklı cevaplar ise araştırma içerisinde yer almamış ayrıca yerel yönetimlere tavsiye niyetli olarak rapor edilerek sunulmuştur. Anket soruları 215 kişi ile yüz yüze anket yöntemi uygulanmış, aşağıdaki sonuçlara ulaşılmıştır.

Verilerin analizi; anket formlarının tamamlanmasından sonra her deneğin verdiği yanıtlara göre toplam orandan yola çıkılarak yüzdelikler oluşturulmaya çalışılmıştır.

4.3. BÜYÜKÇEKMECE SOSYO-EKONOMİK DURUM ARAŞTIRMASI

Ankete Katılanların Cinsiyeti

Ankete katılanların %42’si kadın iken %58’i erkeklerden oluşmaktadır. Görüşülen kişi sayısı 89 kişi kadın iken 126 kişi erkektir.

Şekil 4.1: Büyükçekmece Sosyo-Ekonomik Durum Araştırması
Ankete Katılanları Cinsiyeti

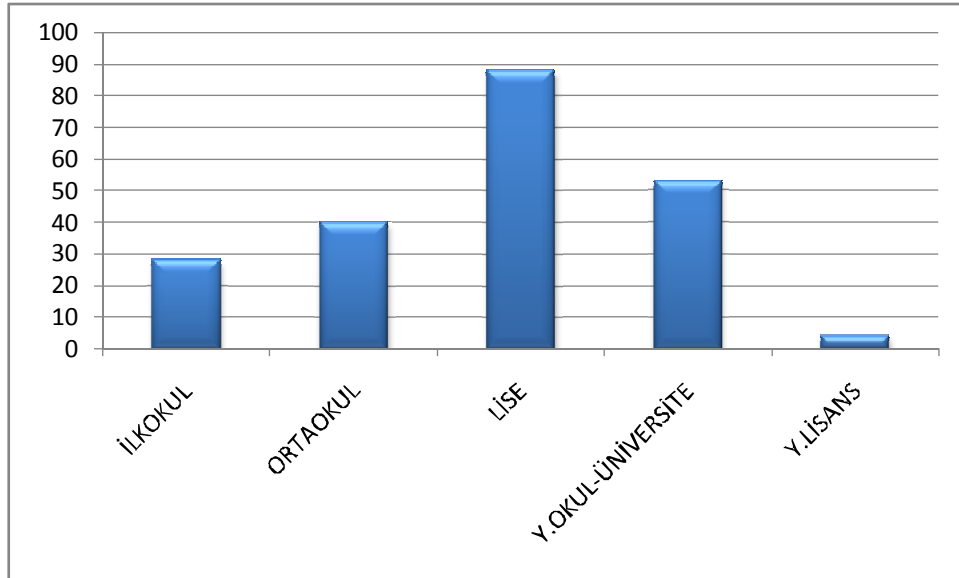
Çizelge 4.1: Ankete Katılanları Cinsiyeti

Cinsiyet	Sayı	%
Kadın	89 Kişi	%42
Erkek	126 Kişi	%58

Ankete Katılanların Eğitim Durumu

Büyükçekmece kent merkezinde okuma-yazma oranının yüksekliği dikkat çekicidir, %24.8'inin(53 kişi) üniversite ve yüksekokul; %41.7'si(88 kişi) lise mezunudur.

Eğitim düzeyi yüksek olan kişilerin kentsel yaşam kalitesi bilincine daha çok sahip oldukları ve kentle ilgili haklarından daha çok haberdar oldukları düşünülmektedir. Bu da kentsel sorunların çözümünde ve dolayısıyla kentsel yaşam kalitesine ulaşılmasında önemli bir etken olarak değerlendirilmektedir.

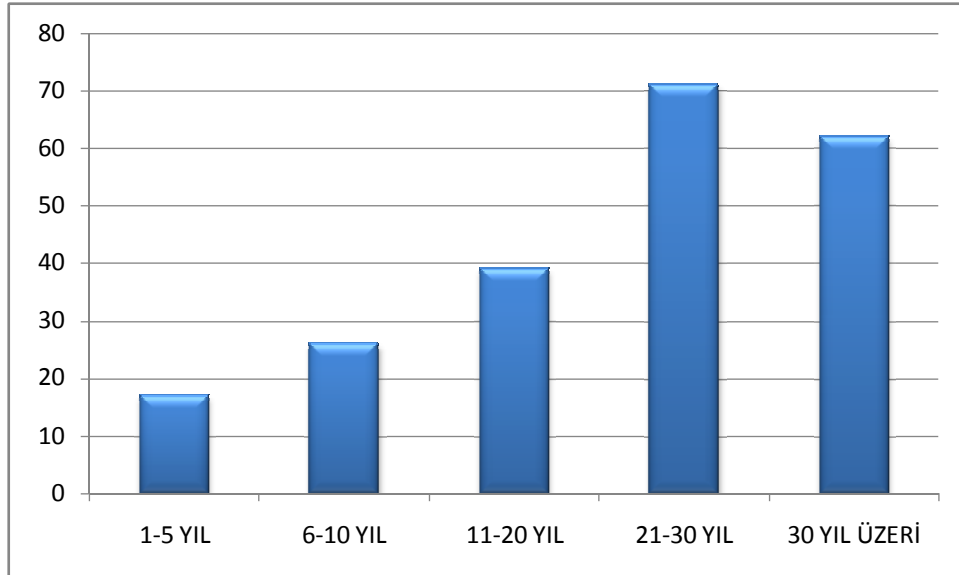
Şekil 4.2: Büyükçekmece Sosyo-Ekonomik Durum Araştırması
Ankete Katılanların Eğitim Durumu

Çizelge 4.2: Ankete Katılanların Eğitim Durumu

Eğitim Durumu	Sayı	%
İlkokul	28 Kişi	% 13.2
Ortaokul	40 Kişi	% 18.6
Lise	88 Kişi	% 41.7
Y.Okul-Üniversite	53 Kişi	% 24.8
Y.Lisans	4 Kişi	% 1.7

Ankete Katılanların Büyükçekmece'de İkamet Süresi

Ankete katılanların büyük bir çoğunluğu %32.8 lik oranla(71 kişi) 21 ila 30 yıldır, %29.1'i(62 kişi) 30 yıl üzeri, %18.4'üne denk gelen 39 kişi 11-20 yıl arası olduğu sonuçlardan görülmektedir. Şehir ile gözlem yapılabilirliğin doğru sonuçlara ulaşması adına uzun süre ikamet edenlerden oluşan denekler çalışmanın sonuçlarına pozitif değerlendirme yönünde katkı koymuşlardır.

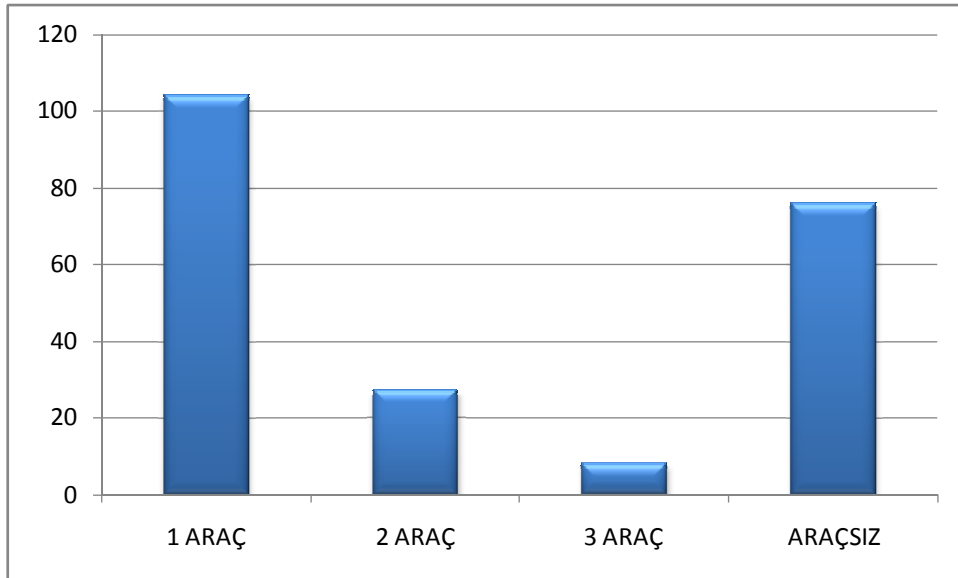
Şekil 4.3: Büyükçekmece Sosyo-Ekonomik Durum Araştırması
Ankete Katılanların Büyükçekmece'de İkamet Süresi

Çizelge 4.3: Ankete Katılanların Büyükçekmece’de İkamet Süresi

Büyükçekmece’de İkamet Süresi	Sayı	%
1-5 Yıl	17 Kişi	% 7.8
6-10 Yıl	26 Kişi	%11.9
11-20 Yıl	39 Kişi	% 18.4
21-30 Yıl	71 Kişi	% 32.8
30 Yıl Üzeri	62 Kişi	% 29.1

Ankete Katılanların Evlerindeki Araç Sahipliği

Ankete katılanların %48.5’ünün (104 kişi) araçlarının varlığı, %35.3’nü oluşturan 76 kişi ise hiç araçlarının olmadığı; araçları olanların şehir merkezine girmekteki karmaşa ve sıkışan trafik ve park sorununa karşın günlük alışveriş ve kültürel ihtiyaçlarının teminini ulaşım ve otoparkın rahat ve erişilebilir AVM'lere kaydığını, buna karşın eski yerleşimdeki esnafın ticaret hacminin daraldığı sonucu yüzyüze yapılan çalışmada ortaya çıkmıştır. Katılımcıların %12.3’ü (27 kişi) hanede 2.aracın varlığından bahsetmiştir.

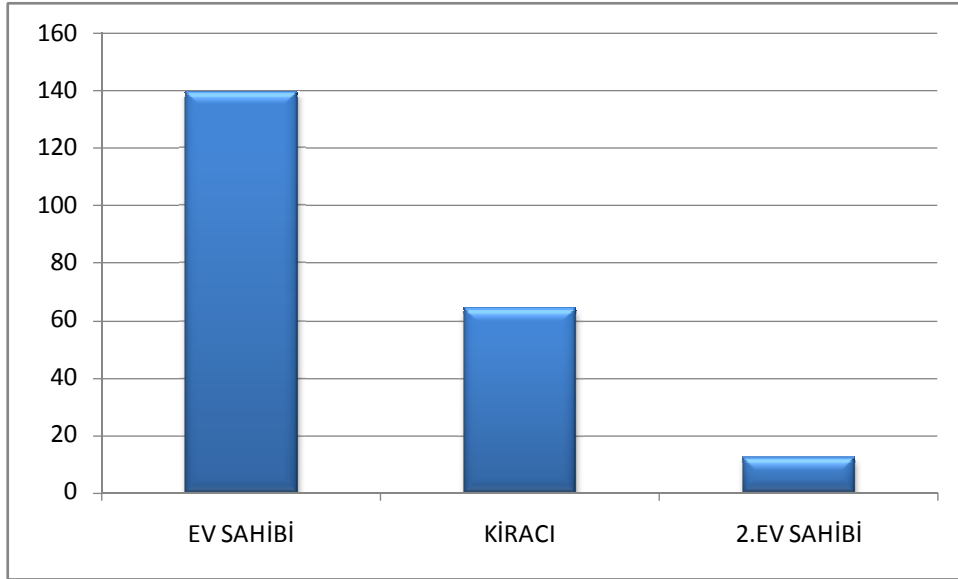
Şekil 4.4: Büyükçekmece Sosyo-Ekonomik Durum Araştırması
Ankete Katılanların Evlerindeki Araç Sahipliği

Çizelge 4.4: Ankete Katılanların Evlerindeki Araç Sahipliği

Hanedeki Araç Sahipliği	Sayı	%
1 Araç	104 Kişi	% 48.5
2 Araç	27 Kişi	% 12.3
3 Araç	8 Kişi	% 3.9
Araçsız	76 Kişi	% 35.3

Konut Sahipliği

Ankete katılanların %61.76'sı(139 kişi) ev sahibi olup %29.93'üne denk gelen 64 kişinin kiracı olduğu ortaya çıkmıştır. %5.31 lik oranda 12 kişi de 2.evin varlığından bahsetmiştir. Sayfiye yeri olması sebebi ile sahil şeridi merkezde ikamet edenler için yazlık ev olarak kullanılmıştır.

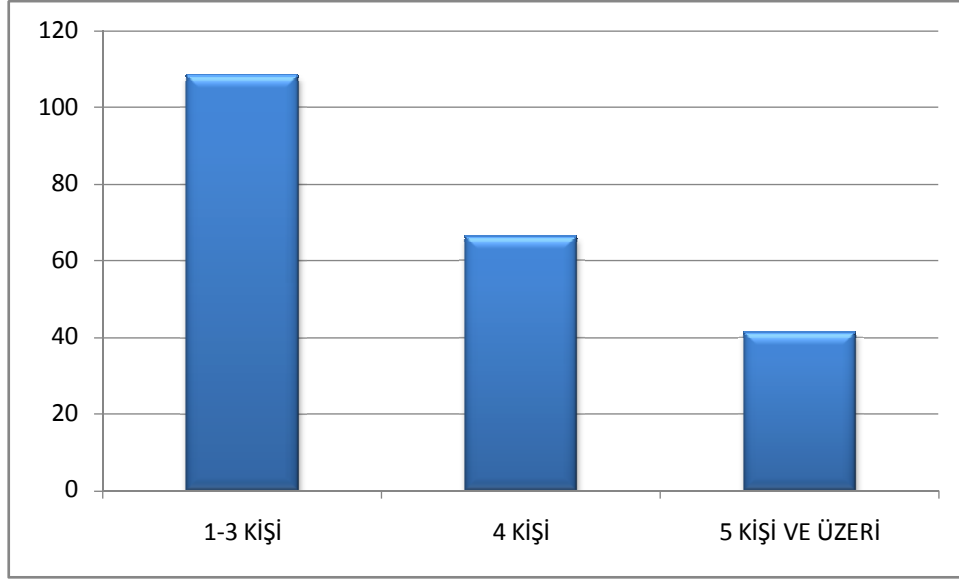
Şekil 4.5: Büyükçekmece Sosyo-Ekonomik Durum Araştırması
Ankete Katılanların Konut Sahipliği

Çizelge 4.5 : Ankete Katılanların Konut Sahipliği

Haneye Ait Konut Sahipliği	Sayı	%
Ev Sahibi	139 Kişi	% 61.76
Kiracı	64 Kişi	% 29.93
2.Ev Sahipliği	12 Kişi	% 5.31

Evde Yaşayan Birey Sayısı

Ankete katılanların 108'i(%50.2) 1-3 kişilik ailelerden, %30.7'si olan 66 kişi ise 4 kişilik aile tiplerinden oluşmaktadır.

Şekil 4.6: Büyükçekmece Sosyo-Ekonomik Durum Araştırması
Ankete Katılanların Evde Yaşayan Birey Sayısı

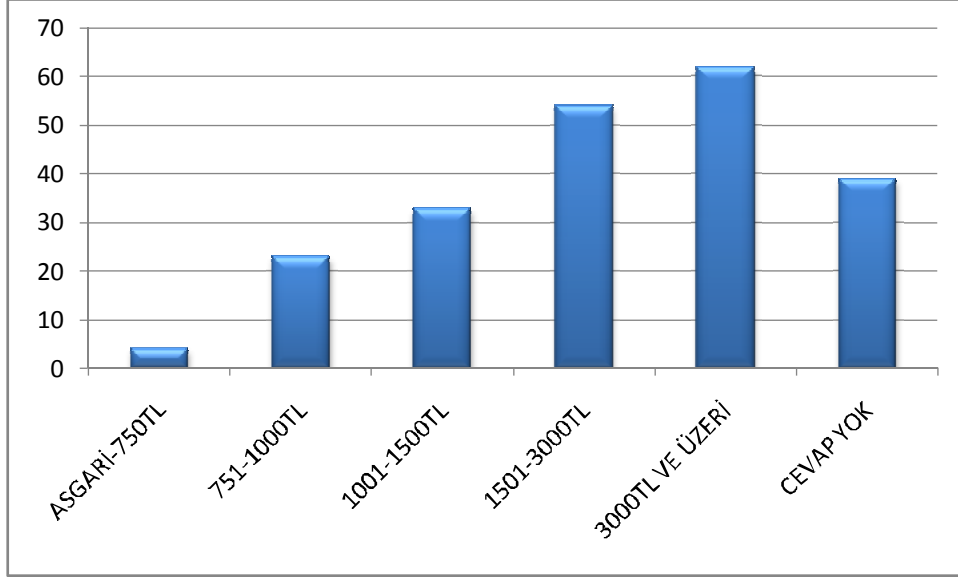
Çizelge 4.6 : Ankete Katılanların Evde Yaşayan Birey Sayısı

Birey Sayısı	Sayı	%
1-3 Kişi	108 Kişi	% 50.2
4 Kişi	66 Kişi	% 30.7
5 Kişi ve Üzeri	41 Kişi	% 19.1

Ailenin Aylık Geliri

Ankete katılanların tümü gelirlerinin olduğunu beyan etmişlerdir. Asgari ücretle geçinen sayısı ise %1.6 lık oranla(4 kişi) çok azdır. Analizdeki dikkat çeken bir sonuç; %18.5'inin(39 kişi) gelirleriyle ilgili cevapsız bıraktıkları bu soruda, gelirsiz oldukları düşünülmemelidir. Ailesine, yüksek bir gelire sahip oldukları yapılan anket

çalışmasındaki yüz yüze alınan analizden çıkan bir başka sonuçtur. Onlar bir başka sonuçla karşılaşma ihtimallerinden dolayı böyle bir soruyu yanıtızsız bıraktıkları sonucu çıkmaktadır. Bu durum 1501-3000 geçen şikkın %24.9(54 kişi) olması, 3000 ve üstü seçeneğinin %28.7(62 kişi) olması durumu ile de denk düşmektedir. 1500 ve altı olan seçeneklerin toplamı %27.9'a denk gelmektedir.

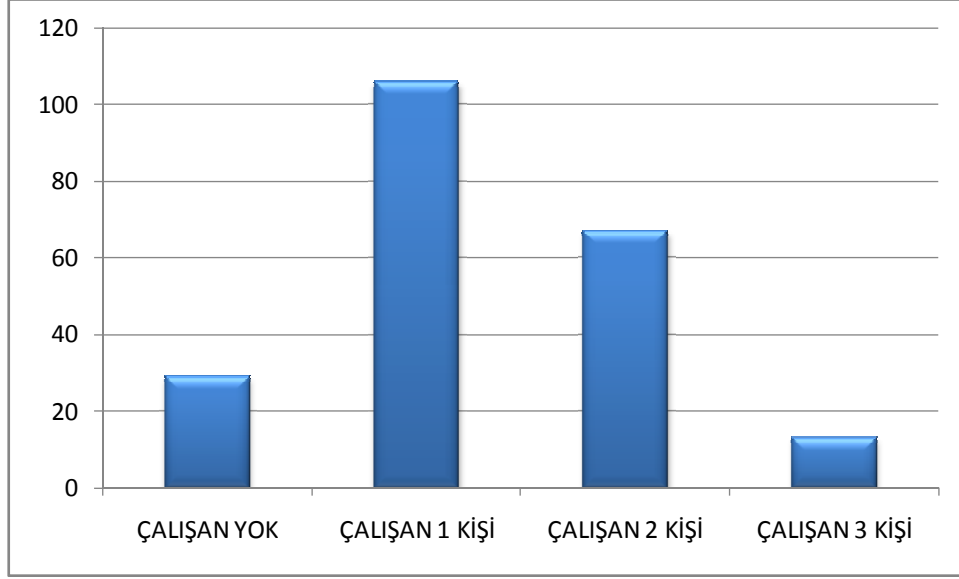
Şekil 4.7: Büyükçekmece Sosyo-Ekonomik Durum Araştırması
Ankete Katılanların Ailenin Aylık Geliri

Çizelge 4.7 : Ankete Katılanların Aile Aylık Geliri

Hanenin Aylık Geliri	Sayı	%
Asgari-750TL	4 Kişi	% 1.6
751TL-1000TL	23 Kişi	% 10.7
1001TL-1500TL	33 Kişi	% 15.6
1501TL-3000TL	54 Kişi	% 24.9
3000TL ve Üzeri	62 Kişi	% 28.7
Cevap Yok	39 Kişi	% 18.5

Ailedeki Çalışma Durumu

Ankete katılanların %49.62(106 kişi) evde en az bir kişinin düzenli çalıştığı, %31.2 si olan 67 kişinin ise ailesinde en az iki kişinin, %5.63 lük 13 kişinin 3 ve üstü olan bir çalışma profili olduğu ortaya çıkmıştır. Burada düzenli bir çalışan yok cevabı verenlerin %13.55(29 kişi) çoğu emeklilerin ve serbest meslek erbabının varlığına işaret etmektedir.

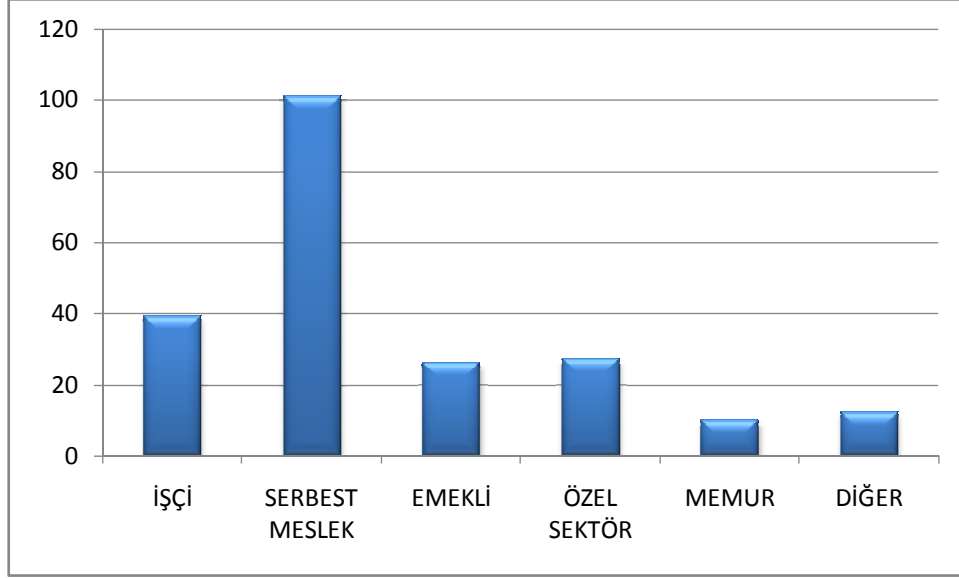
Şekil 4.8: Büyükçekmece Sosyo-Ekonomik Durum Araştırması
Ankete Katılanların Ailedeki Çalışma Durumu

Çizelge 4.8: Ankete Katılanların Ailedeki Çalışma Durumu

Ailedeki Çalışma Durumu	Sayı	%
Çalışan Yok	29 Kişi	% 13.55
Çalışan 1 Kişi	106 Kişi	% 49.62
Çalışan 2 Kişi	67 Kişi	% 31.2
Çalışan 3 Kişi	13 Kişi	% 5.63

Aile Reisinin Mesleği

Ankete katılanların %46.99'u(101 kişi) serbest meslekle uğraşırken, %17.98'i (39 kişi) işçi olup, emekli %11.84(26 kişi) ve özel sektörde %12.70(27 kişi) çalışanların oranı yakındır.

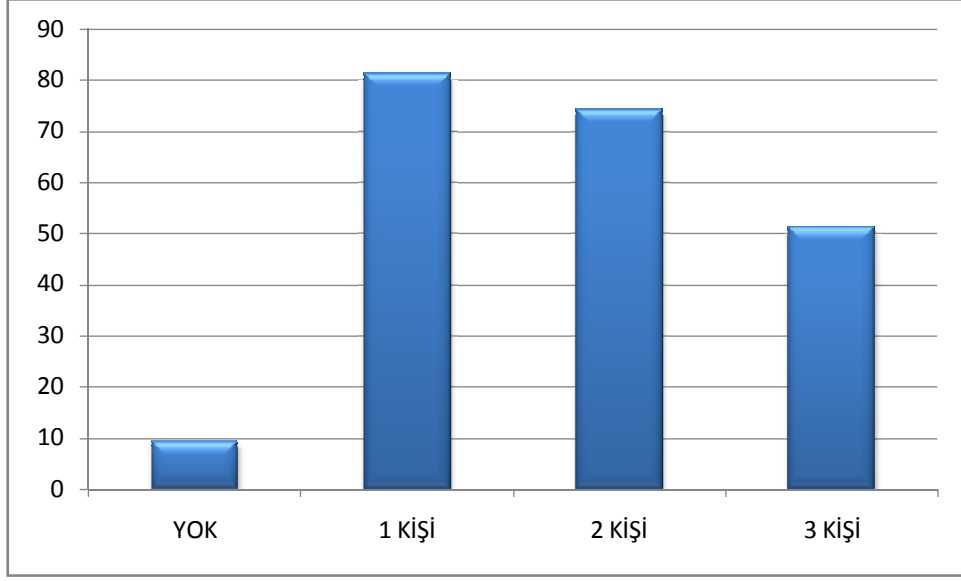
Şekil 4.9: Büyükçekmece Sosyo-Ekonomik Durum Araştırması
Ankete Katılanların Aile Reisinin Mesleği

Çizelge 4.9: Ankete Katılanların Aile Reisinin Mesleği Sonuçları

Hane Reisinin Mesleği	Sayı	%
İşçi	39 Kişi	% 17.98
Serbest Meslek	101 Kişi	% 46.99
Emekli	26 Kişi	% 11.84
Özel Sektör	27 Kişi	% 12.70
Memur	10 Kişi	% 4.81
Diğer	12 Kişi	% 5.68

Ailede Sosyal Güvenceye Sahip Kişi Sayısı

Ankete katılanların %3.1 lik (9 kişi) oranı sosyal güvenceye sahip olmadığını beyan etmiştir. Diğer taraftan %37.8(81 kişi) ailede sadece kendinin sosyal güvenceye sahip olduğunu, eşinin ve çocuklarının bu durumdan istifade ettiğini belirtmiştir. 74 kişi(%33.6) hanede 2 kişi, 51 kişi(%25.5) hanede 3 kişi ve üzeri sayıda kişinin sosyal güvenceye sahip olduğunu; ağırlıklı olarak emeklilerin hanede 2 kişiye denk geldiğini de söyleyebiliriz.

Şekil 4.10: Ailede Sosyal Güvenceye Sahip Kişi Sayısı

Çizelge 4.10: Ankete Katılanların Ailede Sosyal Güvenceye Sahip Kişi Sayısı

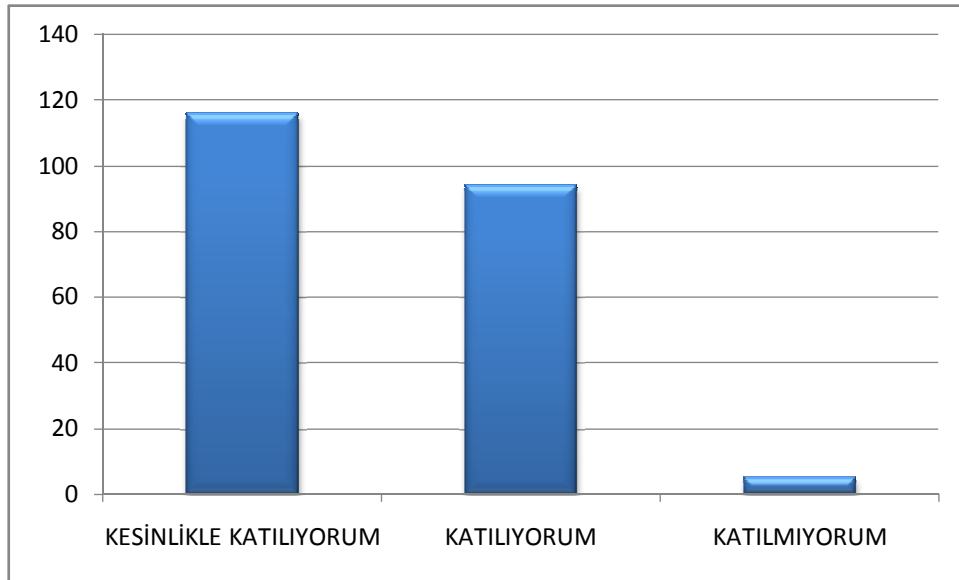
Ailede Sosyal Güvenceye Sahip Kişiler	Sayı	%
Yok	9 Kişi	% 3.1
1 Kişi	81 Kişi	% 37.8
2 Kişi	74 Kişi	% 33.6
3 Kişi	51 Kişi	% 25.5

4.4. BÜYÜKÇEKMECE KENTSEL YAŞAM KALİTESİ ARAŞTIRMASI

Büyükçekmece’de ikamet eden 18 yaş üstü 215 kişiyle yapılan anket çalışmasının sonuçları, Büyükçekmece’de Yaşam Kalitesi konusunda önemli ipuçları vermektedir. Ankete katılanlara Büyükçekmece Kentsel Yaşam Kalitesini belirlemeye yönelik 11 adet soru yöneltilmiştir. Sorular ve cevapları sırası ile;

Büyükçekmece’de Yaşamaktan Memnunum

Araştırmaya katılanların 215 kişinin %53.4’ne denk gelen 116 kişi bu şehirde yaşamaktan memnuniyetlerinin üst düzeyde olduğunu, %44’üne yakını ise şehirde yaşamaktan sadece memnuniyetini belirtmiş, %2.4 gibi bir orana denk gelen 5 kişi de bu şehirde yaşamaktan memnun olmadığını ifade etmişlerdir. Tekeli’ye göre Birey Düzeyinde Yaşam Kalitesi göstergelerinde bireyin yaşadığı yerleşmenin kalitesi; yaşadığı yerleşmeden ve kurduğu sosyal ilişkilerden tatmin duygusunu da beraberinde getirir.

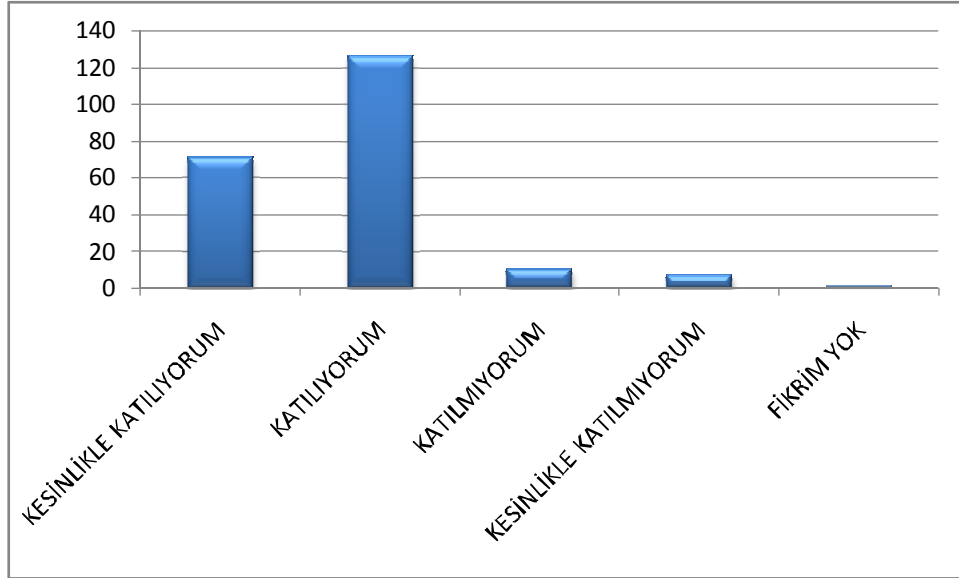
Şekil 4.11 : Büyükçekmece Kentsel Yaşam Kalitesi Araştırması
“Büyükçekmece’de Yaşamaktan Memnunum”

Çizelge 4.11: “Büyükçekmece’de Yaşamaktan Memnunum” Cevaplarının Sayısal İfadesi

Büyükçekmece’de Yaşamaktan Memnunum	Sayı	%
Kesinlikle Katılıyorum	116 Kişi	% 53.4
Katılıyorum	94 Kişi	% 43.8
Katılmıyorum	5 Kişi	% 2.4

Büyükçekmece Güvenli Bir İlçedir

Büyükçekmece’de yaşayanların yaklaşık 1/3’i şehri kesinlikle güvenli, yaklaşık 2/3’sine denk gelen 126 kişi de şehri yaşanabilir bir güvenlikte bulmaktadır.

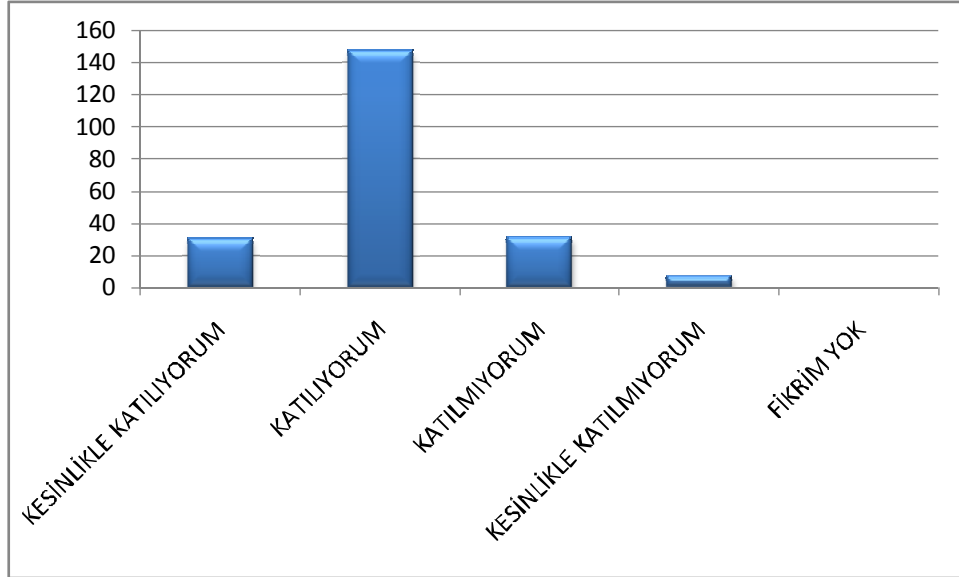
Şekil 4.12: Büyükçekmece Kentsel Yaşam Kalitesi Araştırması
“Büyükçekmece Güvenli Bir İlçedir”

Çizelge 4.12: “Büyükçekmece Güvenlidir” Cevaplarının Sayısal İfadesi

Büyükçekmece Güvenlidir	Sayı	%
Kesinlikle Katılıyorum	71 Kişi	% 33.07
Katılıyorum	126 Kişi	% 59.20
Katılmıyorum	10 Kişi	% 4.60
Kesinlikle Katılmıyorum	7 Kişi	% 3.07
Fikrim Yok	1 Kişi	% 0.07

Hava Kalitesi Yüksek

Bir şehrin güzelliği ve yaşanabilirliği, kuşkusuz temiz bir havanın olması ile bütünleşir. Halkın sağlığını olumsuz etkileyecek bir hava kirliliğinin önemli sağlık sorunları yaratacağı herkesçe bilinmektedir. Büyükçekmece’de son yıllara kadar Çimento Fabrikası’nın bacasından çıkan toz bulutları filtre edilmesi ile etkisinin azaldığı ama yok olmadığı yüz yüze yapılan görüşmelerde çıkan sonuçlardan biridir. Deniz havasının da kent sakinlerinin hoşuna gittiği açıktır. Toplamda katılanları %14.6’sına denk gelen 31 kişi havayı kirli bulmuştur. Birey Düzeyinde Yaşam Kalitesi Göstergelerinde(Tekeli ve diğ.2004) bireyin doğal çevreyle ilişki kurma biçimleri yeterli olduğunda; doğayla uyumlu yabancılaşmamış bir yaşam duygusu vermektedir.

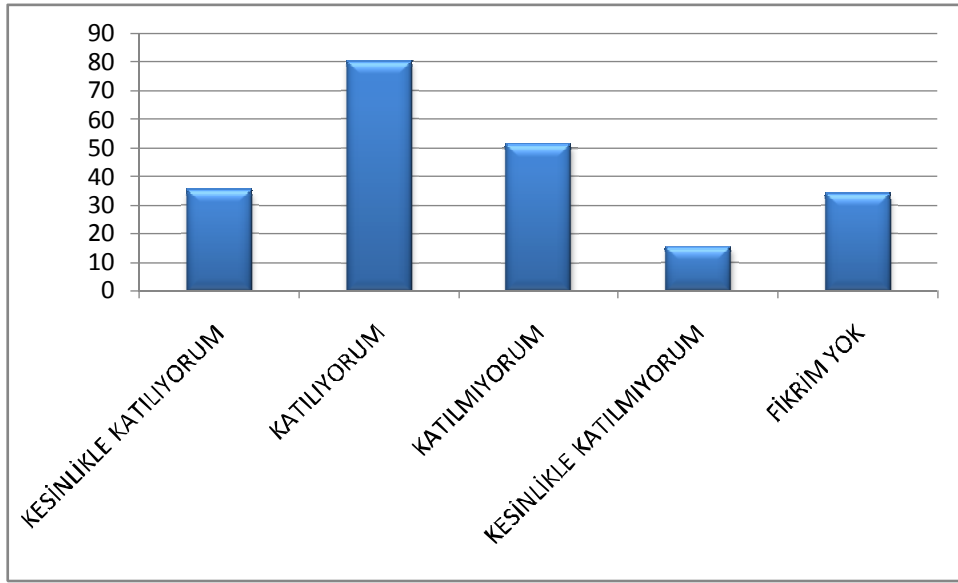
Şekil 4.13: Büyükçekmece Kentsel Yaşam Kalitesi Araştırması
“Büyükçekmece’de Hava Kalitesi Yüksek”

Çizelge 4.13: “Büyükçekmece’de Hava Kalitesi Yüksek” Cevaplarının Sayısal İfadesi

Büyükçekmece’de Hava Kalitesi Yüksek	Sayı	%
Kesinlikle Katılıyorum	30 Kişi	% 13.80
Katılıyorum	147 Kişi	% 68.40
Katılmıyorum	31 Kişi	% 14.60
Kesinlikle Katılmıyorum	7 Kişi	% 3.20

Toplu Taşıma Hizmetlerinden Memnunum

Ulaşım konusu, yaşam kalitesinin başlıca bileşenlerinden biri olarak kabul edilmektedir. Araştırmaya katılanların %37.4 yani 80 kişinin memnun olduğu, toplu taşıma hizmetlerinden 1/3 gibi yüksek bir oran memnuniyetsizliğini bildirmiştir. Yerel yönetimin otopark alanlarını ve trafik yoğunluğunu gözden geçirmesi bir eksiklik olarak ortaya çıkmıştır. Fikri olmayan %15.9'luk kesim olan 34 kişi ise toplu ulaşım araçlarını kullanmayan, ağırlıklı olarak kendi araçları olan kişilerdir.

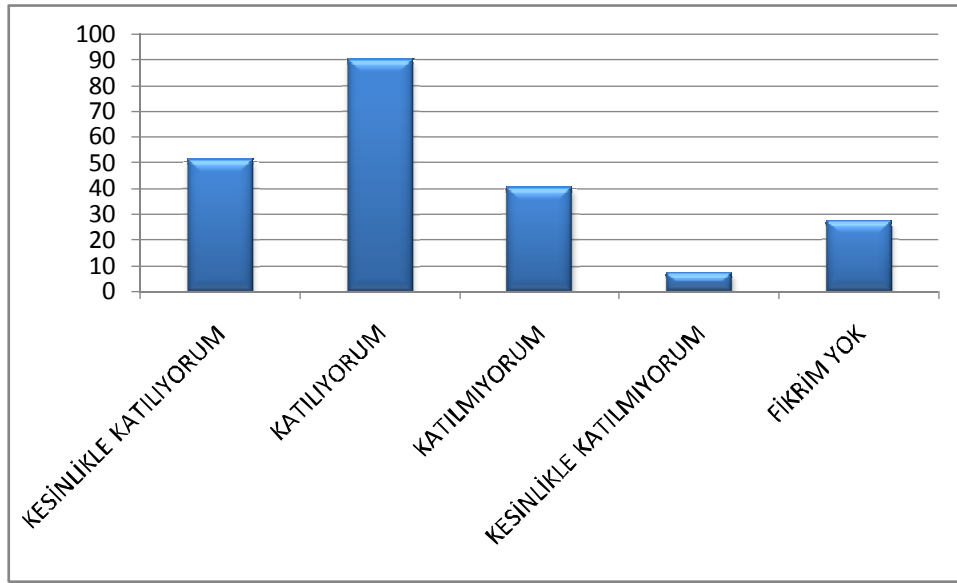
Şekil 4.14: Büyükçekmece Kentsel Yaşam Kalitesi Araştırması
“Büyükçekmece’deki Toplu Taşıma Araçlarından Memnunum”

Çizelge 4.14: “Toplu Taşıma Araçlarından Memnunum” Cevaplarının Sayısal İfadesi

Toplu Taşıma Araçlarından Memnuniyet	Sayı	%
Kesinlikle Katılıyorum	35 Kişi	% 16.20
Katılıyorum	80 Kişi	% 37.40
Katılmıyorum	51 Kişi	% 23.60
Kesinlikle Katılmıyorum	15 Kişi	% 6.90
Fikrim Yok	34 Kişi	%15.90

Eğitim Hizmetlerinden Memnunum

Kentsel Yaşam Kalitesi Göstergelerine göre eğitim hizmetleri; hizmette olan okul tipleri, okul seçimi, okula ulaşım, okula yolculuk güvenliği vb. kriterleri içermektedir. Araştırmaya katılanların yaklaşık %41.7'si olan 90 kişi eğitim hizmetlerinden memnuniyetini, yaklaşık %18.6'lık orandaki 40 kişinin de hoşnut olmadığı bir eğitim hizmeti vardır. Birey Düzeyinde Yaşam Kalitesi (Tekeli ve diğ.,2004) Göstergelerinde nesnel olarak eğitim düzeyi ve bilgisi sağlandığında; öznel olarak eğitim başarısını getirmektedir.

Şekil 4.15: Büyükçekmece Kentsel Yaşam Kalitesi Araştırması

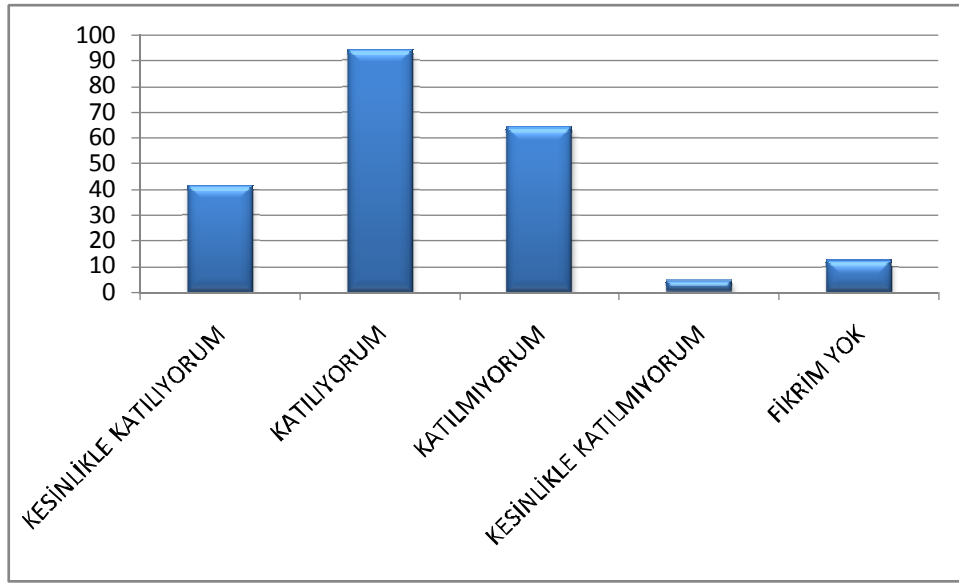
“Büyükçekmece’deki Eğitim Hizmetlerinden Memnunum”

Çizelge 4.15: “Eğitim Hizmetlerinden Memnunum” Cevaplarının Sayısal İfadesi

Eğitim Hizmetlerinden Duyulan Memnuniyet	Sayı	%
Kesinlikle Katılıyorum	51 Kişi	% 23.90
Katılıyorum	90 Kişi	% 41.70
Katılmıyorum	40 Kişi	% 18.60
Kesinlikle Katılmıyorum	7 Kişi	% 3.30
Fikrim Yok	27 Kişi	% 12.60

Sağlık Hizmetlerinden Memnunum

Araştırmaya katılanların %43.8'ine denk gelen 94 bireyin memnun oldukları, şehirdeki sağlık hizmetlerinden %30 gibi azımsanmayacak bir kesimin memnuniyetsizliği dikkat çekicidir. Yüz yüze yapılan görüşmelerde geçen diyaloglarda genel sağlık politikalarından duyulan rahatsızlık dile getirilmiştir.

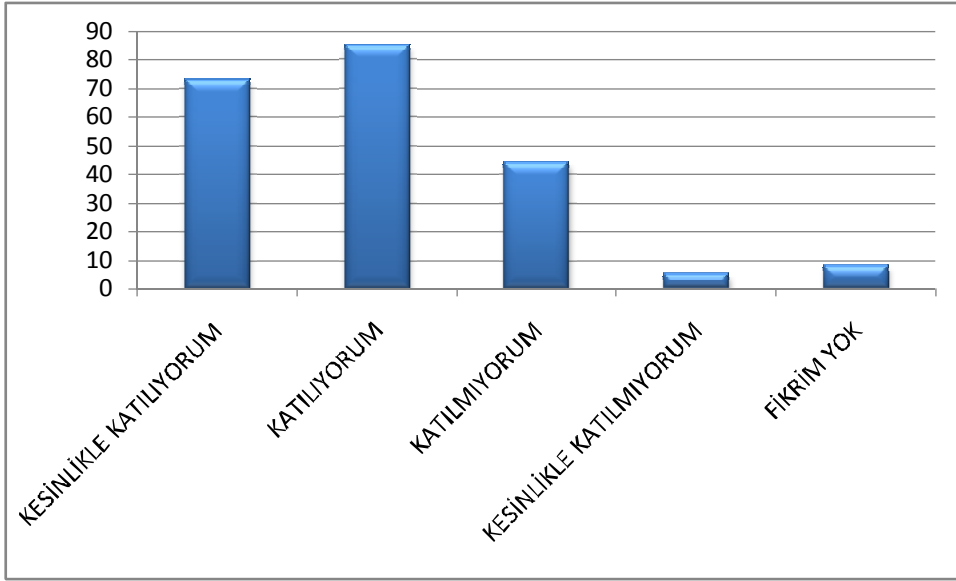
Şekil 4.16: Büyükçekmece Kentsel Yaşam Kalitesi Araştırması
“Büyükçekmece’deki Sağlık Hizmetlerinden Memnunum”

Çizelge 4.16 : “Sağlık Hizmetlerinden Memnunum” Cevaplarının Sayısal İfadesi

Sağlık Hizmetlerinden Duyulan Memnuniyet	Sayı	%
Kesinlikle Katılıyorum	41 Kişi	% 19.20
Katılıyorum	94 Kişi	% 43.80
Katılmıyorum	64 Kişi	% 30.00
Kesinlikle Katılmıyorum	4 Kişi	% 1.60
Fikrim Yok	12 Kişi	% 5.40

Sosyal ve Kültürel Etkinliklerden Memnunum

Araştırmaya katılanlardan 73 kişi(%33.8) kesinlikle, 85(%39.4) kişi de şehirdeki kültürel hizmetlerin yeterli olduğunu söylediler de; 44(%20.7) kişilik bir oran da bu hizmetlerin yetersizliğinden bahsetmişlerdir. Sosyal ve kültürel faaliyetlerin arzı konusunda olumlu düşünen kullanıcıların bu faaliyetlere katılımının sınırlı olması düşündürücüdür. Araştırmada oluşan gözlemlerde; Büyükçekmece Belediyesi'nin her sene yaptığı festivalden memnuniyet dile getirilmiş, eğitim seviyesi yüksek kişilerin ise şehirdeki kültürel faaliyetleri yetersiz görmesi gözardı edilmeyecek bir konudur. Söz konusu etkinliklere katılımın artması için teşvik edici başka politikaların geliştirilmesine ihtiyaç vardır. Birey Düzeyinde Yaşam Kalitesi(Tekeli ve diğ.,2004) Göstergeleri'nde bireylerde boş zamanlarında iş dışında yaşamına anlam katacak faaliyetleri seçme özgürlüğü duygusunun da tatmini önemlidir.

Şekil 4.17 : Büyükçekmece Kentsel Yaşam Kalitesi Araştırması

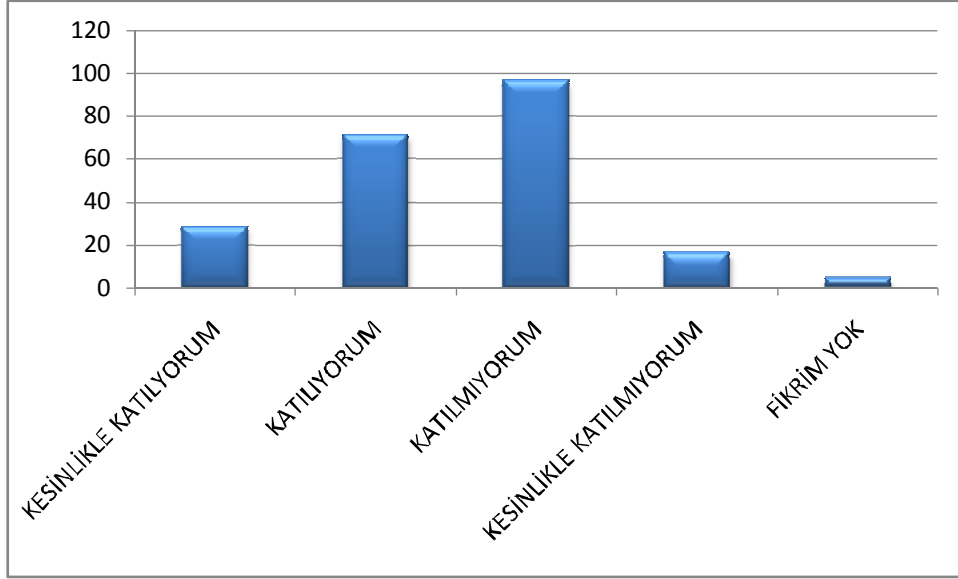
“Büyükçekmece’de Sosyal ve Kültürel Etkinliklerden Memnunum”

Çizelge 4.17 : “Sosyal ve Kültürel Hizmetlerden Memnunum” Cevaplarının Sayısal İfadesi

Sosyal-Kültürel Etkinliklerden Memnuniyet	Sayı	%
Kesinlikle Katılıyorum	73 Kişi	% 33.80
Katılıyorum	85 Kişi	% 39.40
Katılmıyorum	44 Kişi	% 20.70
Kesinlikle Katılmıyorum	5 Kişi	% 7.30
Fikrim Yok	8 Kişi	% 3.80

Yeşil Alanlar Yeterlidir

Bir kentte yeşil alanların çokluğu kentsel yaşam kalitesine ulaşılmasında önemli yol katedildiğinin göstergelerinden biridir. Ankette çoğunluk yeterli olduğu kanaatinde olup, yeterlidir cevabı verenler(71 kişi %34.69) şehirdeki park ve yeşil alanlara yakın ikametlerinden dolayı bu cevabı vermişlerdir. Diğer taraftan yetersiz görenler (96 kişi %44.37) önemsenecek bir çoğunluktur. Anket sırasındaki görüşmelerde göl havzasının sağladığı yeşil banttın memnuniyet dile getirilmiştir. İstanbul'daki birçok ilçeden farkımızın bu olduğu belirtilmiştir. Aynı zamanda yerli halkın 18. madde uygulamalarında yeşil alan amaçlı yapılan istimlaklardan duyulan üzüntüden de bahsedilmiştir. Çalışan ve üreten bir yapıda olan Büyükçekmece halkı merkezde ve yapıların yoğun olduğu yerleşimlerde yeşil alan ve parkların artırılması beklentisi içerisindedir. Yaşam Kalitesinin en önemli göstergelerinden biri olan aktif yeşil alanların planlı bir şekilde ele alınması yaşam kalitesini arttıracaktır.

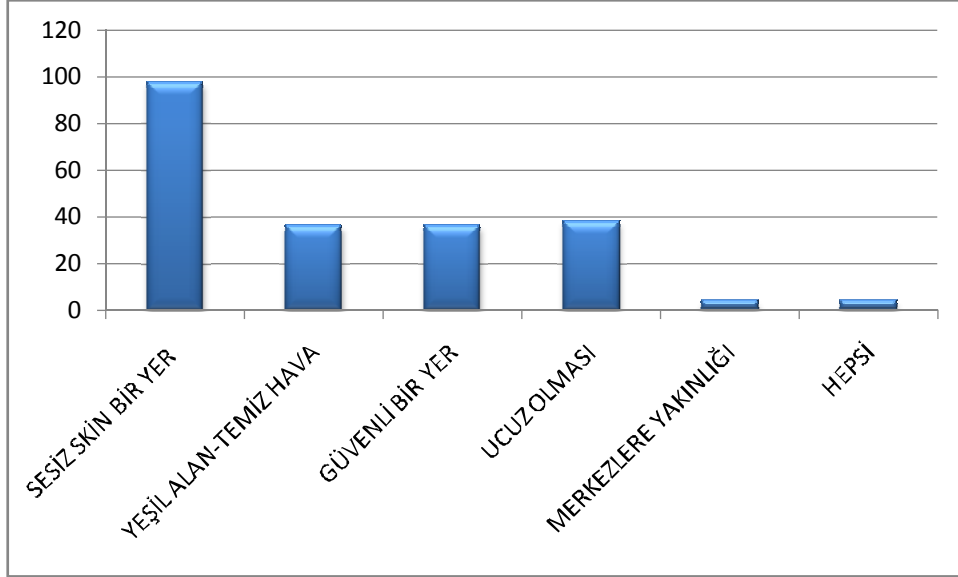
Şekil 4.18: Büyükçekmece Kentsel Yaşam Kalitesi Araştırması
“Büyükçekmece’de Yeşil Alan Yeterlidir”

Çizelge 4.18: Büyükçekmece Kentsel Yaşam Kalitesi Araştırması
“Büyükçekmece’de Yeşil Alan Yeterlidir”in Sayısal İfadesi

Yeşil Alan Yeterlidir	Sayı	%
Kesinlikle Katılıyorum	28 Kişi	% 12.50
Katılıyorum	71 Kişi	% 34.69
Katılmıyorum	96 Kişi	% 44.37
Kesinlikle Katılmıyorum	16 Kişi	% 6.84
Fikrim Yok	4 Kişi	% 1.60

Büyükçekmece'de Yaşama Sebebi

Şehir halkının araştırmaya katılanlarının %45.3'lük oranına sahip 97 kişi "Sessiz ve Sakin Oluşu"nu yaşama sebebi saymışlardır. İstanbul'un karmaşık ve hızlı akan yaşam biçimi, burada sakinlikle sürdüğü bir ifade olarak karşımıza konmuştur. Yeşil alan-temiz hava seçeneği 36 kişi(%16.8), Güvenli bir yer seçeneği 36 kişi(%16.7), Merkeze yakın ifadesi ise 38 kişinin(%18.3) katılımı ile en çok vurgu yapılan şık olmuştur. Diğer seçenekler eşitlikle söylenmesine karşın çok az kişinin(%1.7- 4 birey) ucuzluğu vurgulamış oluşu şehrin çoğunluğu ucuz bir yer olmadığı düşüncesindedir. 4 kişi(%1.7) sayılan seçeneklerde olmayışına rağmen "hepsi" seçeneği yaratmışlardır. Daha önce sorulan sorularda Büyükçekmece'yi güvenli bir yerleşim bulan halkın; bu sorudaki fikirleri de bu durumla örtüşmektedir.

Şekil 4.19 : Büyükçekmece Kentsel Yaşam Kalitesi Araştırması
"Büyükçekmece'de Yaşama Sebebi"

Çizelge 4.19 : Büyükçekmece Kentsel Yaşam Kalitesi Araştırması
“Büyükçekmece’de Yaşama Sebebi” Sorusunun Sayısal İfadesi

Büyükçekmece’de Yaşama Sebebi	Sayı	%
Sessiz-Sakin Bir Yer	97 Kişi	% 45.3
Yeşil Alan-Temiz Hava	36 Kişi	% 16.8
Güvenli Bir Yer	36 Kişi	% 16.7
Ucuz Olması	38 Kişi	% 18.3
Merkezlere Yakınlığı	4 Kişi	% 1.7
Hepsi	4 Kişi	% 1.7

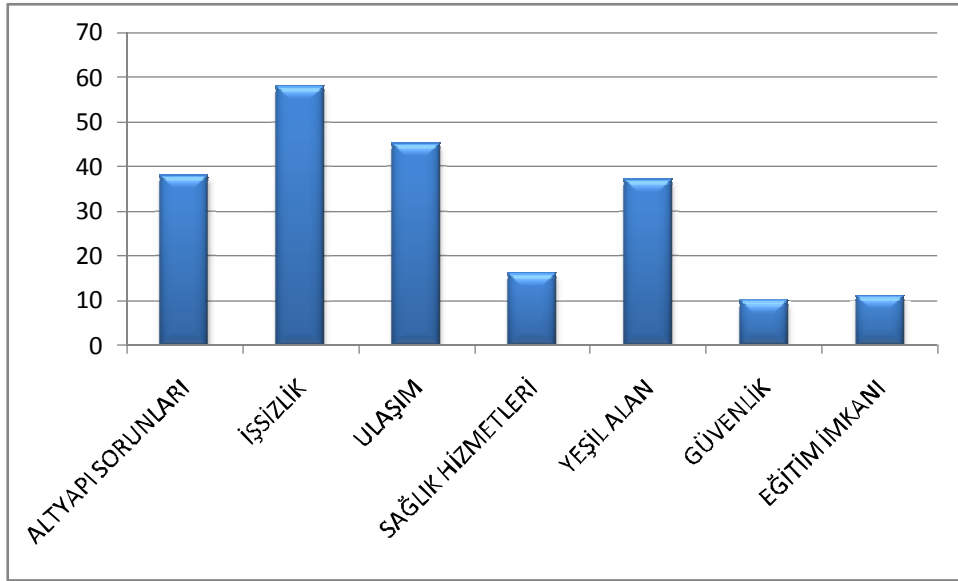
Büyükçekmece’de Yaşam Kalitesi’ni Kötü Yönde Etkileyen En Önemli Faktör

Büyükçekmece coğrafi konumu, uygun doğal yapısı ve ulaşım aksları nedeni ile cazip yaşam alanı olmasına karşın “işsizlik” yaşam kalitesini kötü yönde etkileyen en önemli faktör olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu oran 58 kişiyle %26.9’dur. Bir diğer neden de çevre yerleşimlerde de merkezlerin oluşması sebebi ile Büyükçekmece müşteri profilinin değiştiği, potansiyelinin azaldığına vurgu yapılmıştır. Söz konusu faktöre ilişkin olarak Büyükçekmece’nin ekonomik açıdan da cazibe merkezi haline getirilmesi çalışması öncelikli olmalıdır. Bu nedenle bölgede iş sahaları genişletilmeli ve çeşitlendirilmelidir. Bölgede hizmet sektörünün daha hızlı gelişebileceğinden dolayı sektöre yönelik imkanların oluşturulması gereklidir. Ticaret ve sanayinin geliştirilmesi amacıyla eğitim kurumlarıyla işbirliği yapılmalıdır.

%21.2 lik oranda (45 kişi) ulaşımın istenilen noktaya ulaşmaması rahatsızlık olarak görülmüş, İstanbul merkeze ulaşımın birkaç ulaşım aracı aktarması ile olmasının yarattığı sıkıntıya değinilmiştir. Sorunun giderilmesi amacıyla izlenecek stratejilerden biri ulaşımda yol-trafik-otopark ve yaya sirkülasyon sisteminin bütünlük içinde, etkin biçimde hizmet etmesini sağlamaktır. Bir diğer stratejiler ise bisiklete binmeyi teşvik etmek için halkın dikkatini çekecek çalışmalar yapmak, bisiklet yolları oluşturarak arabaya alternatif olmasını sağlamak, yaya yollarının kullanımını engelleyecek sorunların giderilmesi, yaya yolları ağının erişilebilirliğini yaşlı, güçsüz ve engelliler

için arttırmaktır. Altyapının da yetersiz görülmesi(%17.5-38 kişi) refahı etkileyen bir sebep olarak sayılmıştır, bu oranla yakın olan yeşil alan yetersizliği de (%17.1-37 kişi) mutsuzluk sebebi sayılmıştır. Kentlerde insanca yaşam için kentlilerin temel ihtiyaçlarından biri de temel altyapının kurulmuş olmasıdır. Büyükçekmece altyapı konusunda İstanbul'un diğer ilçelerinden ileride olsa da uygulamada, kullanımda sorunlarla karşılaşmaktadır.

Sağlık(%7.4-16 kişi), güvenlik(%4.6-10 kişi) ve eğitim(%5.2-11 kişi) oranları birbirine yakın olup, sağlık ve eğitim de daha çok ulusal politikalar kaynaklı sıkıntılar dile getirilmiştir. Büyükçekmece'de her geçen gün artan nüfustan dolayı yeni açılan okullar olmasına karşın okul sayısı ve kalitesi iyileştirilmeli denmiştir.

Şekil 4.20 : Büyükçekmece Kentsel Yaşam Kalitesi Araştırması

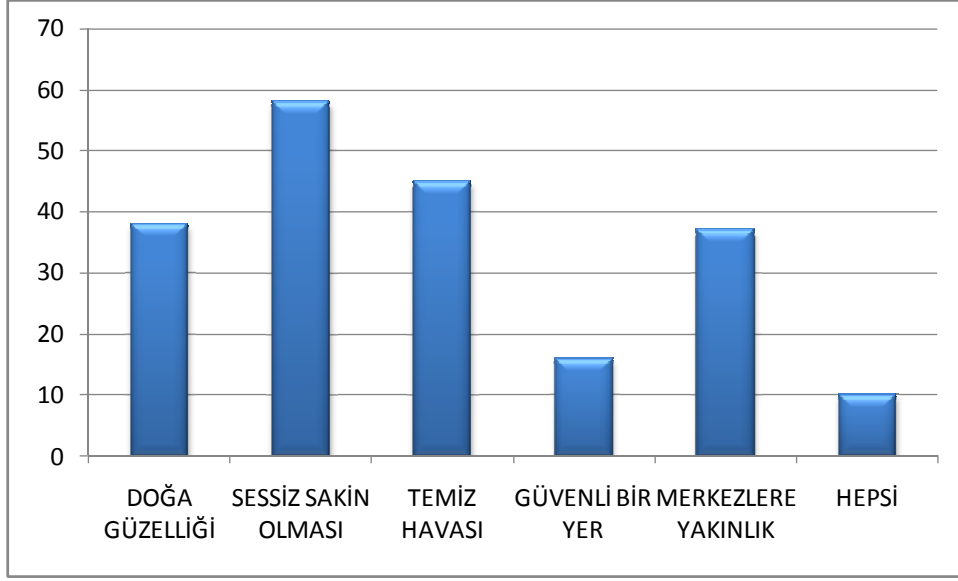
“Büyükçekmece’de Yaşam Kalitesini Kötü Yönde Etkileyen En Önemli Faktör”

Çizelge 4.20 : Büyükçekmece Kentsel Yaşam Kalitesi Araştırması
“Yaşam Kalitesini Kötü Etkileyen Faktör” Sorusunun Sayısal İfadesi

Yaşam Kalitesini Kötü Yönde Etkileyen Faktör	Sayı	%
Altyapı Sorunları	38 Kişi	% 17.5
İşsizlik	58 Kişi	% 26.9
Ulaşım	45 Kişi	% 21.2
Sağlık Hizmetleri	16 Kişi	% 7.4
Yeşil Alan Yetersizliği	37 Kişi	% 17.1
Güvenlik	10 Kişi	% 4.6
Eğitim İmkânı	11 Kişi	% 5.2

Büyükçekmece’de Yaşam Kalitesi’ni İyi Yönde Etkileyen En Önemli Faktör

Araştırmaya katılanlara yöneltilen bu soru, daha önceki sorulara verilen cevapların bir sağlaması şeklindedir. Bu soruya alınan cevaplar, “Sessiz sakin olması” seçeneğinin %45.3’lük oranla 97 kişinin ortak cevabı ile yüksek bir oran yakalamıştır. Güvenli bir yer seçeneği(%16.7-36 kişi) ile bütünleşmiş olan yeşil alan-temiz hava(%16.8-36 kişi) seçeneği araştırmanın diğer seçenekleriyle de paralellik göstermiştir. Merkezlere yakınlığını seçen %18.3’lük orana denk gelen 38 kişi de yaşam kalitesine olumlu etki ettiği tespitinde bulunmuştur. Doğal güzellikler sahil şeridinin varlığı ile vücut bulmuştur. Yine %1.7 olan 4 kişi de soruda olmamasına karşın “hepsi” cevabını vermiştir.

Şekil 4.21 : Büyükçekmece Kentsel Yaşam Kalitesi Araştırması

“Büyükçekmece’de Yaşam Kalitesini İyi Yönde Etkileyen En Önemli Faktör”

Çizelge 4.21 : Büyükçekmece Kentsel Yaşam Kalitesi Araştırması

“Yaşam Kalitesini İyi Etkileyen Faktör” Sorusunun Sayısal İfadesi

Yaşam Kalitesini İyi Yönde Etkileyen Faktör	Sayı	%
Doğa Güzelliği	38 Kişi	% 17.5
Sessiz-Sakin Olması	58 Kişi	% 26.9
Temiz Havası	45 Kişi	% 21.2
Güvenli Bir Yer	16 Kişi	% 7.4
Merkezlere Yakınlık	37 Kişi	% 17.1
Hepsi	10 Kişi	% 4.6

4. BÖLÜM SONUCU:

Araştırmanın temelini oluşturan “Büyükçekmece’de Kentsel Yaşam Göstergeleri Sağlanıyor mu?” sorusuna yanıt bulmak amacıyla kuramsal kısımda incelenen Kentsel Yaşam Kalitesi göstergeleri baz alınarak Alan Çalışmasında Yaşam Kalitesinin Nesnel Koşulları ortaya konulmuş, Öznel Algılamalar test edilmiştir.

Büyükçekmece Alan Çalışmasında Kentsel Yaşam Kalitesi’nin objektif koşullarının, sübjektif algılamaya üzerindeki etkisi ele alınmıştır. Büyükçekmece’de Kentsel Yaşam Kalitesini artırma amacına yönelik donatı ve standartların karşılama yönü niteliksel yönden araştırılmış, tasarıma ve uygulamaya yönelik öneriler getirilmeye çalışılmıştır. Böylelikle kişilerin yaşam kalitesini kişisel değerlendirmelerine bağlı olarak arttıran yada azaltan faktörler belirlenmiştir.

Araştırmada temel hedef alınan soru için elde edilmesi hedeflenen bilgiler 2 ana grupta ele alınmıştır. 1.grupta “cinsiyet, eğitim durumu, ikamet süresi, araç ve konut sahipliği, hanede birey sayısı, hanenin aylık geliri, hanedeki çalışma durumu, hane reisinin mesleği, hanedeki sosyal güvenceye sahip kişi sayısı” gibi olgusal sorular ile Topluluk Düzeyinde Kentsel Yaşam Kalitesi Göstergelerinin saptanmasına çalışılmıştır. 2.grupta ise deneğin Bireysel Düzeyde Öznel Yaşam Kalitesi Göstergeleri’nin oluşturulması için “Yaşadığı kentten memnuniyet, güvenlik, hava kalitesi, toplu taşıma hizmetleri, eğitim, sağlık, sosyo-kültürel imkanlardan memnuniyet, yeşil alan yeterliliği, kentte yaşam kalitesini iyi ve kötü yönde etkileyen en önemli unsurların” tespitine çalışılmıştır.

Büyükçekmece kenti konumu ve özellikleri ile cazibe merkezi olmasına karşın Kentsel Yaşam Kalitesi’ne henüz ulaşamamıştır. Ulaşılması amacıyla en büyük görev yerel yöneticilere, merkezi idare desteğine, halkın “Kentsel Yaşam Kalitesi” bilinç ve katılımına ihtiyaç vardır. Bu konuda alan çalışmasında belirlenen faktörler şöyledir:

- Kentsel Yaşam Kalitesi bilincine sahip olma konusunda; cinsiyet, meslek, eğitim seviyesi vb. değişkenlerin etkili olmadığı saptanmıştır. Bu da kentsel yaşam kalitesi beklentilerinin her kesim için geçerli olduğunu ve kentsel yaşam kalitesi konusunda yüksek bir beklentinin bulunduğunu göstermektedir.
- Yaşam Kalitesini etkileyen tüm sorunların çözümü için denetim mekanizmalarının oluşturulması ve buna işlerlik kazandırılması hayati önemdedir.

- Büyükçekmece’de yaşayanların yaklaşık 1/3’i şehri kesinlikle güvenli, yaklaşık 2/3’si de şehri yaşanabilir bir güvenlikte bulmaktadır. Bu konuda yapılabilecekler; toplumsal bilincin yükseltilmesi, suçun sosyal gelişme yoluyla önlenmesi, gençlerin kendi gelecekleri ve buldukları toplumun geleceği ile ilgilenmeye teşvik edilmesi, kadınların topluluk içindeki güvenliğinin artırılması, asayiş hizmetlerinde kalitenin yükseltilmesi, şiddetin ve suçun önlenmesi için program ve projeler oluşturulması öngörülmektedir.
- Araştırmaya katılanların %37.4’ünün memnun olduğu, toplu taşıma hizmetlerinden 1/3 gibi yüksek bir oran memnuniyetsizliğini bildirmiştir. Fikri olmayan %15.9’luk kesim ise toplu ulaşım araçlarını kullanmayan, ağırlıklı olarak kendi araçları olan kişilerdir. Ulaşım konusu, yaşam kalitesinin başlıca bileşenlerinden biri olarak kabul edilmektedir. Avrupa Birliği politika ve programlarında, ulaşımın günlük yaşam içerisindeki etkinliğinin sağlanmasının, yaşam kalitesinin yükseltilmesi ve bireylerin mutluluğu açısından önem taşıdığı belirtilmektedir. Yeterli ve ekonomik olarak karşılanabilir ulaşım, halkın kent içerisindeki hareketliliğini arttırmakta, böylelikle hem halkın rekreasyon amaçlı kamu hizmetlerinden yararlanma olanaklarına katkıda bulunmakta, hem de haneler arasında ziyaretler aracılığı ile sosyal ilişkilerin gelişmesini sağlamaktadır. Dolayısıyla ulaşımın, toplum genelinde sosyal bütünleşmeyi destekleyen unsurlardan biri olduğu söylenebilir.
- Kentsel Yaşam Kalitesi Göstergelerine göre eğitim hizmetleri; hizmette olan okul tipleri, okul seçimi, okula ulaşım, okula yolculuk güvenliği vb. kriterleri içermektedir. Araştırmaya katılanların yaklaşık %41.7’si eğitim hizmetlerinden memnuniyetini, yaklaşık %18.6’lık oran da hoşnut olmadığı bir eğitim hizmeti vardır. Ayrıca yerel yönetimin organizasyonundaki çalışmalarla eğitim bilincinin geliştirilerek, sosyal ve kültürel programlar dahilinde Temel Sağlık, Hijyen, İletişim, Beslenme, Çocuk Bakımı, Çevre, Kadın Sağlığı konularında eğitimler artırılarak verilmelidir.
- Avrupa Kentsel Şartı’ndaki Kentli Hakları deklarasyonunda kentli hakları bağlamında “Sağlık; beden ve ruh sağlığının korunmasına yardımcı çevrenin ve koşulların sağlanması” maddesi yer almaktadır. Araştırmaya katılanların sağlık hizmetlerinden %43.8’inin memnun oldukları, şehirdeki sağlık hizmetlerinden %30 oranında memnuniyetsizlik vardır.
- Sosyal kültürel etkinliklerden memnun musunuz? soruna %33.8’ü kesinlikle memnunum, %39.4’üde şehirdeki kültürel hizmetlerin yeterli olduğunu söylediler

de; %20.7'lik bir oran da bu hizmetlerin yetersizliğinden bahsetmişlerdir. Sosyal ve kültürel faaliyetlerin arzı konusunda olumlu düşünen kullanıcıların bu faaliyetlere katılımının sınırlı olması düşündürücüdür. Sosyal ve kültürel faaliyetlere katılımın artması için teşvik edici başka politikaların geliştirilmesine ihtiyaç vardır. Yaşamak, dinlenmek, çalışmak, dolaşmak vb. temel işlevlere sahip olan kentlerin yaşanabilir kent kimliğini kazanabilmesi ve kentsel yaşam kalitesini yakalayabilmesi için; Demokratik-Kültürel Çevre ilkesi yerine getirilebilmelidir. Buna göre; kentin katılımcı yönetim ile yaygın iletişim ağı temelinde güçlü yerel yönetime sahip, tarihi ve kültürel değerlerini korumuş, kültürel etkinliklere yer vermiş, kadın erkek eşitliği üzerine kurulu kentsel sisteme sahip, kentli haklarını korumuş ve kentsel şiddeti önlemiş olması, kentsel yaşam kalitesine ulaşılmasında kritik öneme sahiptirler.

- Bir kentte yeşil alanların çokluğu kentsel yaşam kalitesine ulaşılmasında önemli yol katedildiğinin göstergelerinden biridir. Ankette yeşil alan yeterlidir cevabı verenler %34.69 şehirdeki park ve yeşil alanlara yakın ikametlerinden dolayı bu cevabı vermişlerdir. Diğer taraftan yetersiz görenler %44.37 önemsenecek bir çoğunluktur. Özellikle aktif yeşil alanların planlı bir şekilde ele alınması yaşam kalitesini arttıracaktır
- Büyükçekmece'de son yıllara kadar Çimento Fabrikası'nın bacasından çıkan toz bulutları filtre edilmesi ile etkisinin azaldığı ama yok olmadığı yüz yüze yapılan görüşmelerde çıkan sonuçlardan biridir.
- "Büyükçekmece'de Kentsel Yaşam Kalitesinin etkileyen en önemli faktör nedir?" sorusuna "işsizlik" en önemli faktör olarak karşımıza çıkmaktadır. Büyükçekmece coğrafi konumu, uygun doğal yapısı ve ulaşım aksları nedeni ile cazip yaşam alanı olmasına karşın "işsizlik" yaşam kalitesini kötü yönde etkileyen en önemli faktördür olup bu oran %26.9'dur. Bir diğer neden de ticaretle ilgilenenlerin Büyükçekmece müşteri profilinin değiştiği, çevre yerleşimlerde de merkezlerin oluşması sebebi ile potansiyelinin azaldığına vurgu yapılmıştır. Söz konusu faktöre ilişkin olarak Büyükçekmece'nin ekonomik açıdan da cazibe merkezi haline getirilmesi çalışması öncelikli olmalıdır. Bu nedenle bölgede iş sahaları genişletilmeli ve çeşitlendirilmelidir. Bölgede hizmet sektörünün daha hızlı gelişebileceğinden dolayı sektöre yönelik imkanların oluşturulması gereklidir. Ticaret ve sanayinin geliştirilmesi amacıyla eğitim kurumlarıyla işbirliği yapılmalıdır.

- Yaşam Kalitesini etkileyen en önemli faktörün biri de %21.2 lik oranda ulaşımın istenilen noktaya ulaşmaması olarak görülmüş, İstanbul merkeze ulaşımın birkaç ulaşım aracı aktarması ile olmasının yarattığı sıkıntıya değinilmiştir. Sorunun giderilmesi amacıyla izlenecek stratejilerden biri ulaşımında yol-trafik-otopark ve yaya sirkülasyon sisteminin bütünlük içinde, etkin biçimde hizmet etmesini sağlamaktır. Bir diğer stratejiler ise bisiklete binmeyi teşvik etmek için halkın dikkatini çekecek çalışmalar yapmak, bisiklet yolları oluşturarak arabaya alternatif olmasını sağlamak, yaya yollarının kullanımını engelleyecek sorunların giderilmesi, yaya yolları ağının erişilebilirliğini yaşlı, güçsüz ve engelliler için arttırmaktır.
- Altyapının da yetersiz görülmesi (%17.5) refahı etkileyen bir sebep olarak sayılmıştır. Kentlerde insanca yaşam için kentlilerin temel ihtiyaçlarından biri de temel altyapının kurulmuş olmasıdır. Büyükçekmece altyapı konusunda İstanbul'un diğer ilçelerinden ileride olsa da uygulamada, kullanımda sorunlarla karşılaşmaktadır. Merkezi yönetim ile geliştirilecek ortak çözümler kalıcı olabilir.
- "Büyükçekmece'de Yaşam Kalitesi'ni İyi Yönde Etkileyen En Önemli Faktör" sorusuna alınan cevaplar, "Sessiz sakin olması" seçeneği %45.3'lük yüksek bir oran yakalamıştır. Güvenli bir yer seçeneği(%16.7) ile olan yeşil alan-temiz hava(%16.8) seçeneği paralellik göstermiştir. Merkezlere yakınlığını seçen %18.3'lük orana denk gelen 38 kişi de yaşam kalitesine olumlu etki ettiği tespitinde bulunmuştur.
- Şehir halkının araştırmaya katılanlarının %45.3'lük oranı "Sessiz ve Sakin Oluşu"nu yaşama sebebi saymışlardır. Yeşil alan-temiz hava seçeneği %16.8, Güvenli bir yer seçeneği %16.7, Merkeze yakın ifadesi ise %18.3 lük bir orandır.

Buradan devamla Büyükçekmece örneğinde kentsel yaşam kalitesi göstergelerine uygunluğun tespitine çalışılmıştır. Çalışma yüz yüze görüşmelerle durum tespiti şeklinde olmuştur. Elde edilen sonuçlar göstermektedir ki; Büyükçekmece sayfiye yeri olması sebebi ile yerleşik halk tarafından yaz dışındaki diğer mevsimlerde "sessiz sakin"lik hali katılımcıların önceliğini oluşturmuştur. İstanbul'un diğer ilçelerine kıyasla güvenlik, temiz hava ve yeşil alan konusunda daha önde olması ama yeterli olmaması, yine de merkeze yakın tanımlanması durumu ile yaşanabilir bir yerleşimdir.

SONUÇ:

“Sürdürülebilirlik” kavramı “yaşadığın yere sahip çık, sorunlarını belirle, çözümü birlikte üret” düşüncesine dayanmaktadır. “Sürdürülebilir kentsel gelişme, kentsel gelişmenin etkilediği ve kentsel gelişmeyi etkileyen tüm çevresel, sosyal, ekonomik unsurları birbiriyle ilişkili biçimde içermekte; ekonomik ve sosyal gelişimin çevre koruma ve iyileştirme amacı ile birleştirilmesini ön görmekte; gelişimin biçiminin katılımlı süreçlerle kararlaştırılmasını gerektirmektedir.” Avrupa Birliği’ne üye ülkelerin üzerinde uzlaştığı sürdürülebilir toplulukların temel özelliklerini tanımlayan “Kentsel Sürdürülebilirlik Göstergeleri” “Yaşam Kalitesi Göstergeleri” şeklinde kurgulanmıştır.

“Yaşam Kalitesi” kavramı farklı disiplinler tarafından gerçekleştirilen çalışmalarda, farklı yönleri ön plana çıkarılarak ele alınan ve tanımlanan bir kavramdır. Özellikle memnuniyet, fiziksel çevre vb. farklı alanlara ilişkin politika geliştirilmesine yönelik araştırmalarda “Yaşam Kalitesi” kavramı ile birlikte “Sürdürülebilirlik” kavramı da bir arada incelenmiştir.

Dünya nüfusunun büyük bir kısmının kentlerde yaşadığı günümüzde, kentlerdeki yaşam kalitesinin yükseltilmesi kentli insanın mutluluğunda önemli bir etmen olacaktır. Kentlerde daha yüksek bir yaşam kalitesine ulaşmak için dev bütçeler gerekmemekte, sistematik ve yenilikçi yaklaşımlarla ve yönetim düzeyindeki kararlılıkla istenen olumlu değişimler yaratılabilmektedir. Marans’ın vurguladığı gibi, çevresel kalitenin anlamının daha iyi kavranması, ögelerin nesnel (objektif) ölçümleri ile insanların kendi çevrelerine algısal tepkileri arasındaki ilişkilerin sistematik olarak araştırılmasını gerektirir. Bu nedenlerle, yaşam kalitesinin, öncelikle yerel çevre koşullarının ve kullanıcıların dikkate alındığı, hem doğal hem de yapısal çevre değerlerini kapsayan bir çerçevede, uygun yöntemlerle ölçülmesi büyük önem taşımaktadır.

Kentsel Yaşam Kalitesi araştırmalarına halkın katılımını sağlayarak, halkın kendi değerlendirmelerini yetkili yerlere iletilmesine katkıda bulunmak önemlidir. Yaşam kalitesi çalışmaları aynı zamanda yönetime katılımcı bir toplumu da gerektirmektedir. Kentsel yaşam kalitesinin yüksek olması kişilerin yaşamdan, yaşam alanlarından ve çevrelerinden memnun olması dolayısı ile verimliliğin artması ekonominin canlılığına da gerekçe olabilmektedir.

Yerel yönetimler özellikle belediyeler, kamu kurumları, özel sektör ile birlikte; insanı bir bütün olarak ele alan kentsel yaşam kalitesinin yürütülmesi politikalarının

takipçisi olmalıdırlar. Kentte yaşayanların günlük yaşamına ilişkin gereksinmelerinin karşılanmasında yerel düzeydeki örgütlenmelerin merkezi düzeydeki örgütlenmelerden daha etkin olduğu açıktır. Ancak ülkemizin genel sorunlarından yerel yönetimlere kaynak dağılımındaki adaletsizlik söz konusu eylemleri hayata geçirmekte sıkıntı yaratmaktadır.

Yaşam Kalitesi'nin geliştirilmesi için yapılacak olan çalışmalar, bireylerin ve toplumun yaşam kalitesi hakkındaki düşüncelerini, duygularını, memnuniyetlerini ve algılarını anlamamızı sağlamaktadır. Çünkü yerel yönetim algısı ile vatandaş algılamaları her zaman aynı olmayabilir. Bütün bu yaklaşımlar uygulamalara farklı bakış açısı kazandırırken aynı zamanda uygulama çalışmalarına yön vermektedir.

Türkiye'de yaşam kalitesine ulaşılmasının önündeki engellerin kaldırılması için kent sorunlarını azaltacak çözümler üretilip, uygulanmalı, kentli katılımı teşvik edilmeli, yerel yönetimlerde değişim süreci başlatılmalı, belediyenin Kentsel Yaşam Kalitesi'nde belirleyici aktör olduğu kabul edilmelidir.

Büyükçekmece kentsel yaşam kalitesi göstergelerine yönelik alan çalışmasından elde edilen öznel algılamalar ile Büyükçekmece topluluk düzeyinde yaşam kalitesinin nesnel sonuçları karşılaştırdığımızda:

- Eğitim hizmetlerinden memnuniyet %65,6 oranında olup eğitim durumu göstergelerinden elde edilen nesnel sonuçlarda da yetişkin nüfus okuryazarlık oranı Türkiye ve İstanbul; lise mezunu olanların toplam nüfusa oranı Berlin, Madrid, İstanbul ve Türkiye; yüksek okul ve üniversite mezunu olanların toplam nüfusa oranı da Madrid, İstanbul ve Türkiye ortalama değerleri üzerindedir. Öznel algılamalar ile nesnel veriler aynı paralelliktedir.
- Sağlık hizmetlerinden memnuniyet %63 oranında olup sağlık durumu göstergelerinden elde edilen nesnel sonuçlarda da bebek ölüm hızı İstanbul ve Türkiye'den düşük; tamamen aşıllı çocukların oranı İstanbul ve Türkiye verileri üzerinde; hekim başına düşen hasta sayısı İstanbul'dan düşük; yatak başına düşen hasta sayısı Türkiye'den düşüktür. Söz konusu verilerde farklılıklar olsa da bütününde nesnel sonuçlar ortalamanın üstündedir. Yine öznel algı ile nesnel göstergeler örtüşmektedir.
- Güvenli bir yer olduğu düşüncesi %92,27 oranında olup intihar oranı ve töre cinayetlerinin varlığı nesnel sonuçları da bu düşünceleri doğrular niteliktedir.

TÜBA topluluk düzeyinde yaşam kalitesinin Büyükçekmece nesnel göstergeleri daha önceden de değinildiği gibi yetersizdir. Bu göstergelerin varlığı mevcut durum analizi ve yaşam kalitesine ulaşmada çizilecek yol haritası için ciddi önem arz

etmektedir. Bu sebeple belediyede oluşturulacak yaşam kalitesi biriminin bu eksikliği gidermede yardımcı olacağını düşünmekteyim.

Büyükçekmece İlçesi yaşam kalitesine ulaşmada en önemli tehdit nüfus artış hızı olarak görülmektedir. Büyükçekmece nüfus artış hızı %6,1 oranı ile İstanbul ve Türkiye değerlerinin çok üzerindedir. Büyükçekmece'ye ait öznel algıları test ettiğimiz anket sorularından "Büyükçekmece'de yaşama sebebi" ve "Yaşam kalitesini olumlu etkileyen en önemli faktör" sorularının cevapları "Sessiz sakin bir yer olması" dır. Görülmektedir ki Büyükçekmece'yi tercih edilebilir kılan bu unsur hızlı nüfus artışı sebebi ile tehdit altındadır. Bu sebeple yerel yönetimin hızlı nüfus artışına karşı planlama, eğitim sağlık hizmetlerinin yeterliliği, yeşil alan...vb.yaşam kalitesini etkileyen konularda stratejiler geliştirmesi gerekmektedir.

Kentsel yaşam kalitesini olumsuz etkileyen en önemli faktör olarak işsizlik cevabı karşımıza çıkmaktadır. Yerel yönetimin ilçenin ticari açıdan cazibesini arttıracak projeler üretmesi önerilmektedir.

"Kentsel Yaşam Kalitesi Göstergeleri: Büyükçekmece Örneğinde İrdelenmesi" araştırmasının sonunda elde edilen göstergelerle kent halkının daha iyi bir yaşam kalitesine kavuşturulması hedefine yönelik kararların alınması, kentsel donanımların kurulması ve güçlenmesi, yüksek kaliteli kamu hizmetlerinin sunulması vb. konularda karar alma sürecinde gerekli bilgiler rehber niteliğinde olmaktadır. Araştırmanın sonuçları Büyükçekmece'de Kentsel Yaşam Kalitesi'ne ulaşmada yol gösterici olması amacı ile yerel yöneticilerle de paylaşılacaktır.

KAYNAKLAR

ARAPKİROĞLU,Kumru. “Kentler, Sürdürülebilirlik ve Bir Yerel Gündem 21 Öyküsü” TMMOB Mimarlar Odası Ankara Şubesi Bülten 51/ Haziran-2007

AYDEMİR(Gökai),Olcay. “Kentsel Yaşam Kalitesi Değerlendirmesinde Bulanık Küme Modeli: Örnek Alan Zeytinburnu İlçesi” *Doktora Tezi* İstanbul,2008. YTÜ Fen Bilimleri Enstitüsü Şehir ve Bölge Planlama Anabilim Dalı Şehir Planlama Programı

BATAL,Salih. “Avrupa Birliği Çevre Politikalarının Temel Özellikleri” *Mevzuat Dergisi* yıl:13 sayı:148 Nisan 2010

CEYLAN,Ahu. “Yaşam Kalitesinin Arttırılmasında Kentsel Yeşil Alanların Önemi ve Kentsel Dönüşüm ile İlişkilendirilmesi” *Y.Lisans Tezi* İstanbul,2001. İTÜ Fen Bilimleri Enstitüsü Peyzaj Mimarlığı Programı

ÇELİK,Celal. “AB Ulaştırma Politikasına Uyum Sürecinde Türkiye’de Kara Ulaşımı Trafik Güvenliği” *Y.Lisans Tezi* İstanbul,2007. Bahçeşehir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Avrupa Birliği Yüksek Lisans Programı

ÇOLAKOĞLU,Yonca “ Kentleşme Sürecinde Kentsel Yaşamda Kalite Antalya Yeşilbahçe Mahallesi Örneği” *Y.Lisans Tezi* Antalya,2005. Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Yönetim Anabilimdalı

DEMİRKAYA,Yüksel “Çekmeköy’ün Sosyo-Ekonomik Yapısı ve Kentsel Yaşam Kalitesi” *Çekmeköy Belediye Başkanlığı yayını.* İstanbul,2010.

EMÜR,Semih Halil ve diğerleri “Kentsel Yaşam Kalitesi Bileşenleri Arasında Açık ve Yeşil Alanların Önemi - Kayseri/Kocasinan İlçesi Park Alanları Analizi”

ERGEN,Yaşar Bahri ve diğerleri “*Bir Uygulama ve Büyükçekmece Kıyı Şeridinin Ekolojik Planlama Yaklaşımıyla Araştırılması*” Bursa,20-21 Mart 2009. 21.Uluslararası Yapı ve Yaşam Kongresi Bildiriler Mimarlar Odası Bursa Şubesi

GÖRÜN,Mustafa ve KARA,Mustafa. “Kentsel Dönüşüm ve Sosyal Girişimcilik Bağlamında Türkiye’de Kentsel Yaşam Kalitesinin Arttırılması” 2010, Çanakkale. *YÖNETİM BİLİMLERİ DERGİSİ* Sayı:1 Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Biga İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi

GÜLERSOY,Nuran Zeren ve diğerleri “Mevcut Kentsel Dokuda Çevresel Kalitenin İyileştirilmesi” 2005,İstanbul. Stratejik Kalite Planlaması Modeli *İTÜ Araştırma Fonu Yayını*

KABADAYI,Harika “Yaşam Kalitesi ve Kullanıcı Memnuniyetinin Kentsel Tasarımdaki Etkisine Çok Boyutlu Yaklaşım” *Y.Lisans Tezi* 2006,İstanbul. İTÜ Fen Bilimleri Enstitüsü Kentsel Tasarım Programı

KARAMAN,Aykut. “Sürdürülebilir Kentsel Gelişme İstanbul Üzerine Değerlendirmeler” 21.Uluslararası Yapı ve Yaşam Kongresi (20-21 Mart 2009,Bursa) www.webdeneyim.net/tr/e_kitap/mimarlar-odasi

KOÇAK,Hüseyin. “Coğrafi Bilgi Sistemlerinin Kentsel Yaşam Kalitesinin Yükseltilmesi Üzerine Bir Değerlendirme” *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi/ Aralık 2009 sayfa:142*

KURAL,Nerkis DOSYA 05 “Sürdürülebilirlik; Kent ve Mimarlık” TMMOB Mimarlar Odası Ankara Şubesi Bülten 51/ Haziran-2007

KURAL,Nerkis DOSYA 05 “Bir Dosyanın Düşündürdükleri” TMMOB Mimarlar Odası Ankara Şubesi Bülten 51/ Haziran-2007

MARANS,Robert 2007,İstanbul. “Kentsel Yaşam Kalitesinin Ölçülmesi” DOSYA:KENTSEL YAŞAM KALİTESİ *Mimarlık Dergisi* Sayı:335

MOROĞLU,Nazan “Avrupa Birliği Antlaşmalarında ve Yönergelerinde Kadın Erkek Eşitliği” *MESS-SİCİL İş Hukuku Dergisi Aralık;2006 sayı:4 sayfa:213*

OKTAY,Derya DOSYA:KENTSEL YAŞAM KALİTESİ “Sürdürülebilirlik, Yaşanabilirlik ve Kentsel Yaşam Kalitesi” *Mimarlık Dergisi* sayı:335 Mayıs-Haziran.2007

POLAT,Sibel ve DOSTOĞLU,Neslihan,2007. “Kentsel Dönüşüm Kavramı üzerine: Bursa’da Kükürtlü ve Mudanya örnekleri” *Uludağ Üniversitesi Mühendislik-Mimarlık Fakültesi Dergisi*, cilt:12, sayı:1

TAĞMAT,Tuğçe Selin “Mimarlık ve Yaşam Kalitesi: Avrupa’da Kentsel Yaşam Kalitesi Yaklaşımları” DOSYA:KENTSEL YAŞAM KALİTESİ *Mimarlık Dergisi* Sayı:335 Mayıs-Haziran.2007

TEKELİ,İlhan ve diğ. “Yerleşme Bilimleri/Çalışmaları İçin Öngörüler” TÜBA (Türkiye Bilimler Akademisi Raporları) Sayı:14 2006,Ankara.

TORLAK,S.E. ve diğerleri “Kentsel Yaşam Kalitesi ve Belediyeler: Denizli Karşıyaka Mahallesi Örneği” *Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi* sayı:2 güz,2006

TORLAK,Sülün Evinç ve YAVUZÇEHRE,Pınar Savaş,2008. “Denizli Kent Yoksullarının Yaşam Kalitesi Üzerine Bir İnceleme” Çağdaş Yerel Yönetimler, 2.Nisan.2008

TÜRKOĞLU DÜLGER,Handan ve diğ. “İstanbul’da Konut Alanlarında Yaşam Kalitesi’nin Ölçülmesi” DOSYA:KENTSEL YAŞAM KALİTESİ *Mimarlık Dergisi* Sayı:335 Mayıs-Haziran.2007

TÜRKSEVER EVCİL,Nilay “Türkiye’de Büyükşehir Alanlarında Yaşam Kalitesinin Değerlendirilmesine Yönelik Bir Yöntem Denemesi” *Doktora Tezi* 2001,İstanbul. İTÜ Fen Bilimleri Enstitüsü Şehir ve Bölge Planlaması Bölge Planlama Programı

TÜRKOĞLU DÜLGE,Handan ve diğerleri “İstanbul’da Yaşam Kalitesinin Ölçülmesi” *İTÜ Dergisi Mimarlık*, Planlama, Tasarım cilt:7 sayı:2 103-113 Eylül,2008

YAZAR, Kadir Hakan “Sürdürülebilir Kent: Göstergeleri, Formu ve Planlama”

Kent ve Yerel Yönetim “Kentsel Yaşam Kalitesinin Sağlanmasında Kentsel İşbirliğinin Gerekliği” Kasım,2006.

Kentleşme Tematik Grubu 1.Raporu “*Sürdürülebilir Kentleşme Bakış Açısı ile Türkiye’de Kentleşme Sektörüne İlişkin Tespit ve Değerlendirmeler*” Sürdürülebilir Kalkınmanın Sektörel Politikalara Entegrasyonu Projesi Kasım,2007

TMMOB Harita ve Kadastro Mühendisleri Odası *I.CBS Günleri Sempozyumu* 19-21 Kasım 2008, Ankara

“*Doğa,Kent ve Sürdürülebilirlik...*” 21.Uluslararası Yapı ve Yaşam Kongresi Bildiriler (20-21 Mart 2009,Bursa) www.webdeneyim.net/tr/e_kitap/mimarlar-odasi

“Diagnostic territorial de l’arrondissement de Buyukcekmece,İSTANBUL” Prof.Dr.Murat Erginöz, M.Stephane BAILLY Master 2 Urbhanisme et Ame’nagement-Université’Paris-Sorbonne-Avril.2011

İNTERNET KAYNAKLARI

URL-1: ARSLAN,Şule ve KUTSAL,Yeşim Gökçe. “Geriatride Yaşam Kalitesinin Değerlendirmesi” Geriatri 1999 cilt:2 sayı:4 s:174 www.geriatridergisi.org..

URL-2: ASLAN,Gökçe ve ŞENOL,Selmin. “Türkiye’de Bebek ve Çocukların Durumuna İlişkin Sorunlar ve Ebelerin Rolü” *Fırat Sağlık Hizmetleri Dergisi* cilt:1 sayı:1 1Nisan2006 web.firat.edu.tr/shmyo/edergi.

URL-3: BAHAR,Zuhal. “Sağlıkta Eşitsizlik ve Hemşirelik” *Dokuz Eylül Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Elektronik Dergisi* 14Temmuz2011 www.deu.edu.tr/UploadedFiles/Birimler/.../131-136_aydogdu.pdf.

URL-4: Cebeci,Ö.F. ve Çakılcıoğlu,M. “Kültürel Sürdürülebilirlik” 10.Ulusal Bölge Planlama Kongresi’nde sunulmuştur. 17-18.Ekim.2002 www.kentli.org/makale/kultur.htm+avrupa+kentsel

URL-5:DURU,Bülent. “Avrupa Birliği Çevre Politikası” www.kentcevre.politics.ankara.edu.tr/duruabcenevre.pdf. Ankara,2007.

URL-6: ÜNAL,Cem Bülent “Kentsel Yaşam Ölçütleri ile İstanbul Analizi ve Toplam Kentsel Yaşam Kalitesi Yönetim Yaklaşımı” [http:// www.belgeler.com/blg/oan](http://www.belgeler.com/blg/oan)

URL-7: YİĞİTBAŞIOĞLU,Hakan. “Türkiye’de Tarım Topraklarının Kullanımında Yapılan Başlıca Yanlışlıklar ve Bunlara Bir Örnek:Eskişehir” Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi.40,3-4(2003,3-12) www.dergiler.ankara.edu.tr/dergiler/26/1011/1226

URL-8: MEB Mevzuat www.ekutup.dpt.gov.tr/plan/plan9.pdf

URL-9; İlçelerin Sosyo-Ekonomik Gelişmişlik Sıralaması www.dpt.gov.tr/DocObjects/Download/8142/ilce.pdf

URL-10: Kırsal Kalkınma Çalıştayı [www.ormuh.org.tr/attachments/304_KK%20Çalışt.\(1\)](http://www.ormuh.org.tr/attachments/304_KK%20Çalışt.(1))

URL-11: Kent araştırmaları merkezi ve kentsel yaşam kalitesi www.yerelsiyaset.com/v4/sayfalar.php?goster=ayrinti&id=860

URL-12: www.canaktan.org/hukuk/insan_haklari/nüfus_ve_kalkinma.htm.

URL-13: www.dioi.gov.tr.

URL-14: www.gelecekyonemmerkezi.com

URL-15: www.rec.org.tr/index.php.

URL-16: www.surdurulebilirlikalkinma.gov.tr

URL-17: www.who.int.

URL-18: "Avrupa'da Sürdürülebilir Topluluklar Üzerine Bristol Mutabakatı" Mimarlar Odası-Mart 2006 www.mimarlarodasi.org.tr.

URL-19: Bütünleşik kentsel gelişme stratejisi ve eylem planı 2010-2023 www.kentges.gov.tr

URL-20: www.tuik.gov.tr

URL-21: www.ekutup.dpt.gov.tr

URL-22: www.istanbulsaglik.gov.tr

URL-23: www.denizhaber.com.

URL-24: www.tepekent.net/resimler

URL-25: www.ihlas.com.tr

URL-26: www.alkent2000.com.tr

URL-27: www.arel.edu.tr

URL-28: www.beykent.edu.tr

URL-29: www.bilgibank.tk.

URL-30: www.buyukcekmece.gov.tr

URL-31: www.wowTURKEY.com.tr

URL-32: www.sehirler.net.

URL-33: www.yerelnet.org.tr.

URL-34: www.haberdar.com.tr.

URL-35: www.haber3.com.tr.

URL-36: www.emlaknet.com.tr.

URL-37: www.buyukcekmecefestivali.com.tr.

URL-38: www.seyristanbul.com.tr.

URL-39: www.buyukcekmece.akm.com.tr.